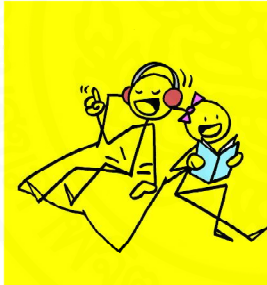
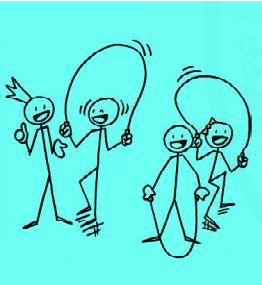

คู่มือ

ดูแลสุขภาพจิต เด็กวัยเรียน

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือ

ดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน

โครงการพัฒนาเครือข่ายพิทักษ์เด็กจากความรุนแรง
(Thailand Child Traumatic Stress Network)

ชื่อหนังสือ คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน
พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2541
พิมพ์ครั้งที่ 2 กันยายน 2541
พิมพ์ครั้งที่ 3 พฤษภาคม 2543
พิมพ์ครั้งที่ 4 มีนาคม 2551
ISBN 974-29-467-2
จำนวน 200 เล่ม
จัดทำโดย สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
ถนนดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
โทร. 0 2245 4601-5 โทรสาร 0 2248 2944
พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

คำนำ

เนื่องจากสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อบุคคล ทำให้ไม่อาจดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพเท่าที่ควร ซึ่งกลุ่มที่น่าห่วงใยมากที่สุดกลุ่มหนึ่ง คือ เด็กนักเรียน

กรมสุขภาพจิตร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้เชิญผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตเด็ก ร่วมกันจัดทำหนังสือคู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนขึ้น เพื่อให้ครูประถมศึกษาซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับเด็กวัยเรียนมากที่สุดได้สามารถคัดกรองเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้ม หรือเริ่มมีปัญหาได้รับการช่วยเหลือ ก่อนจะพอกพูนเป็นปัญหาพฤติกรรมที่ยากต่อการแก้ไข ภายหลัง กรมสุขภาพจิตหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การนำคู่มือเล่มนี้ไปใช้ปฏิบัติอย่างจริงจัง จะส่งผลให้เด็กวัยเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

กรมสุขภาพจิต

สารบัญ

คำนำ.....	3
คำชี้แจงการใช้คู่มือ	8
1. สุขภาพจิตและพัฒนาการเด็กวัยเรียน	
สุขภาพจิตและพัฒนาการเด็กวัยเรียนนั้นสำคัญ	13
ลักษณะพัฒนาการเด็กวัยเรียน	16
สุขภาพจิตกับการเล่นเพื่อการเรียนรู้เสริมพัฒนาการ	18
การเตรียมตัวเป็นครูเด็กวัยเรียน	19
2. ทักษะชีวิตเตรียมตัวเด็กให้พึ่งตนเอง	
ทักษะชีวิตพื้นฐานสำหรับเด็กวัยเรียน	21
ความสำคัญ หลักการ และกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต	22
- ความภูมิใจ	22
- การมีวินัยและความรับผิดชอบ	31
- ทักษะทางสังคม	34
3. การประเมินปัญหาเด็กแต่เริ่มแรก	
ความจำเป็นในการประเมินปัญหาเด็ก	43
แนวทางการประเมินปัญหาเด็ก	43
แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก	45
- ลักษณะแบบสำรวจ.....	46
- วิธีการใช้แบบสำรวจ.....	46
- การคิดคะแนน	48
การวิเคราะห์และแปลความหมายแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก	48
- การลงแบบบันทึกสรุป.....	51
- การจำแนกกลุ่มปัญหาพฤติกรรม.....	53

สารบัญ (ต่อ)

4. แนวทางการดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน

ปัญหาพฤติกรรมที่พบได้ตามวัย	57
ปัญหาตามกลุ่มพฤติกรรม	69
กลุ่มที่มีการเก็บกด	71
เด็กแยกตนเอง	71
เด็กที่มีอาการทางร่างกาย	72
เด็กวิตกกังวล	76
เด็กซึมเศร้า	78
กลุ่มที่มีการแสดงออก ขาดการควบคุม	80
เด็กไม่อยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์	80
เด็กมีพฤติกรรมเกร	83
เด็กลักขโมย	84
เด็กติดการพนัน	86
เด็กก้าวร้าว	87
กลุ่มที่ไม่จัดอยู่ในแบบเก็บกดหรือแบบแสดงออก	88
เด็กมีพฤติกรรมเด็กกว่าวัย	88
เด็กที่มีความผิดปกติทางด้านความคิด	90
เด็กสมาธิสั้น	91
กลุ่มปัญหาอื่นๆ	93
เด็กประพฤติดนเหมือนเพศตรงข้าม	93
เด็กกลัวการไปโรงเรียน	96
เด็กมีพฤติกรรมที่ทำซ้ำๆ จนติดเป็นนิสัย	98
เด็กภาวะกล้ำแหมื่อกระดูก	99
เด็กมีความคิดหมกมุ่นเรื่องเพศ	100

สารบัญ (ต่อ)

เด็กติดสารเสพติด	101
เด็กปรับตัวยาก	104
เด็กถูกละเมิดสิทธิ	105
เด็กพัฒนาการช้าหรือภาวะสติปัญญาบกพร่อง	108
เด็กบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้	109

ภาคผนวก

1. แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง	111
2. หัวข้อพฤติกรรมและรูปแบบของปัญหาที่มี	114
ความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการต่าง ๆ ในเด็กชาย/เด็กหญิง อายุ 6-11 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)	
3. หัวข้อพฤติกรรมและรูปแบบของปัญหาที่มี	114
ความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการต่าง ๆ ในเด็กชาย/เด็กหญิง อายุ 12-17 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)	
4. ตาราง T-SCORE สำหรับเด็กชาย/เด็กหญิงอายุ 6-11 ปี	117
(แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)	
5. ตาราง T-SCORE สำหรับเด็กชาย/เด็กหญิงอายุ 12-17 ปี	119
(แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)	
6. ตัวอย่างแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง	121
7. ตัวอย่างแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับครู	125
8. แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ)	129

คำชี้แจงในการใช้คู่มือ

“คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน” กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกันจัดทำขึ้นสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาทำความเข้าใจและใช้เป็นแนวทางดูแล ปรึกษาประครองชีวิตเด็กวัยเรียน หรือเด็กประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี ให้เติบโตอย่างมั่นคง มีชีวิตที่เป็นสุข มีความกระตือรือร้น แจ่มใส มองโลกในแง่ดี มีความคิดถูกต้อง สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้หลุดพ้นจากความกดดัน ความบีบคั้นของชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาสาระเป็น 4 บท โดยบทที่ 1 กล่าวถึงสุขภาพจิต และพัฒนาการเด็กวัยเรียน ส่วนนี้ประกอบด้วย สุขภาพจิตและพัฒนาการเด็กวัยเรียนนั้นสำคัญ ลักษณะพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กวัยเรียน สุขภาพจิตกับการเล่นเพื่อการเรียนรู้เสริมพัฒนาการ และการเตรียมตัวเป็นครูเด็กวัยเรียน

บทที่ 2 กล่าวถึงทักษะชีวิต เตรียมตัวเด็กให้พึ่งตนเอง ส่วนนี้ประกอบด้วย ทักษะชีวิตพื้นฐานสำหรับเด็กวัยเรียน ความสำคัญ หลักการ และกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต 3 ด้าน คือ ความภูมิใจในตนเอง การมีวินัยและความรับผิดชอบ และทักษะทางสังคม อันเป็นพื้นฐานด้านบุคลิกภาพที่สำคัญที่เด็กควรได้รับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการดังกล่าว

บทที่ 3 กล่าวถึง การประเมินปัญหาเด็กแต่เริ่มแรก ส่วนนี้ประกอบด้วย ความจำเป็นในการประเมินลักษณะและปัญหาพฤติกรรม โดยใช้การประเมินหลายๆ ด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินลักษณะและปัญหาพฤติกรรม เลือกใช้แบบสำรวจพฤติกรรม (Thai Youth Checklist : TYC) โดยยึดตามการประเมินพฤติกรรมในเด็กที่ได้จากแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กในบทที่ 3 ซึ่งจะอธิบายลักษณะพฤติกรรม สาเหตุ และแนวทางการช่วยเหลือบางปัญหาจะจำแนกเป็น 2 ลักษณะความรุนแรง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสุขภาพจิตเกิดขึ้นกับเด็กทุกคน มากบ้างน้อยบ้าง ไม่เว้นแม้แต่ครอบครัวที่มีความสมบูรณ์ และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นย่อมนำความยุ่งยาก

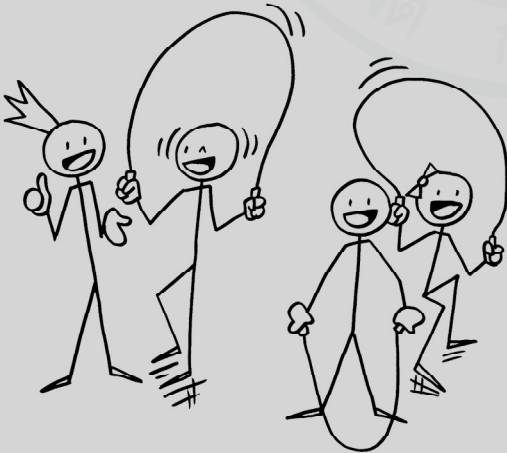
ความเสียหายมากมาย ดังนั้นการดูแล การช่วยเหลือขณะที่ปัญหายังไม่รุนแรง ให้คลี่คลายไปด้วยดีนั้น ย่อมทำให้ทุกคนมีสุขภาพจิตดี มีความสงบร่มเย็น และมีความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

ทั้งนี้ ความพยายามในการดูแลเพื่อป้องกัน แก้ไข และพัฒนาเด็กให้มีสุขภาพจิตที่ดี แข็งแกร่งนั้น ไม่สามารถกระทำสำเร็จได้โดยมาตรการใดมาตรการหนึ่ง หรือโดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หากแต่จะต้องอาศัยความร่วมมือ ความร่วมใจของทุกคนในสังคม ผนึกกำลังกันในอันที่จะเสริมสร้างชีวิตที่มีคุณภาพ มีความเฉลียวฉลาด มีความดี มีความสุข แก่เด็กตัวน้อยๆ ที่สังคมฝากอนาคตไว้กับพวกเขา...ให้จงได้ โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ ครูแนะแนว จะต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง เป็น “หน้าประสานทอง” ความสำเร็จย่อมเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

“หากใจคิดว่าทำไม่ได้ แค่เอื้อมมือไปเด็ดใบไม้... สักใบ... ก็ยังยาก หากใจคิดว่าทำได้ แม้งานขูดเขา ถมทะเลที่แสนยาก... ก็จะทำให้สำเร็จ ให้จงได้ ความสำเร็จของงาน ขึ้นอยู่กับจิตใจเป็นสำคัญว่า วันนี้จะอยู่อย่าง ยอมแพ้... หรือยืนหยัดสู้... จิตใจที่จะทำงานไปสู่ความสำเร็จ คือ ต้องมีใจรัก และสนุกกับงาน ต้องขยันสู้งานหายใจเป็นงาน และทบทวน แก้ไข สิ่งผิดพลาด”

เรล็กที่ผ่านไฟ้ออมแข็งและคม
กว่าเรล็กธรรมดาอันใด
ใจที่ผ่านอุปสรรคมากมาย
ยอมไม่ท้อวันต่อปัญหา
ไม่ว่าจะหนักสักเพียงไหน อันนั้น

1 สุขภาพจิตและพัฒนาศักยภาพเด็กวัยเรียน

สุขภาพจิตและพัฒนาศักยภาพเด็กวัยเรียนนั้นสำคัญ

การพัฒนาประเทศยุคโลกาภิวัตน์คุณภาพของคนมีผลต่อความสำเร็จอย่างสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะ “เด็ก” มีความสำคัญที่สุด เพราะการสร้างคนให้มีคุณภาพต้องดำเนินการอย่างถูกต้อง เหมาะสมและต่อเนื่องในแต่ละช่วงวัย เนื่องจากคนเปลี่ยนแปลง เจริญเติบโตและเรียนตลอดเวลาเป็นไปตามลักษณะของการเรียนรู้ นั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ที่ปล่อยปละละเลยตามบุญตามกรรม หรือการเรียนรู้ที่มีการจัดประสบการณ์ไว้อย่างสมบูรณ์ดีเลิศก็ตาม ซึ่งผลที่เกิดขึ้นย่อมแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าสูงสุดเหนือทรัพยากรใด ๆ ในโลก เด็กทุกคนมีคุณค่าในตัวเอง ทุกคนจึงคาดหวังให้เด็กได้เจริญเติบโตในครอบครัวที่เพียบพร้อม ได้รับการพัฒนารอบด้านทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีที่อยู่อาหารการกิน สนองความต้องการพื้นฐานทางกายได้เพียงพอ มีความปลอดภัย ความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทร ความอบอุ่น มีการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดี รู้ผิดชอบชั่วดี มีความมานะมากมั่น มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล ควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม มีความเข้าใจ รู้จักตนเอง ดูแล ช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติยามวิกฤตเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จ กล่าวอย่างยิ่งที่สุดก็คือเป็นคนดีมีสุขภาพและจิตแข็งแรง มั่นคง และเมื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียนทุกคนก็คาดหวังให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการดูแลพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ช่วยให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความร่าเริง แจ่มใส และมีความสุข มีสัมพันธภาพที่ดีต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และสามารถอยู่รอดในสังคมได้อย่างเฉลียวฉลาด

โรงเรียนและครอบครัวจึงมีบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบอย่างสำคัญยิ่งในการดูแล แนะนำ สั่งสอน ฝึกฝน กล่อมเกลา จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้เติบโต เป็นมนุษย์เต็มตัวทั้งด้านความคิด ความสามารถและมีความสุขทุกคนที่ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับเด็กไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ จะต้องรับรู้อย่างจริงจังว่า เด็กมีร่างกาย ความคิด จิตวิญญาณเป็นของตนเอง มาตั้งแต่เกิด เด็กมีความแตกต่างกัน เด็กแต่ละคนแต่และแบบ หนทางชีวิต ทั้งปัจจุบันและอนาคตจึงเป็นของเขา เด็กต้องเรียนรู้และปรับตัวเอง เผชิญปัญหา และแก้ปัญหาด้วยตัวเองของเขาเอง พ่อแม่ ครูอาจารย์ต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่งดงาม มีความเข้าใจให้กำลังใจและหนุนช่วยเมื่อเด็กเดือดร้อน การเข้าไปเจ้กั้เจ้าการ จัดการกับปัญหาตามแนวทางของผู้ใหญ่มากๆ ไม่ยอมให้เด็กแก้ปัญหาเอง จะทำให้เด็กรู้สึกตนเองไม่มีค่าไม่มีความสามารถ ทำไม่ได้ ทำลายความเป็นตัวของเด็กไปอย่างสิ้นเชิง สร้างความกดดัน ความทุกข์ทรมาน บีบคั้น ทำให้เด็กกระเจิดกระเจิงออกจากบ้านออกจากโรงเรียนผืนตัวเองไปสู่สิ่งแวดล้อมที่เสื่อมทราม ใช้เวลาไปกับสิ่งเรงรมย์ ตกเป็นเหยื่อสารเสพติด หนีโรงเรียน ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท ไปจนถึงเป็นอาชญากร และฆ่าตัวตาย การเลือกทางเดินชีวิตที่ผิดพลาดเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากผู้ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับเด็ก ขาดความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาการและธรรมชาติของเด็กแต่ละช่วงวัยอย่างถ่องแท้ จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการ ความรู้สึกนึกคิดให้เด็กแต่ละคนเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และพัฒนาศักยภาพของตนเองไปจนถึงจุดสูงสุดได้ นับเป็นความสูญเสียที่เกิดขึ้นตลอดเวลาอย่างน่าเสียดาย

ดังนั้น ครูอาจารย์ พ่อแม่และผู้ปกครอง ควรมีความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม ร่างกาย และสติปัญญาอย่างลึกซึ้ง เพื่อประโยชน์อย่างน้อย 3 ประการคือ

ประการแรก ความรู้ความเข้าใจพัฒนาการของเด็กจะช่วยกำหนดบทบาทของพ่อ แม่ ครู ซึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการเด็กโดยตรง

ประการที่สอง ความรู้ความเข้าใจพัฒนาการของเด็ก จะช่วยกำหนดบทบาท จะช่วยครู พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีความสุขในการเฝ้าดูการเจริญเติบโต ความร่าเริง แจ่มใสของเด็ก ตลอดจนสายสัมพันธ์ ความเอื้ออาทรของกันและกัน

ประการสุดท้าย ความรู้ความเข้าใจพัฒนาการของเด็ก เป็นจุดเริ่มต้นของการฝึกหัดเพื่อที่จะเป็นพ่อแม่ เป็นครูที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริม แก้ไขพัฒนาการของเด็ก ซึ่งจะต้องอาศัยความรัก ความจริงใจการฝึกฝนตนเองไม่ให้เป็นผู้บ่งการชีวิตเด็กอีกด้วย และมีความตระหนักรู้ว่า

“ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ย่อมต้องได้มาด้วยการปฏิบัติเท่านั้น” นอกจากนี้ พ่อ แม่ ครูอาจารย์จะดูแลเด็กให้มีสุขภาพจิตดีได้ตนเองจะต้องมีสุขภาพจิตดี และมีความเชื่อว่า พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ จึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดีงาม เด็กที่มีแนวโน้มจะมีปัญหา หรือมีปัญหาเหล่านั้นต้องการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง การช่วยเหลืออย่างถูกต้องจะช่วยให้ทุกอย่างดีขึ้น กอปรกับการมีจิตใจมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะเป็นพลังชีวิตในการสร้างงานพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างภาคภูมิใจและมีศักดิ์ศรี

ลักษณะพัฒนาการเด็กวัยเรียน

เด็กวัยเรียน หรือเด็กประถมศึกษา มีช่วงอายุระหว่าง 6-12 ปี เด็กวัยนี้ ร่างกายกำลังเจริญเติบโต มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากประสบการณ์ของตัวเอง จากบุคคลและสิ่งต่างๆ จึงช่างซักช่างถามและชอบลองทำสิ่งที่ท้าทายความสามารถ ต้องการเพื่อน เล่นเป็นกลุ่ม ชอบแข่งขัน ชอบบอกกำลังกายและแสดงออกในรูปแบบต่างๆ ต้องการให้ผู้อื่นสนใจ ชอบคนยกย่องชมเชยรวมทั้งการยอมรับจากครูและเพื่อน

การรู้จักและเข้าใจพัฒนาการเด็กวัยเรียนอย่างถ่องแท้ จะช่วยให้ครูสามารถส่งเสริมแก้ไข และพัฒนาการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

พัฒนาการด้านร่างกาย

เด็กวัยนี้ เด็กหญิงจะโตเร็วกว่าเด็กชาย โดยเฉพาะช่วยอายุ 10-12 ปี โรงเรียนจึงควรซั้่นน้ำหนัก และวัดส่วนสูง แล้วบันทึกลงในสมุดประจำตัวนักเรียน เป็นระยะๆ ภาคเรียนควรแจ้งให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบ และให้ความสนใจติดตามการเติบโตของลูกด้วย ถ้าสงสัยว่าเด็กเติบโตผิดปกติ เช่น โตช้า หรือน้ำหนักมากเกินไปควรปรึกษาแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

สำหรับเรื่องอาหารการกิน เด็กวัยเรียนต้องการอาหารครบ 3 มื้อในแต่ละวันโรงเรียนควรจัดอาหารมื้อกลางวันที่มีประโยชน์หลายๆ อย่าง ได้แก่ ข้าว เนื้อสัตว์ ไขมัน ผัก และผลไม้ นอกจากอาหาร นมสดก็มีความจำเป็นเช่นกัน ไม่ควรหัดให้เด็กมีนิสัยจู้จี้ในการกิน หรือกินจุบจิบ โดยเฉพาะอาหารที่ไม่มีประโยชน์ หรืออาจเป็นโทษต่อร่างกาย เช่น น้ำอัดลม น้ำหวาน ลูกอม อาหารที่ใส่สีจัด ควรงดอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ และหมักดอง

เรื่องออกกำลังกายและเล่นกีฬา เด็กวัยนี้เป็นช่วงที่ร่างกายมีความพร้อมสำหรับฝึกหัดความสามารถเชิงกีฬา ได้แก่ การวิ่งเร็ว การกระโดดไกล การขี่จักรยาน การว่ายน้ำ ส่วนช่วงปลายอายุ 11-12 ปี เริ่มฝึกกีฬาที่ต้องการความแม่นยำ และท้าทายความสามารถมากขึ้น เช่น ปิงปอง บาสเกตบอล ตะกร้อ ฟุตบอล เป็นต้น

ครูควรจะปลูกฝังการรักกีฬา และการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ ความสนุกสนาน การรู้จักเข้ากับคนอื่น การเคารพกติกา มารยาท และน้ำใจนักกีฬามากกว่า มุ่งเน้นเฉพาะการคัดเลือกผู้ชนะ โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้น เช่น หักโหม เกินกำลังของเด็ก หรือทะเลาะวิวาททำร้ายกันเพื่อเอาชนะอย่างเดียว

นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องจัดสถานที่ที่ปลอดภัย และเหมาะสมเพื่อให้เด็กได้วิ่งเล่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และพักผ่อนหย่อนใจตามสมควร

พัฒนาการด้านภาษา

เด็กวัยเรียนควรจะสามารถจะพูดชัด รู้จักความหมายและใช้คำอย่างถูกต้องมากขึ้น ฟังเรื่องราวแล้วจับใจความมาถ่ายทอดได้ หัดสะกดอ่านและเขียนจดคล้องขึ้นตามลำดับ โดยช่วงแรกอ่านออกเสียง ต่อมาอ่านในใจได้ รู้จักเปรียบเทียบเข้าใจและอธิบายเหตุผลตั้งแต่ง่าย ๆ ไปจนถึงสิ่งที่ซับซ้อนได้ และเมื่อสิ้นสุดวัยประถมศึกษา เด็กควรจะสามารถใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์เรื่องที่ ได้ฟังหรืออ่านมาใช้ประโยชน์ ควรเขียนตัวสะกดได้ถูกต้อง เป็นระเบียบ และจดบันทึกได้ รู้จักพูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ สามารถพูดแสดงความคิดเห็น และเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ ครูควรสนใจการใช้ภาษาและติดตามการเรียนรู้ภาษาของเด็กเพื่อจะได้ส่งเสริมให้เด็กเข้าใจ และใช้ภาษาได้ถูกต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้อื่นๆ ที่โรงเรียน

พัฒนาการด้านอารมณ์

เด็กต้องการความรักความอบอุ่น และการดูแลเอาใจใส่จากครู และผู้ปกครองซึ่งจะทำให้เด็กมีสภาพจิตและอารมณ์ดี มีความสุข ภูมิใจในตนเองมีความมั่นใจว่าตนเป็นสมาชิกของครอบครัว และเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและครู เด็กวัยนี้เริ่มเข้าใจเรื่องความรู้สึก ทั้งในเรื่องคำศัพท์ที่เกี่ยวกับความรู้สึก และความหมาย เช่น โกรธ ไม่พอใจ ไม่ชอบใจ ผิดหวัง ประหลาดใจ แปลกใจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังอ่อนไหวกับความรู้สึกสำเร็จหรือล้มเหลว เป็นช่วงวัยที่สำคัญที่เด็กควรรู้สึกว่าคุณมีความสามารถมีความสำเร็จ สามารถภาคภูมิใจในตนเอง เริ่มควบคุมตนเองได้ มีความมุ่งมั่นพยายามอันจะนำไปสู่การมี

บุคลิกภาพที่มั่นคง สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้ดี ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กรู้สึก
ล้มเหลวจะมีผลต่อภาพลักษณ์ของตนเอง และการปรับตัวที่ไม่ดี อันจะนำไปสู่
ปัญหาพฤติกรรมในภายหลัง

พัฒนาการด้านสังคม

เด็กต้องการมีประสบการณ์จากการกระทำของตน และเรียนรู้จากพ่อแม่
ครู ผู้ปกครอง เพื่อนและสังคม มีความคิดสร้างสรรค์สามารถใช้เหตุผลแยกแยะ
ได้ถูกต้อง และรู้จักการปรับตัวได้เหมาะสม และสามารถอดใจรอสิ่งที่ต้องการได้
ไม่เอาแต่ใจตัวเอง แต่คำนึงถึงความต้องการและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นด้วย
โดยครูและพ่อแม่ต้องทำเป็นตัวอย่าง

การให้เด็กมีกิจกรรมรับผิดชอบในหน้าที่ทั้งโรงเรียนและครอบครัวตาม
กำลังความสามารถเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะได้มีความภูมิใจในผลงานและ
การทำงานร่วมกับผู้อื่น

เด็กแต่ละคนมีความถนัดและความสามารถไม่เหมือนกัน ครูและ พ่อแม่
จึงไม่ควรกะเกณฑ์บังคับโดยไม่ได้คำนึงถึงความเป็นจริง ทั้งไม่ควรซ้ำเติมหรือ
เปรียบเทียบให้เด็กเกิดปมด้อย แต่ควรให้กำลังใจ ส่งเสริมตามความถนัด และ
แนะนำให้เด็กเข้าใจและปรับปรุงสิ่งที่ตนยังบกพร่องให้ดียิ่งขึ้น

สุขภาพจิตกับการเล่นเพื่อการเรียนรู้เสริมพัฒนาการ

การเล่นเป็นส่วนสำคัญของชีวิตเด็กวัยเรียน ทั้งการเล่นกับเพื่อนเป็นกลุ่ม
เช่น ดั้งเต กระโดดเชือก รีรีข้าวสาร ทายอะไรเอ๋ย และการเล่นของเล่นทั้งที่
ประดิษฐ์ขึ้นเองและซื้อหามา ช่วยให้เด็กเรียนรู้จากการกระทำ รู้คิด รู้จักแก้
ปัญหา และมีความเพลิดเพลิน ครูจึงควรส่งเสริมให้เด็กมีจุดเริ่มต้นในชีวิตที่ดีได้
ด้วยการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเล่นอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย ปล่อยให้
เด็กเพลิดเพลินกับการแสวงหาคำตอบด้วยตัวเองผ่านการเล่น

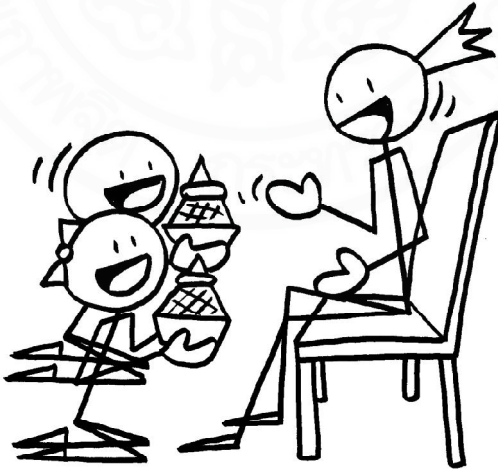
มีงานวิจัยที่ทำในอิสราเอลได้ผลออกมาว่าเด็กที่เล่นได้ดีในสถานการณ์ที่
สร้างสรรค์ จะมีความสามารถในการเรียนรู้ และมีพัฒนาการทางสังคม อารมณ์
ภาษา สติปัญญา มีความอยากรู้อยากเห็น ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
ที่ดีกว่า

นอกจากนี้การเล่นกีฬาในร่ม เกมกระดาน เช่น หมากรุก คอมพิวเตอร์ ตลอดจนการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ และอ่านหนังสือ ล้วนแล้วแต่เป็นการผ่อนคลายความเครียด และให้ประโยชน์ต่อเด็กวัยเรียนอย่างมาก แต่ก็ควรจัดเวลาให้พอเหมาะไม่หมกมุ่นจนทำให้เสียการเรียนและสุขภาพ

การเตรียมตัวเป็นครูเด็กวัยเรียน

1. ครูต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของเด็กวัยนี้ โดยอธิบายด้วยเหตุผล เมื่อเด็กมีคำถาม ให้เด็กหัดคิดเองให้เป็น รู้จักฟังตนเอง ให้รู้จักกาลเทศะ และการอยู่ร่วมกับคนอื่น
2. ครูมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลให้เด็กวัยนี้ มีประสบการณ์ในเรื่องการกิน การรักษาความสะอาด การแต่งตัว การระมัดระวังป้องกันตนเองจากอันตราย และอุบัติเหตุ
3. ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กได้ไปโรงเรียน และให้เด็กทำการบ้านและทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2 ทักษะชีวิตเตรียมตัวเด็กให้พึ่งตนเอง

ทักษะชีวิต พื้นฐานสำหรับเด็กวัยเรียน

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถอันประกอบด้วย ความรู้ เจตคติและทักษะ ในอันที่จะจัดการกับความกดดัน ความบีบคั้น ปัญหารอบตัวในสภาพสังคม ปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ทักษะชีวิตช่วยให้เด็ก รู้จักที่จะอยู่กับตัวเอง รู้จักที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความบากบั่น รู้จักคิด พบปัญหาสามารถแก้ไขได้ รู้จักปรับตัวที่จะอยู่ใน สังคมได้ เป็นภูมิคุ้มกัน สร้างความเข้มแข็งให้เด็กรู้จักดูแลตนเองและพึ่งตนเอง ได้ในที่สุด

ทักษะชีวิตมี 12 องค์ประกอบ โดยมีความคิดวิเคราะห์วิจารณ์และ ความคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานที่สำคัญ ส่วนอีก 10 องค์ประกอบ เป็นทักษะ ชีวิตด้านเจตคติ 4 องค์ประกอบ คือ ความตระหนักรู้ในตน ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนทักษะชีวิตด้านทักษะอีก 6 องค์ประกอบ คือ การสร้างสัมพันธภาพ การสื่อสาร การตัดสินใจ แก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์ และความเครียด

สำหรับเด็กวัยเรียนควรเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิตพื้นฐานที่สำคัญ 2 ด้าน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะชีวิตด้านเจตคติ 2 องค์ประกอบ คือ ความภูมิใจในตนเอง ความตระหนักรู้ในตนเอง หรือการมีวินัยและความรับผิดชอบ ส่วนด้านทักษะชีวิตทักษะอีก 2 องค์ประกอบ คือ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร หรือทักษะทางสังคมนั่นเอง ทักษะชีวิตดังกล่าวนี้จะเป็นพื้นฐาน ด้านบุคลิกภาพที่สำคัญที่เด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง

ความสำคัญ หลักการ และกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต

ความภูมิใจในตนเอง (Self-esteem)

ความภูมิใจ คือ การรับรู้ ความรู้สึก ความคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง เห็นคุณค่าความสามารถตนเอง มีความมั่นใจในการคิด ตัดสินใจ แสดงออก ทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุข ประสบความสำเร็จ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม

ความสำคัญของการเสริมสร้างความภูมิใจ

ความคิด ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความภูมิใจเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ มาสโลว์กล่าวว่า “สิ่งสำคัญต่อการมีสุขภาพจิตดี คือ ความรู้สึกนับถือตนเอง เคารพตนเอง กับการได้รับการนับถือจากผู้อื่น” บุคคลที่มีสุขภาพจิตดี ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเชื่อมั่น มั่นคงทางจิตใจสามารถปรับตัวได้ดี เกิดจากความรู้สึกนึกคิดต่อภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-image) ในทางที่ดี คือ มีความภูมิใจ เห็นตนเองมีคุณค่า บุคคลที่ไม่มีความภูมิใจ ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง อาจนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่อ่อนแอ ต้องการพึ่งพาผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้น ไม่กล้าคิด ไม่กล้าตัดสินใจ เกิดปัญหาในการปรับตัว มนุษย์สัมพันธ์ไม่ดี ไม่มีเพื่อน เกือบตัว หลีกหนี ดิตสารเสพติด หรือแสดงออกโดยการทดแทน ชดเชยปมด้อย ใช้ความก้าวร้าวรุนแรง โทษผู้อื่น ต้องการเป็นผู้ชนะ เรียกร้องความสนใจ เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับตนเองในทางที่ไม่เหมาะสม

เด็กช่วงวัย 6-12 ปี เป็นวัยที่พัฒนาความรู้สึก ความรับผิดชอบในตนเอง เป็นวัยที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ อยากรู้อยากเห็น ช่างสังเกต สนใจสิ่งต่าง ๆ ชอบคิด ชอบทำ และแก้ปัญหาได้ตามความเป็นจริง มีความขยัน ตั้งใจ ต้องการความสำเร็จ เป็นคนเด่น คนสำคัญ เป็นที่นิยมชมชอบของผู้ใหญ่ จึงเป็นวัยที่สามารถสร้างเสริมปลูกฝัง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับคุณค่า ความภูมิใจในตนเองได้เป็นอย่างดี เพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์จิตใจ และความสามารถให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณค่า

หลักการเสริมสร้างความภูมิใจ

1. การสร้างแบบอย่าง ให้เด็กได้เห็น ได้กระทำตามโดยครูอาจารย์ บิดา มารดา เป็นแบบอย่างในการพูด การประพฤติปฏิบัติ การยกตัวอย่าง บุคคลสำคัญ บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ให้เห็นถึงการกระทำที่น่ายกย่อง หรือแบบอย่างที่ตั้งงามจากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นการกระตุ้น เป็นแรงเสริมให้เด็กสนใจ อยากรู้ ชักนำไปเกิดการประพฤติปฏิบัติตาม

2. เสริมสร้างภาพลักษณ์ของเด็กในทางบวก โดยการให้เด็กมองเห็นตนเองในทางที่ดี เห็นข้อดีในความสามารถสิ่งที่น่าภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งด้านร่างกาย รูปร่าง หน้าตา การเรียน การเล่น การช่วยเหลือครอบครัว กิจกรรมของโรงเรียน การร่วมกลุ่มทำงานกับเพื่อน หรือการมีส่วนร่วมในสังคม กระตุ้นให้เด็กแสดงออก ให้คำชมเชย และให้กำลังใจ

3. ฝึกให้เกิดความสุข ความพอใจ ในการรับรู้บุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวในทางที่ดี เห็นความดีของบิดามารดาที่ให้ความรัก เลี้ยงดู มีครู-อาจารย์ที่มีความเมตตา มีเพื่อนที่ดีมีน้ำใจ เห็นธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมีคุณค่า โลกนี้น่าอยู่ ฝึกให้สามารถปรับตัวอยู่กับบุคคลทุกเพศทุกวัย ทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ฝึกให้สามารถแสดงความคิด รู้จักตัดสินใจแก้ไขปัญหา กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ให้ค้นหาลักษณะเด่นพิเศษของตนเองที่ตนเองภูมิใจ เช่น การวาดรูป เล่นดนตรี กีฬา เปิดโอกาสให้แสดงออก ทั้งในโรงเรียนและชุมชน การมีกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กีฬาสี กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา วันครู วันพ่อ วันแม่ หรือกิจกรรมการไปทัศนศึกษา การเข้าค่ายพักแรมเป็นการฝึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการกระทำสามารถเผชิญเหตุการณ์ มีประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง เสริมสร้างความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น ตั้งใจพยายามทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จนำไปสู่การเห็นความสามารถ คุณค่า และความภูมิใจในตนเอง

5. ให้มีบทบาท มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม) เช่น การปลูกต้นไม้ทั้งในโรงเรียนและชุมชนในสังคม เก็บใบไม้เศษกระดาษบริเวณสนาม ทำความสะอาดห้องเรียน ช่วยกันประหยัดน้ำไฟ อนุรักษ์ต้นไม้ ธรรมชาติ ไม่ทำร้ายสัตว์ ปฏิบัติตนให้มี

ระเบียบวินัย เป็นลูกที่ตีน่ารักของพ่อแม่ เป็นพี่ที่ติงและดูแลน้อง เป็นลูกศิษย์ เป็นนักเรียนที่ดีของครู เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน ให้เขารู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อบุคคลอื่น ได้รับการชื่นชม ยอมรับและบุคคลอื่นก็มีความสำคัญต่อตนเอง รู้จักให้เกียรติยกย่อง หนักถือกันและกัน

กิจกรรมเสริมสร้างความภูมิใจ

กิจกรรมที่ 1 ภาษาดอกไม้

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิด ใช้คำพูดในทางที่ดีกับตนเอง และผู้อื่น
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักรู้ถึงคำพูดที่มีความหมายและส่งผลต่อตนเองและผู้อื่น
 3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักนำคำพูดที่ดีไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

- วัสดุอุปกรณ์**
1. กระดาษโปสเตอร์
 2. ปากกาสีเมจิก

กิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม	กิจกรรม	สื่อ
ประสบการณ์ กลุ่ม 2 คน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่คุยกันและบอก <ul style="list-style-type: none"> - คำพูดที่มีความหมายทางบวก คนละ 4 อย่าง (เช่น สวย ดี น่ารัก เก่ง) - คำพูดที่มีความหมายทางลบ คนละ 1 อย่าง (เช่น แย่ โง่ ชน ไม่ได้เรื่อง) ครูเขียนคำพูดทางบวกและทางลบกระดาษโปสเตอร์ให้นักเรียนเห็น 	ใบชี้แจง 1

องค์ประกอบ/กลุ่ม	กิจกรรม	สื่อ
สะท้อนความคิด และอภิปราย กลุ่ม 4 คน	2. ให้นักเรียนรวมกลุ่มละ 4 คน อภิปรายประเด็นคำถามดังนี้ - ในชีวิตประจำวันได้พูดคำพูดแบบไหนมากกว่ากันและคำพูดแบบใดที่ชอบและไม่ชอบ - คำพูดที่ชอบ และไม่ชอบ มีผลต่อผู้พูดและผู้ฟังอย่างไร	
ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่	3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน ครู และนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุป	ใบความรู้
ประยุกต์ใช้ กลุ่ม 3 คน	4. นักเรียนผลัดกันกล่าวชมเพื่อน โดยมีนักเรียนคนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์	ใบชี้แจง 2

■ ใบชี้แจง 1 (กิจกรรมภาษาดอกไม้)

ให้นักเรียนจับคู่กัน บอกถึง

1. คำพูดที่มีความหมายทางบวก 4 คำ เช่น สวย ดี น่ารัก เก่ง
2. คำพูดที่มีความหมายทางลบ 4 คำ เช่น โง่ น่าเกลียด แย่ ไม่ได้เรื่อง

○ ใบความรู้ (กิจกรรมภาษาดอกไม้)

คำพูดทุกคำไม่ได้มีแค่ความหมายทางบวกทางลบ แต่มีผลต่อความรู้สึก ความคิด การกระทำ คุณค่าของตนเอง และผู้อื่น ทุกคนต้องการคำพูดทางบวก การรู้จักใช้คำพูดทางบวกกับตนเองและผู้อื่น นำมาซึ่งความสุข ความสบายใจ พอใจ และความภูมิใจให้กับตนเองและผู้อื่น

■ ใบชี้แจง 2 (กิจกรรมภาษาดอกไม้)

นักเรียนจัดกลุ่ม 3 คน ให้ผลัดกันเป็นผู้กล่าวชม ผู้รับคำชม ผู้สังเกตการณ์ ในเหตุการณ์ต่อไปนี้

1. เพื่อนได้รับรางวัลเรียนดี
2. เพื่อนช่วยนักเรียนรุ่นน้องข้ามถนน
3. เพื่อนมีอัธยาศัยดี ชอบช่วยเหลือเพื่อนคนอื่น

กิจกรรมที่ 2

ส่งใจให้กัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักหาข้อดีของผู้อื่น
2. เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักยอมรับข้อดีของกันและกัน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความภูมิใจที่ได้เป็นผู้ให้และผู้รับคำชม

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษโปสเตอร์สีแดง ตัดเป็นรูปหัวใจเท่าจำนวนนักเรียนในชั้น
2. ปากกาสีเมจิก

กิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม	กิจกรรม	สื่อ
ประสบการณ์ กลุ่ม 2 คน	<ol style="list-style-type: none"> 1. แจกกระดาษรูปหัวใจให้คนละ 1 แผ่น พร้อมปากกาสีเมจิกคนละ 1 แท่ง 2. นักเรียนจับคู่ เขียนชมข้อดีของเพื่อนในกระดาษและนำไปแลกเปลี่ยนระหว่างคู่ของตน พูดคุยในข้อความที่เขียนถึงกัน 3. ครูสุ่มถามนักเรียนแต่ละคู่ เขียนชมเพื่อนอย่างไร และให้นักเรียนพูดเล่าถึงเรื่องที่พูดคุยกัน 	
สะท้อนความคิด และอภิปราย กลุ่ม 4 คน	<ol style="list-style-type: none"> 4. นักเรียนรวมกลุ่มละ 4 คน อภิปรายถึงข้อความที่เพื่อนเขียนตรงกับความจริง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นของผู้ให้และผู้รับ 	
ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่	<ol style="list-style-type: none"> 5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป 	ใบความรู้

○ ใบความรู้ (กิจกรรมส่งใจให้กัน)

ทุกคนมีข้อดีที่คนอื่นชื่นชม การค้นหาข้อดีของกันและกัน แล้วนำมาชื่นชมกัน นำความสุขมาให้แก่กัน ทำให้ทุกคนมีคุณค่าในตัวเองและต่อผู้อื่น

กิจกรรมที่ 3

ระจกวิเศษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีของตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการกระทำตามภาพลักษณ์ของตน เป็นการเสริมสร้างคุณค่าความภาคภูมิใจในตนเอง

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษโปสเตอร์
2. ปากกาสีเมจิก

กิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม	กิจกรรม	สื่อ
ประสบการณ์ กลุ่ม 2 คน กลุ่มใหญ่	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนจับคู่ วาดรูปตนเองในกระดาษพื้นที่กระดาษที่เหลือให้เขียนข้อดีของตนเอง 2. นักเรียนนำภาพที่วาดมาแสดงพูดถึงข้อดีของตนเอง 3. ครูนำกลุ่มเพื่อนปรบมือสนับสนุนและซักถามเพิ่มเติม 	ใบงาน 1
สะท้อนความคิดและอภิปราย กลุ่ม 4 คน	<ol style="list-style-type: none"> 4. นักเรียนพูดถึงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองในการทำกิจกรรมนี้ 	ใบงาน 2
ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่	<ol style="list-style-type: none"> 5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป 	ใบความรู้

❖ **ใบงาน 1 (กิจกรรมกระจกพิเศษ)**

นักเรียนจับคู่ วาดรูปตนเองในกระดาษที่ได้รับ เขียนข้อดีของตนเอง ในกระดาษที่เหลือ ในเรื่องการเรียน การเล่น การช่วยงานบ้าน การช่วยงานโรงเรียน

○ **ใบความรู้ (กิจกรรมกระจกพิเศษ)**

ทุกคนมีภาพลักษณ์ที่ดี ที่น่าภาคภูมิใจ และเป็นที่น่าชื่นชมสำหรับผู้อื่น การได้กระทำในสิ่งที่ดี ๆ ที่ตนเป็นอยู่อย่างสม่ำเสมอ นำความสุข ความภูมิใจ ความมีคุณค่าให้กับตนเอง

กิจกรรมที่ 4

ภูมิใจในตน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีและจงใจให้นักเรียนคนอื่นปฏิบัติตาม

กิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม	กิจกรรม	สื่อ
ประสบการณ์ กลุ่ม 2 คน	1. นักเรียนจับคู่เล่าประสบการณ์ การกระทำของตนเองที่ได้ใช้ความสามารถในการทำสิ่งที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น	ใบงาน 1
กลุ่มใหญ่ สะท้อนความคิด และอภิปราย	2. สุ่มนำเสนอให้เพื่อนปรบมือ ชื่นชม	ใบงาน 2
กลุ่ม 4 คน	3. คอยในกลุ่มถึงความรู้สึกและผลที่ได้ทำในสิ่งดี รวมทั้งอุปสรรคที่ทำให้ทำในสิ่งดีไม่สำเร็จ	
ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่	4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป	ใบความรู้

❖ ใบงาน 2 (กิจกรรมภูมิใจในตนเอง)

- ให้นักเรียนพูดถึง
1. ความรู้สึกและผลที่ได้ทำในสิ่งดี
 2. อุปสรรคที่ทำได้ไม่สำเร็จ

○ ใบความรู้ (กิจกรรมภูมิใจในตนเอง)

ผู้ที่ใช้ความสามารถในการกระทำสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการนำไปประพฤติปฏิบัติ ความตั้งใจทำแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ทำให้เกิดความสบายใจ พอใจในตนเอง และได้รับคำชื่นชมจากกลุ่มเพื่อน

กิจกรรมที่ 5

วัตถุประสงค์

ฉันเป็นที่รัก ฉันรักที่จะทำ

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จัก ยอมรับคำชมของผู้อื่น
2. เพื่อกระตุ้นความคิดให้นักเรียนเลือกทำสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และนำผลจากความคิดไปฝึกในการปฏิบัติ
3. เพื่อเสริมสร้างความภูมิใจในคุณค่าของตนเอง

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษโปสเตอร์
2. ปากกาสีเมจิก

กิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม	กิจกรรม	สื่อ
ประสบการณ์ กลุ่ม 2 คน	1. นักเรียนจับคู่คุยกันพูดถึงคำชมที่ได้รับจากบิดามารดาชื่นชมตนเอง นำเสนอครูเขียนลงในกระดาษโปสเตอร์	ใบงาน
สะท้อนความคิด และอภิปราย กลุ่ม 4 คน	2. ร่วมกันคิดว่า อยากทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อบิดามารดา และผลที่ได้รับจากการกระทำ	ใบงาน
ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่	3. กลุ่มนำเสนอ ถามความคิดเห็น เพิ่มเติมครูและนักเรียนช่วยกันสรุป	ใบความรู้

○ **ใ้ความรู้ (กิจกรรมฉันเป็นที่รัก ฉันรักที่จะทำ)**

สิ่งที่นักเรียนคิดอยากจะทำเป็นสิ่งดี นักเรียนมีความสามารถทำสิ่งที่ดีได้
ทุกคน และควรนำไปปฏิบัติ

การมีวินัยและความรับผิดชอบ

การมีวินัยในตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถบังคับตนเองให้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม ยอมรับบทัสถานของสังคม และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมโดยไม่ต้องมีผู้ควบคุมหรือ ลงโทษ (จรรยา สุวรรณทัต และคณะ อ้างถึงใน ชัยพร วิชชาวุธ, 2537)

ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะนิสัย และเจตคติของนักเรียน ซึ่งผลักดันให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนและมีความซื่อสัตย์สุจริต

ความสำคัญของการเสริมสร้างการมีวินัยในตนเอง และความรับผิดชอบ
วัยเรียนเป็นวัยที่เด็กเริ่มก้าวออกสู่สังคมภายนอกบ้านมากขึ้น ทำให้เด็กต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวและยอมรับกติกาของกลุ่มเพื่อน กฎระเบียบของโรงเรียนเพื่อให้ตนเองสามารถอยู่ในกลุ่มได้อย่างภาคภูมิใจ งานพัฒนาการทางสังคมที่เด็กวัยนี้จะต้องปฏิบัติก็คือการยอมรับปฏิบัติตามข้อตกลง และระเบียบต่างๆ เข้าใจสิทธิของผู้อื่น และยอมรับการอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มด้วย วัยเรียนจึงเป็นวัยแห่งการสานต่อพื้นฐานของลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพที่สำคัญจากวัยเด็กเล็ก ได้แก่ การมีวินัยในตนเองจะก่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กในที่สุดเพราะการมีวินัยในตนเองจะช่วยให้เด็กรู้จักอดกลั้น เป็นผลทำให้เด็กมีความสามารถในการควบคุมตนเองได้ดี และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่ไม่ได้มีเฉพาะพ่อแม่ พี่เลี้ยงที่คอยแต่ตามใจเด็กทุกอย่างอีกต่อไปได้

หลักการเสริมสร้างการมีวินัยในตนเอง และความรับผิดชอบ

การควบคุมให้เด็กวัยเรียนอยู่ในระเบียบ เช่น นั่งเงียบ ๆ ไม่ส่งเสียงดังเวลาทำงานอาจไม่ใช่เรื่องยากสำหรับครูระดับประถมศึกษา เพราะเด็กในวัยนี้จะเป็นวัยที่รักบูชาและเชื่อฟังครูของเขามากกว่าพ่อแม่เสียอีก แต่เนื่องจาก**ธรรมชาติของเด็กที่อยากรู้อยากเห็น จึงทำให้เด็ก ๆ ซุกซน ชอบคุย และพยายามจะกระทำสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ** ครูจึงเห็นว่าเด็กจะไม่ค่อยอยู่นิ่งๆ เลย การเรียน การสอนในปัจจุบันที่ทำให้เด็กต้องนั่งอยู่กับโต๊ะตลอดชั่วโมงเกือบจะตลอดวัน จึงมีความขัดแย้งกับธรรมชาติของเด็กโดยสิ้นเชิงแม้ครูพยายาม

จะควบคุมแต่เด็กก็ดูเหมือนจะอยู่ในระเบียบวินัยไม่ได้นานนัก อีกทั้งครูเองก็อาจรู้สึกเหน็ดเหนื่อยที่ต้องสอนเด็กแทบทั้งวัน จึงต้องใช้การดูแลเชิงดังในการห้ามปรามเด็ก ผลก็คือ เด็กหยุดเพียงชั่วคราว เมื่อครูหันหลังเด็กก็อาจทำพฤติกรรมนั้น ๆ อีก แสดงให้เห็นว่าวิธีการปราบเด็กด้วยการดุให้กลัวคงไม่ได้ช่วยให้เด็กเกิดวินัยในตนเองได้ ซึ่งก็นับว่าเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจ เพราะครูหนึ่งคนอาจต้องดูแลเด็กทั้งห้องตลอดวัน แต่ถ้าครูพยายามเข้าใจถึง ธรรมชาติของเด็ก และมีเทคนิคที่แยบยลในการฝึกวินัยในชั้นเรียนก็จะทำให้ครูและเด็กมีความสุขในการอยู่ร่วมกันมากขึ้น และเด็กเองก็ได้ใช้ศักยภาพตามธรรมชาติของตนในทางที่เหมาะสมได้อีกด้วย

ในการสร้างเสริมการมีวินัยในตนเองให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วยตัวของเขาเอง ครูจึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงหลักการกำหนดกฎระเบียบ หลักการและเทคนิคในการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน ซึ่งจะทำให้ครูทราบวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้แก้ไข พฤติกรรมที่ขาดวินัยของนักเรียนได้ต่อไป

1. หลักการกำหนดกฎระเบียบ

- 1.1 กฎระเบียบที่กำหนดจะต้องไม่ขัดกับพัฒนาการของเด็ก เช่น ห้ามพูดคุยนอห้องเรียน ห้ามลุกจากที่ขณะทำงาน ซึ่งขัดกับธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กในช่วงวัย 6-12 ปี
- 1.2 กฎระเบียบที่กำหนดควรมีการยืดหยุ่นบ้าง เนื่องจากกฎระเบียบที่เข้มงวดจะทำให้เด็กชอบฝ่าฝืน และดื้อรั้นมากขึ้น ทั้งยังทำลายสัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กกับครูอีกด้วย
- 1.3 กฎระเบียบไม่ควรหย่อนยานเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนกลายเป็นคนขาดระเบียบ ไม่รู้จักเกรงใจผู้อื่นและไม่รู้จักรับผิดชอบ

2. เกณฑ์ในการกำหนดกฎระเบียบ

ครูสามารถกำหนดกฎระเบียบ โดยแบ่งตามพฤติกรรมของเด็กที่ครูเห็นว่าควรอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เด็กทำ คือ

- 2.1 พฤติกรรมที่ครูอนุญาตให้เด็กทำด้วยความเต็มใจ เช่น การตั้งใจเรียน การส่งการบ้านสม่ำเสมอ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบ เป็นต้น
- 2.2 พฤติกรรมที่ครูไม่สนับสนุนให้เด็กทำ แต่พอยอมได้ด้วยเหตุผลบางประการ เช่น
 - 2.2.1 ให้เพื่อการเรียนรู้ เช่น ในการทำงานบางอย่างเด็กอาจจะทำไม่ได้ตามคำสั่งก็ไม่ควรลงโทษทันที เพราะเด็กอาจจะเรียนรู้ด้วยวิธีหรือความสามารถที่มี เด็กสามารถฝึกให้ทำได้ดีขึ้นในวันข้างหน้า
 - 2.2.2 ยอมผ่อนให้เนื่องจากเป็นเวลาที่เด็กตกอยู่ในภาวะความเครียดบางอย่าง เช่น เวลาที่เด็กเจ็บป่วย แต่เด็กต้องรู้ว่ายอมผ่อนให้เฉพาะกรณีพิเศษเท่านั้น
- 2.3 พฤติกรรมที่ครูเห็นว่าเด็กไม่ควรกระทำโดยเด็ดขาด ได้แก่ การกระทำที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ สวัสดิการของทุกคน รวมถึงการกระทำที่ผิดกฎหมายและไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น การลักขโมยของเพื่อน เป็นต้น

3. หลักการปรับพฤติกรรม

การส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ โดยใช้การให้แรงเสริมทางบวก เช่น รางวัล การชื่นชมเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างการมีวินัยและความรับผิดชอบ
เด็กวัยนี้เรียนรู้จากการกระทำมากกว่าการพรั่าสอน การเสริมสร้างให้เด็กมีวินัยในตนเองและความรับผิดชอบนั้น จึงอาจสามารถกำหนดพฤติกรรมและจัดเป็นกิจกรรมให้เด็กทำเป็นประจำด้วยความสนุกสนานจนเกิดการปฏิบัติเป็นนิสัยได้ต่อไป

กิจกรรมตัวอย่าง

ชื่อโครงการ

“โรงเรียนคุณสะอาด”

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดภายในโรงเรียน

วิธีการ

1. ครูประชุมนักเรียน บอกถึงเป้าหมาย ความจำเป็น และวิธีการของโครงการที่กล่าวว่านักเรียนจะต้องช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน โดยเมื่อเวลาพักกลางวัน ครูจะมีการให้สัญญาณด้วยการกดกริ่งหรือสั่นกระดิ่ง ถ้าครูสั่นกระดิ่ง 1 ครั้ง หมายถึง นักเรียนทุกคนจะต้องหยุดกิจกรรมที่ทำอยู่ ยืนเฉย ๆ เมื่อครูสั่นกระดิ่งครั้งที่สอง 2 ครั้ง ให้นักเรียนก้มลงเก็บขยะรอบๆ ตัวของนักเรียนทั้งหมด แล้วนำไปทิ้งที่ถังขยะให้เรียบร้อยทำทุกๆ วัน จนกระทั่งนักเรียนสามารถปฏิบัติเป็นนิสัย เกิดวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบด้วยตนเอง และเกิดภาพลักษณ์ของ “โรงเรียนคุณสะอาด” ในใจของนักเรียนทุกคน
2. อภิปราย ชักถาม เสนอแนะแนวปฏิบัติในการทำให้ “โรงเรียนคุณสะอาด” จนทุกคนพึงพอใจ และปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ยินดี

ทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคม (Social skills) หมายถึง การแสดงออกของความรู้สึกรู้จักคิดและอารมณ์ที่เหมาะสมของบุคคลตามสิทธิที่มีต่อบุคคลอื่น ความสามารถที่จะมีปฏิริยาโต้ตอบทางสังคมได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล ซึ่งการแสดงออกนั้นเป็นการแสดงออกที่มีเหตุผลและเป็นที่ยอมรับในสังคม เช่น การยิ้ม การทักทาย การเริ่มต้นสนทนากับบุคคลอื่น การเปิดเผยตนเอง การพูด และท่าทาง เป็นต้น ทักษะทางสังคมเป็นเรื่องของการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารกับผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม

ความสำคัญของการเสริมสร้างทักษะทางสังคม

เด็กในวัย 6-12 ปี เป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มเรียนวิชาการที่โรงเรียนอย่างจริงจัง เป็นเรื่องเป็นราวมากขึ้น พัฒนาการทางด้านต่างๆ ของเด็กวัยนี้จะมีประสิทธิภาพดีขึ้น รวมถึงพัฒนาการทางสังคมด้วย โดยที่สังคมของเด็กจะขยายกว้างมากขึ้นเด็กจะใช้เวลาร่วมกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่มากขึ้น แม้ว่าพ่อแม่จะยังมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู แต่คนอื่นๆ ก็จะมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูหรือดูแลเด็กพอๆ กับพ่อแม่

เด็กในวัยนี้เป็นช่วงสำคัญสำหรับ “การเตรียมตัว” เพื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ที่สามารถจะรับผิดชอบตนเองได้ เช่น เริ่มเรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น การให้ความเป็นเพื่อนกับผู้อื่น เป็นต้น สังคมของเด็กในวัยนี้จะเริ่มอยู่กับกลุ่ม อยู่กับเพื่อนในวัยเดียวกัน และเพื่อนเพศเดียวกัน เด็กจะเริ่มเรียนรู้อารมณ์ร่วมกับผู้อื่น ที่นอกเหนือไปจากคนในครอบครัว เริ่มเรียนรู้มารยาททางสังคม นิสัยแบบเด็กเล็ก ๆ เช่น นิสัยดี เอาแต่ใจตัวเอง ซื่ออ่อน เป็นต้น จะเริ่มลดลง

ปัจจัยที่ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม

1. ประสบการณ์ที่บ้าน

เด็กที่พัฒนาตัวเองได้ดีที่โรงเรียน คือ เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่อบอุ่น มีความเป็นมิตร พ่อแม่แสดงความรักและยอมรับเด็ก เสริมสร้างบุคลิกภาพหรือลักษณะที่ดีให้กับเด็ก โดยการเป็นตัวอย่างที่ดี

2. ประสบการณ์ทางโรงเรียน

โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก ในการส่งเสริมความสามารถทางสังคมมีสถานที่ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น สนามเด็กเล่น ห้องสำหรับทำกิจกรรม เป็นต้น โรงเรียนมีการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กรู้จักที่จะรักษาลิขสิทธิ์ของตน เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

3. บทบาทของครู

ครูมีอิทธิพลสูงที่จะช่วยให้เด็กในวัยเรียน 6-12 ปี มีการพัฒนาทักษะทางสังคม ครูเป็นผู้ที่จะช่วยให้เด็กเปลี่ยนบทบาทในความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และเด็กในวัยเดียวกัน และช่วยให้เด็กสามารถแก้ไขตนเอง ในการที่จะมี

การปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาทางสังคมของเด็ก เมื่อเติบโตขึ้น เด็กจะรู้สึกว่าการเรียนเป็นสถานที่แห่งแรกที่จะทำให้ประสบการณ์ชีวิตนอกบ้าน เด็กเริ่มเรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เชื่อฟังกฎระเบียบที่มีเหตุผล และทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน

หลักการเสริมสร้างทักษะทางสังคม

การจัดให้เด็กทำงานเป็น “กลุ่ม” เป็นวิธีการที่ต่ออย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีทักษะทางสังคม เด็กจะเรียนรู้ถึงการแก้ปัญหาจากการทำงานกลุ่ม ดังนั้นการจัดให้มีกลุ่มหลาย ๆ ชนิด รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมี “ครู” เป็นผู้แนะนำ จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการเล่นที่เหมาะสมตลอดจนรู้จักยอมรับผลของการแข่งขันที่เกิดขึ้น

สังคมของเด็กวัยนี้ยังไม่กว้างขวางมากนัก เด็กเริ่มจะอยู่ในกลุ่มมากขึ้น ลดการเล่นแบบต่างคนต่างเล่น วิธีการเล่นจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จะยังมีการเอาแต่ใจตนเอง และต้องการเอาชนะอยู่บ้าง แต่เมื่อโตขึ้นเด็กจะเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เพื่อนฝูงยอมรับได้ดีขึ้น “กลุ่ม” จะมีอิทธิพลต่อเด็กมากขึ้น การรวมกลุ่มทำให้เด็กได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐาน เช่น ได้รับคำยกย่องได้เป็นคนสำคัญ ได้รับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความรู้สึกอยากให้มีผู้สนใจร่วมกิจกรรมกับตนและตนได้มีโอกาสร่วมรับรู้ในกิจกรรมของผู้อื่น เด็กจะพัฒนาด้านความมั่นคงทางจิตใจ ความรู้สึกที่ว่าตนนั้นมีเจ้าของและเป็นเจ้าของ ความรู้สึกว่ามีเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกับตน

การที่กลุ่มมีความสำคัญกับเด็กวัยนี้ การสนับสนุนให้เด็กได้เข้าร่วมกลุ่มที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่พึงกระทำ ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลปกครองเด็ก นอกจากจะสนับสนุนแล้วยังควรที่จะช่วยแนะนำ ช่วยเหลือ ให้โอกาสแก่เด็กในการสร้างกลุ่ม ซึ่งเป็นช่องทางให้เด็กได้รู้จักโลก สังคม และชีวิต

เด็กในวัย 6-12 ปี จะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง รู้จักที่จะยอมรับฟังและทำตามความคิดเห็นของผู้อื่น เด็กจะชอบเลียนแบบ และเริ่มที่จะมีเพื่อนที่ถูกใจ เด็กชายจะชอบกิจกรรมการเล่นที่ต้องใช้แรง ใช้การเคลื่อนไหวมากกว่า เด็กผู้หญิง เมื่อเข้าวัยประถมปลายเด็กจะชอบเล่นเป็นทีม และชอบทำกิจกรรม

ที่มีกฎเกณฑ์มากขึ้น ให้ความร่วมมือกับหมู่คณะดีขึ้น แต่ว่าการมีหมู่คณะ การมีกลุ่มที่ตั้งขึ้นนี้ไม่ได้ตั้งขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องนัก และเป็นกลุ่มที่ไม่คงทนถาวร เพราะการที่เด็กแต่ละคนมีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกัน เด็กที่โตเร็วกว่าก็จะเกิดความสนใจสิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเด็กที่โตช้ากว่า แม้ว่าเด็กในวัยนี้ยังชอบเล่นเป็นส่วนใหญ่ แต่การเล่นจะเป็นการเล่นเชิงสังคม โรงเรียนควรจะต้องจัดสถานที่และกิจกรรมต่างๆ ให้แก่เด็กได้มีโอกาสเล่น เพราะการเล่นเป็นการสนองตอบความต้องการทางด้านต่างๆ และช่วยพัฒนา ความเจริญเติบโตของเด็กในวัยนี้ได้เป็นอย่างดี

เป้าหมายของการเสริมสร้างทักษะทางสังคม มี 3 ประการ

1. เสริมสร้างทักษะทางกาย

เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการใช้อวัยวะต่าง ๆ เช่น มือ เท้า แขน ขา ฯลฯ ได้อย่างคล่องแคล่ว ฉับไว

2. เสริมสร้างทักษะทางการเข้าใจตนเอง และเข้าใจคนอื่น

เพื่อให้เด็กได้ตระหนักรู้ว่าตนเองมีลักษณะเป็นอย่างไร มีความสามารถในด้านใดบ้าง ได้รู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนเองชอบหรือไม่ชอบ และได้เรียนรู้ว่าอะไร เป็นสิ่งที่เพื่อนชอบและไม่ชอบ เพื่อเป็นการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เริ่มรู้จักการมีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ต่างไปจากตน รู้จัก เห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้วย

3. เสริมสร้างทักษะทางการใช้คำพูดในการสื่อสาร

เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารกับคนอื่น ๆ ได้ มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้ โดยสามารถรู้ได้ว่าเมื่อไร อย่างไร กับใคร ควรจะใช้การสื่อสารอย่างไร หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ สื่อสารให้ถูกกับกาลเทศะ และบุคคล เพื่อจะได้เป็นที่รัก ได้รับการยอมรับจากคนอื่น หรือคนที่เกี่ยวข้อง แวดล้อม ทำให้เด็กมีความสุข จากการกระทำของตนเองนั้น

กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม

กิจกรรมที่ 1 ตู๋กตาล้มลุก

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักฝึกฝนการใช้อวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ให้คล่องแคล่ว ว่องไว กระฉับกระเฉง

2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักกฎ กติกา การเล่นต่างๆ เกมต่างๆ เช่น วิ่งเปรี๊ยะ ชักกะเย่อ ที่ต้องใช้วัยวะส่วนต่างๆ เช่น มือ เท้า ร่างกาย ประสาทสัมผัส

3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักไว้วางใจผู้อื่น และช่วยเหลือกันและกัน

กิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มโดยให้มีสมาชิกในกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6-7 คน ล้อมเป็นวงกลม ไหล่ชนไหล่ จัดให้นักเรียน 1 คนยืนตรงกลาง เป็นตุ๊กตาล้มลุกที่เคลื่อนไหวไม่ได้ ให้ทำตัวแข็งแล้วล้มเข้าหาวง นักเรียนที่ล้อมเป็นวงผลัดกันผลักให้ไปอีกทิศทางหนึ่ง พอตุ๊กตาเอนไปตรงหน้าใคร ให้คนนั้นประคองแล้วผลักกลับไปให้เวลา 10 นาที กลุ่มใดผลักได้มากกว่าโดยตุ๊กตาไม่ล้มจะเป็นผู้ชนะ

2. อภิปรายร่วมกัน ถึงความรู้สึกของคนที่เป็นตุ๊กตา และเพื่อนรอบวง ตลอดจนกลุ่มที่ชนะ ชนะเพราะเหตุใด นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

3. ร่วมกันสรุปว่าชีวิตของเรา บางครั้งต้องพึ่งพาอาศัยบุคคลรอบข้าง จึงต้องไว้น้ำใจเชื่อใจกัน ซึ่งจะทำให้ชีวิตมีความสุขและประสบความสำเร็จ

กิจกรรมที่ 2

วัตถุประสงค์

มือนั้นมีค่า

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการเข้าใจผู้อื่น
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใส่ใจในตนเอง

กิจกรรม

1. แจกกระดาษ ดินสอให้กับนักเรียนคนละ 1 ชุด
2. ให้นักเรียนทาบมือบนกระดาษ แล้ววาดตามรอยให้ได้รูปมือ
3. ให้นักเรียนเขียนบอกประโยชน์ของมือว่ามีอะไรบ้างอย่างน้อย 5 ข้อ

การสรุปและวิเคราะห์

4. อภิปรายร่วมกันถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมแล้วให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการมองเห็นประโยชน์ของมือของตนเอง มือของเพื่อน รวมถึงอวัยวะอื่น ๆ ของตน ของเพื่อน และความดีงาม ของตนของเพื่อน

กิจกรรมที่ 3

ตั้งต้นค้นหาความดี

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการเข้าใจผู้อื่น
 2. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ถึงการให้และการรับ

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนจับคู่กัน
2. ให้เวลาคู่ละ 5 นาที ในการเขียนข้อดีของแต่ละฝ่ายให้มากที่สุดแล้วนำมามอบให้แก่กันและกัน
3. อภิปรายความรู้สึกของแต่ละคนในกลุ่มใหญ่ เมื่อได้รับข้อความที่เพื่อนเขียนชื่นชมตน
4. ประเด็นการอภิปราย ได้แก่ ความลำบากในการค้นหาข้อดีของคนอื่น โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่คุ้นเคยกัน ซึ่งจะต่างจากกรณีที่เป็นคนสนิทสนมคุ้นเคยกัน อภิปรายถึงประเด็นที่คนเรามี 2 ด้าน ทั้งด้านบวก และลบอยู่ในตนเอง และอภิปรายถึงการนึกถึงผู้อื่นในด้านบวกมีผลดีกับตนเองและผู้อื่นอย่างไรบ้าง

กิจกรรมที่ 4

การแสดงความรู้สึกที่เหมาะสม

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อให้นักเรียนศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละคน
 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักแสดงความรู้สึกที่เหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล

กิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มแบ่งสมาชิกเป็น 4 กลุ่มย่อย โดยให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกพื้นฐานกลุ่มละ 1 แบบ ได้แก่

ความรู้สึกเป็นสุข ความรู้สึกเศร้า ความรู้สึกกลัว และความรู้สึก
โกรธ

2. ให้คำแนะนำให้แต่ละกลุ่มเขียนลงในกระดาษ ตามหัวข้อ
ต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1

เมื่ออยู่ที่บ้าน เวล่านักเรียนรู้สึกเป็นสุข จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ที่โรงเรียน เวล่านักเรียนรู้สึกเป็นสุข จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนสนิท เวล่านักเรียนรู้สึกเป็นสุข จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ต่อหน้าคนไม่คุ้นเคย เวล่านักเรียนรู้สึกเป็นสุข จะแสดงออกอย่างไร

กลุ่มที่ 2

เมื่ออยู่ที่บ้าน เวล่านักเรียนรู้สึกเศร้า จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ที่โรงเรียน เวล่านักเรียนรู้สึกเศร้า จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนสนิท เวล่านักเรียนรู้สึกเศร้า จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ต่อหน้าคนไม่คุ้นเคย เวล่านักเรียนรู้สึกเศร้า จะแสดงออกอย่างไร

กลุ่มที่ 3

เมื่ออยู่ที่บ้าน เวล่านักเรียนรู้สึกกลัว จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ที่โรงเรียน เวล่านักเรียนรู้สึกกลัว จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนสนิท เวล่านักเรียนรู้สึกกลัว จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ต่อหน้าคนไม่คุ้นเคย เวล่านักเรียนรู้สึกกลัว จะแสดงออกอย่างไร

กลุ่มที่ 4

เมื่ออยู่ที่บ้าน เวล่านักเรียนรู้สึกโกรธ จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ที่โรงเรียน เวล่านักเรียนรู้สึกโกรธ จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนสนิท เวล่านักเรียนรู้สึกโกรธ จะแสดงออกอย่างไร
เมื่ออยู่ต่อหน้าคนไม่คุ้นเคย เวล่านักเรียนรู้สึกโกรธ จะแสดงออกอย่างไร

3. ให้แต่ละกลุ่มนำสิ่งที่ได้เขียนไว้มาแสดงให้สมาชิกดู อภิปราย
ร่วมกันเกี่ยวกับความรู้สึกในรูปแบบต่าง ๆ ให้สมาชิกช่วยกัน
เสนอความคิดเห็นในการแสดงความรู้สึกที่เหมาะสมและเป็น
ที่ยอมรับได้ในแต่ละสถานการณ์

3

การประเมินปัญหาเด็กแต่เริ่มแรก

ความจำเป็นในการประเมินปัญหาเด็ก

การประเมินเพื่อค้นหาเด็กที่มีแนวโน้มจะมีปัญหาพฤติกรรมเพื่อให้การช่วยเหลือเบื้องต้น มีความสำคัญมากในเด็กวัยเรียนหรือระดับประถมศึกษา เนื่องจากเด็กมักจะยังไม่แสดงปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรง แต่เด็กที่มีความเสี่ยงจะพอกพูนปัญหามากขึ้นตามวัย และมักแสดงพฤติกรรมรุนแรงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ในทางตรงข้าม ถ้าครูสามารถประเมินและคัดกรองเด็กที่มีความเสี่ยงได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและให้การช่วยเหลือทันทีที่ การแก้ไขปัญหาจะทำให้ได้ดีและประสบความสำเร็จอีกทั้งยังช่วยลดความยุ่งยากที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนด้วย

ข้อควรทราบในการประเมินพฤติกรรมเด็ก คือ

1. แบบที่เลือกใช้ในการประเมิน ควรมีความไวในการคัดกรองปัญหา ตั้งแต่เริ่มแรก และสามารถจัดกลุ่มปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไปได้
2. การประเมินเด็ก ไม่ควรยึดข้อสังเกตเพียงประการเดียว ควรใช้การประเมินหลายด้านร่วมกัน เช่น บันทึกผลการเรียน ประวัติส่วนตัว และประวัติทางครอบครัว การเยี่ยมบ้าน การศึกษาเป็นรายกรณี ระเบียบสะสม การสังเกตพฤติกรรมและการใช้แบบสำรวจพฤติกรรม
3. การประเมินเด็กทำเพื่อคัดกรองเด็กที่มีแนวโน้มจะเกิดปัญหา การประเมินเด็กจึงต้องทำเพื่อที่จะให้ความช่วยเหลือเด็กเท่านั้น

แนวทางการประเมินปัญหาเด็ก

ดังได้กล่าวแล้วว่า การประเมินเด็กไม่ควรยึดถือจากข้อสังเกตประการเดียว ควรใช้การประเมินหลายด้านร่วมกัน เช่น บันทึกผลการเรียน ประวัติ

ส่วนตัว ประวัติครอบครัวของเด็ก การสังเกตพฤติกรรม และเครื่องมือสำรวจพฤติกรรมเด็ก บันทึกผลการเรียน ประวัติส่วนตัวและประวัติครอบครัว เป็นส่วนที่มีอยู่ในระเบียบสะสมของนักเรียน และมักจัดทำตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนแต่ละคนในเบื้องต้น รวมทั้งทราบว่านักเรียนคนไหนมีความเสี่ยงของการเกิดปัญหาพฤติกรรม

บันทึกผลการเรียน ควรสังเกตนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี ทั้งผลการเรียนรวมและผลการเรียนรายวิชา และนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเดิม

ประวัติส่วนตัว ประวัติส่วนตัวของนักเรียนที่มีพัฒนาการล่าช้ามาตลอด เช่น พูดช้า เดินช้ากว่าเพื่อนวัยเดียวกัน มีประวัติการเจ็บป่วยทางกาย ประสบอุบัติเหตุรุนแรง มีความบกพร่องพิการทางร่างกาย ลักษณะของเด็กในชั้นเรียนที่ผ่านมา เช่น เข้ากับเพื่อนยาก มีเพื่อนน้อย คบเพื่อนเกรง มีปัญหาเรื่องการควบคุมอารมณ์ ก้าวร้าว เป็นต้น

ประวัติครอบครัว สภาพสมรสของพ่อแม่ที่หย่าร้าง แยกทาง ไม่อยู่ด้วยกัน เด็กอาศัยอยู่กับผู้อื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ เช่น ญาติ พ่อแม่อุปถัมภ์ เป็นต้น สภาพครอบครัวที่ยากจนมาก มีปัญหาที่อยู่อาศัยหรือการจัดหาความต้องการพื้นฐานให้กับเด็ก เช่น อาหาร เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน เป็นต้น สภาพการเลี้ยงดู เช่น พ่อแม่มีการทะเลาะ ใช้ความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งลงโทษเด็กรุนแรง พ่อหรือแม่เสียชีวิต พ่อแม่มีความกังวลคาดหวังเรื่องความสามารถของเด็กสูง พ่อแม่ไม่มีเวลาปล่อยปละละเลยเด็ก พ่อแม่เอาใจใส่เด็กเหมือนเด็กเล็กๆ เป็นต้น

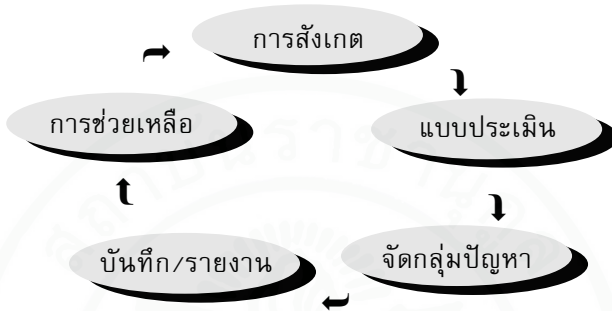
การสังเกตพฤติกรรมเด็กและการใช้แบบสำรวจพฤติกรรม

การสังเกตพฤติกรรมเด็ก สามารถทำได้ทันทีตั้งแต่เริ่มรู้จักเด็ก แต่การใช้แบบสำรวจพฤติกรรมควรทำหลังจากที่มีความคุ้นเคย และได้สังเกตพฤติกรรมเด็กมาแล้วระยะเวลาหนึ่ง แนวทางการสังเกตพฤติกรรมเด็ก ควรสังเกตทั้งขณะอยู่ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ดูพฤติกรรมและอารมณ์เด็กในสถานการณ์ต่างๆ ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู บุคคลอื่น

ประวัติส่วนตัวและประวัติครอบครัวจะช่วยชี้บอกเด็กที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหา บันทึกผลการเรียน การสังเกตพฤติกรรมและการใช้แบบสำรวจพฤติกรรม จะช่วยยืนยันเด็กที่มีปัญหา รวมทั้งชี้แสดงกลุ่มปัญหาพฤติกรรม

ของเด็กที่ควรให้การช่วยเหลือตามแนวทางในบทที่ 4 หลังจากการช่วยเหลือ
ระยะเวลาหนึ่ง เช่น หนึ่งภาคเรียนสามารถใช้บันทึกผลการเรียน การสังเกต
พฤติกรรม การใช้แบบสำรวจพฤติกรรมซ้ำ การประเมินการเปลี่ยนแปลง
ของปัญหาว่าเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือไม่

แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก

เครื่องมือที่เลือกใช้ในคู่มือนี้ คือ แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก หรือ Thai Youth Checklist : TYC ซึ่งประกอบด้วยสองส่วน คือ แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับครูและแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง ในบทนี้จะกล่าวถึงเฉพาะแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับครู ส่วนแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง เลือกใช้เมื่อทำงานร่วมกับครอบครัว รายละเอียดของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครองดูได้จากภาคผนวก

แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก หรือ Thai Youth Checklist (TYC) ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยแปลและดัดแปลงมาจาก Child Behavior Checklist (CBCL) ของ Thomas M.Achenbach ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามีคุณสมบัติที่ดีหลายประการ กล่าวคือ เป็นแบบสำรวจที่ครอบคลุมปัญหาพฤติกรรมและปัญหาทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นอย่างละเอียด และเป็นปัญหาที่ได้จากคำบอกเล่าของผู้ใกล้ชิดเด็กโดยตรงคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู ซึ่งได้นำมาวิเคราะห์หาความถี่ที่เกิดขึ้นและความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการ (Syndromes) ที่แสดงถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนลักษณะต่าง ๆ แล้วจัดทำเป็น Behavior Problem

Scales ที่มีเกณฑ์มาตรฐานในการเปรียบเทียบคะแนนสำหรับเด็กปกติและเด็กที่มีปัญหา นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดจำแนกรูปแบบของปัญหาพฤติกรรมและปัญหาทางอารมณ์เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ ปัญหาที่แสดงถึงการเก็บกอดความวิตกกังวล หรือความขัดแย้งภายในจิตใจ (Internalizing Problems Behavior) กับปัญหาที่แสดงออกอย่างตรงไปตรงมา หรือขาดการควบคุม (Externalizing Problems Behavior)

ลักษณะแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับครู

แบบสำรวจชุดนี้ประกอบด้วยสองส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐาน ส่วนที่สองเป็นหัวข้อพฤติกรรมคล้ายคลึงกับชุดสำหรับผู้ปกครอง ในแง่ของรูปแบบและหัวข้อพฤติกรรม แต่แตกต่างกันในบางหัวข้อ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเฉพาะในโรงเรียน และไม่เกิดขึ้นที่บ้าน

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเบื้องต้นของเด็ก ครูผู้ตอบ และผู้ปกครอง ข้อมูลด้านการเรียน แรงจูงใจ การปรับตัวของเด็กที่โรงเรียนและลักษณะอารมณ์

ส่วนที่ 2 เป็นหัวข้อพฤติกรรมต่างๆ สำหรับครูผู้ตอบแบบสำรวจ ให้คะแนน 0, 1, 2 ตามความมากน้อยที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 0, 1, 2

- คะแนน 0 ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว
- คะแนน 1 มีพฤติกรรมดังกล่าวเล็กน้อย
- คะแนน 2 มีพฤติกรรมดังกล่าวมาก หรือบ่อยครั้ง

แบบสำรวจชุดนี้มีหัวข้อพฤติกรรมให้ประเมินทั้งหมด 141 ข้อ

วิธีใช้แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับครู

เนื่องจากครูเป็นผู้มีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับอาชีวศึกษาขึ้นไป ซึ่งคาดว่ามีความเข้าใจในการตอบแบบสำรวจได้ตามสมควร วิธีใช้แบบสำรวจ

พฤติกรรมเด็กสำหรับครู จึงใช้วิธีเดียวคือให้ครูเป็นผู้ตอบแบบสำรวจด้วยตนเอง โดยผู้ใช้ควรถาบวัตถุประสงค์ วิธีการตอบและการให้คะแนนเพื่อประเมินพฤติกรรมของนักเรียนให้ทราบก่อนลงมือทำ องค์กรประกอบสำคัญที่ผู้ใช้ควรรู้ถึงก็คือผู้ประเมินพฤติกรรมของเด็กควรเป็นผู้ที่รู้จักเด็ก และมีเวลาพอสมควรที่จะทราบรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผลที่ได้ตรงกับความเป็นจริง

เวลาที่ใช้ในการทำแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก

ตามปกติแล้วการตอบแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กจะใช้เวลาไม่เกิน 20 นาที

หมายเหตุ แบบสำรวจที่ผู้ประเมินตอบไม่ครบถ้วนในหัวข้อพฤติกรรมตั้งแต่ 8 ข้อขึ้นไป ไม่ควรนำมาแปลผล

ข้อควรระมัดระวังและข้อจำกัด

ความเป็นมาตรฐานของเครื่องมือ ผู้ใช้แบบสำรวจพึงตระหนักว่าแบบสำรวจมีความเป็นมาตรฐาน มีวิธีการประเมิน การคิดคะแนน และการแปลผลที่กำหนดไว้ ผู้ใช้แต่ละคนควรปฏิบัติเช่นเดียวกันเพื่อให้ผลการประเมินเชื่อถือได้

วัตถุประสงค์ของการใช้ ควรเลือกชุดแบบสำรวจมาใช้ให้ถูกต้อง ควรคำนึงถึงการใช้ที่แตกต่างกัน เช่น การใช้เพื่อการวิจัย การคัดกรองจำแนกปัญหา การศึกษารายกรณี การใช้ทางคลินิกและอื่น ๆ

การแปลผล ควรใช้ผลที่ได้จากแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ โดยเฉพาะในการศึกษารายกรณี เพื่อให้เข้าใจปัญหาได้โดยละเอียดและได้แนวทางการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

ความหมายของคะแนนรายข้อ ข้อที่ได้คะแนน 2 มักชี้ขี้นว่ามีความรุนแรงของปัญหามากกว่าข้อที่ได้ 1 คะแนน อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาเนื้อหาของหัวข้อพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เช่น เป็นพฤติกรรมทั่วไป หรือปัญหาพฤติกรรมรุนแรง

ความหมายของคะแนนรวม คะแนนรวมในระดับปกติอาจไม่ได้หมายความว่าเด็กไม่มีปัญหาเสมอไป หรือเด็กที่มีคะแนนรวมในระดับผิดปกติจะมีปัญหารุนแรงมาก สิ่งที่ต้องพิจารณาควคู่ไปกับคะแนนรวม คือ เนื้อหาพฤติกรรมรายข้อที่ได้คะแนน 1 หรือ 2 การแปลผลควรให้ความสนใจความหมายคะแนนรายข้อดังกล่าวข้างต้นด้วย

การประเมินเด็กรายเดียวกันโดยผู้ประเมินหลายคน หรือใช้แบบสำรวจ ทั้งชุดสำหรับครูและชุดสำหรับผู้ปกครองสามารถทำได้ แต่ต้องมีวัตถุประสงค์ว่า ทำเพื่ออะไร เช่น เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียด และได้ทัศนะของบุคคลต่าง ๆ

การใช้แบบสำรวจซ้ำ ควรทำห่างกันประมาณ 3-6 เดือนขึ้นไป และควรมีเหตุผลในการประเมิน เช่น การประเมินครั้งแรกได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ทำเพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินก่อนและหลังการให้ความช่วยเหลือ

ลิขสิทธิ์ของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก ผู้ที่จะใช้แบบสำรวจควรที่จะแจ้งให้ ผู้ได้รับลิขสิทธิ์ทราบ เพื่อติดตาม และพิจารณาการใช้ให้มีมาตรฐาน มีความถูกต้อง โดยเฉพาะการจัดพิมพ์แบบสำรวจ ควรให้เหมือนต้นฉบับเดิมทั้งในด้านสีและรูปแบบ (สมทรง สุวรรณเลิศ และวันชัย ไชยสิทธิ์ ผู้ได้รับลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2538 และได้จดทะเบียนลิขสิทธิ์ในนามของศูนย์สุขวิทยาจิต)

การคิดคะแนน

คะแนนรวมของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (Total Problem Scores) ได้จากการรวมคะแนนทุกข้อที่ผู้ตอบประเมินพฤติกรรม และให้คะแนนเหล่านั้น เป็น 1 และ 2

คะแนนรวมสูงสุดของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับครูคือ 282 (ในกรณีผู้ตอบแบบสำรวจให้คะแนนแต่ละข้อเท่ากับ 2)

การวิเคราะห์และแปลความหมายแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก

การแปลผลปัญหาพฤติกรรมเด็กต้องใช้การประเมินด้านต่าง ๆ ดังกล่าว มาแล้ว ในแนวทางการช่วยเหลือได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ช่วงแรกกล่าวถึง **ปัญหาที่อาจพบได้ตามวัย** ปัญหาพฤติกรรมไม่รุนแรง คะแนนแบบสำรวจ พฤติกรรมเด็กอยู่ในเกณฑ์ปกติ การช่วยเหลือใช้หลักการเรียนรู้และหลักการ

ปรับพฤติกรรม ในช่วงที่ 2 กล่าวถึง**ปัญหาพฤติกรรมเด็ก**ที่คะแนนรวมอยู่ในระดับมีปัญหาเล็กน้อยจนถึงผิดปกติการแปลผลว่าเด็กที่มีปัญหาจะอยู่ในกลุ่ม**ปัญหาพฤติกรรม**ใดจะได้กล่าวถึงต่อไป

การวิเคราะห์และแปลผลแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก

การวิเคราะห์และแปลผลจากคะแนนรวม คะแนนรวมทั้งหมดที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมตามแบบสำรวจ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งผู้จัดทำคู่มือได้มาจากการศึกษาวิจัยเด็กและวัยรุ่นปกติอายุ 6-11 และ 12-17 ปี จะทำให้ทราบว่าเด็กที่ได้รับการประเมินจัดว่าเป็นเด็กปกติหรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่มี**ปัญหาพฤติกรรม**และ**ปัญหาทางอารมณ์ระดับ**ใด

การเปรียบเทียบคะแนนให้พิจารณาคะแนนของเด็กที่ได้รับการประเมินกับเกณฑ์มาตรฐานซึ่งตรงกับเพศ และช่วงอายุเดียวกับเด็ก รวมทั้งพิจารณาแบบสำรวจที่ใช้ด้วยว่าเป็นชุดสำหรับผู้ปกครองหรือชุดสำหรับครูตั้งต่อไปนี้

การแปลผลแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก

1. ระดับความมากน้อยของปัญหาพิจารณาจากคะแนนรวมทั้งหมด ได้จากการประเมินพฤติกรรมตามแบบสำรวจ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งผู้จัดทำคู่มือได้มาจากการศึกษาวิจัยในเด็กและวัยรุ่นปกติอายุ 6-11 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง ตามตารางในแบบบันทึกสรุปผลสำรวจพฤติกรรมเด็กชุดสำหรับครูในหน้าที่ 41 ในชุดสำหรับครูยังไม่ได้ทำการศึกษา กับเด็กวัยรุ่นอายุ 12-17 ปี

การเปรียบเทียบคะแนนรวมเด็กที่ได้รับการประเมินกับเกณฑ์มาตรฐาน จะทำให้ทราบว่าเด็กมีคะแนนอยู่ในระดับปกติหรืออยู่ในระดับปกติหรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่มี**ปัญหาพฤติกรรม**ตั้งแต่ระดับเล็กน้อย ปานกลาง ถึงระดับผิดปกติ

2. ความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคม ได้จากข้อมูลแบบสำรวจในส่วนที่ 1 โดยการนำคะแนนในส่วนนั้นมารอกลงตามหัวข้อในแบบบันทึกสรุปผล ชุดสำรวจครูมี 2 หัวข้อ คือ การเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในชั้น และการปรับตัวเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในชั้น

คะแนนความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคมมีประโยชน์ในการนำไปพิจารณาร่วมกับการแปลผลด้านอื่นๆ โดยทั่วไปแล้วเด็กที่ได้คะแนนความ

สามารถดำเนินการปรับตัวทางสังคมมักจะมีคะแนนรวมของปัญหาพฤติกรรมอยู่ในระดับปกติหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงน้อย

3. พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการ ได้มีการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพฤติกรรมแต่ละข้อกับกลุ่มอาการทางจิตเวชและสุขภาพจิต ผลที่ได้นำมาสร้างเป็นตารางสำหรับเปรียบเทียบคะแนนตามเพศและอายุ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าเด็กที่ได้รับการประเมินมีระดับความเสี่ยงมากหรือน้อย และปัญหาดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มปัญหาพฤติกรรมใด

วิธีคิดคะแนนทำโดยลอกคะแนนข้อที่ 1 และ 2 จากแบบสำรวจมาลงในตาราง จากนั้นรวมคะแนนในแต่ละช่องเนื่องจากในชุดของครูยังไม่มีค่า ต้องใช้วิธีเปรียบเทียบในแต่ละปัญหาพฤติกรรมว่า ปัญหาพฤติกรรมใดมีข้อที่ได้ 2 หรือ 1 คะแนนเป็นจำนวนมาก

คำชี้แจงสำหรับการลงแบบบันทึกสรุปผลการสำรวจพฤติกรรมเด็กอายุ 6-11 ปี ชุดสำหรับครู

1. กรอกข้อมูลเบื้องต้นของเด็กลงในแบบบันทึกสรุปผลการสำรวจพฤติกรรมเด็กอายุ 6-11 ปี ให้ได้รายละเอียดครบถ้วน แบบบันทึกหน้า 1 ประกอบด้วยข้อมูล ชื่อ - สกุลของเด็ก อายุ และผู้ใดเป็นผู้ตอบแบบสำรวจนี้ ส่วนแบบบันทึกหน้า 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน และการปรับตัวของเด็ก
2. รวมคะแนนรายข้อทั้งหมด จากแบบสำรวจพฤติกรรม แล้วเทียบคะแนนรวมที่ได้ว่าจัดอยู่ในระดับใดตามตาราง
3. รวมคะแนนรายข้อซึ่งจำแนกตามกลุ่มอาการ พิจารณากลุ่มอาการ ซึ่งมีข้อที่ได้คะแนน 2 หรือ 1 จำนวนมาก ซึ่งบ่งชี้ว่า เด็กรายนั้นมีปัญหาพฤติกรรมจัดอยู่ในกลุ่มอาการนั้น

แบบบันทึกสรุปผลการสำรวจพฤติกรรมเด็กอายุ 6-11 ปี (สำหรับครู)

ชื่อ - นามสกุล (ของเด็ก).....อายุ.....ปี

ผู้ตอบแบบสำรวจ ครูประจำชั้น ครูแนะแนว

อื่น ๆ (ระบุ).....

คะแนนรวมทั้งหมด.....

จัดอยู่ในระดับ.....

วันที่ประเมิน.....

	คะแนนรวมทั้งหมด	
	อายุ 6-11 ปี	
	เด็กชาย	เด็กหญิง
ผิดปกติ (Clinical Range)	115 ขึ้นไป	79 ขึ้นไป
มีปัญหาปานกลาง (Moderate Problem Range)	98-114	67-78
มีปัญหาเล็กน้อย (Mild Problem Range)	81-97	55-66
ปกติ (Normal Range)	80 และต่ำกว่า	54 และต่ำกว่า

การเรียนรู้และการปรับตัว

1. ผลการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในชั้น

วิชา	1	2	3	4	5
	น้อยกว่า	น้อยกว่า		ดีกว่า	ดีกว่า
	อย่างมาก	พอควร	ปานกลาง	พอควร	อย่างมาก
1.1.....	[]	[]	[]	[]	[]
1.2.....	[]	[]	[]	[]	[]
1.3.....	[]	[]	[]	[]	[]

คะแนนเฉลี่ย

2. การปรับตัวเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในชั้น

วิชา	1	2	3	4	5
	น้อยกว่า	น้อยกว่า		ดีกว่า	ดีกว่า
	อย่างมาก	พอควร	ปานกลาง	พอควร	อย่างมาก
1.1 นักเรียนตั้งใจเรียน	[]	[]	[]	[]	[]
1.2 นักเรียนเรียนรู้ได้	[]	[]	[]	[]	[]
1.3 นักเรียนมีท่าทาง	[]	[]	[]	[]	[]

มีความสุข

คะแนนเฉลี่ย

3. ความคิดเห็นอื่น ๆ.....

การจำแนกกลุ่มปัญหาพฤติกรรม

หลังจากเปรียบเทียบคะแนนรวมทั้งหมดแล้ว เด็กที่มีคะแนนรวมตั้งแต่มี ปัญหาเล็กน้อยถึงผิดปกติ ให้นำคะแนนรายข้อตามตารางข้อปัญหาพฤติกรรม ที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการต่าง ๆ มาพิจารณา เพื่อดูว่าเด็กน่าจะมีปัญหา พฤติกรรมอะไรเพื่อที่จะให้การช่วยเหลือต่อไป

กลุ่มปัญหาพฤติกรรมแบ่งตามแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มที่มีการเก็บกด (Internalizing Problems Behavior)

ปัญหาพฤติกรรมที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่

- เด็กเก็บกดหรือ เด็กแยกตัว
- เด็กมีอาการทางร่างกาย
- เด็กมีอาการทางอารมณ์

ในกลุ่มนี้แยกอาการวิตกกังวลและซึมเศร้าออกจากกัน เนื่องจากมี แนวทางในการช่วยเหลือต่างกันอาจใช้การดูแลแยกกัน กลุ่มวิตกกังวลจาก 2 คะแนน ในข้อ 31 กลัว/คิด/ทำสิ่งที่ไม่ดี ข้อ 32 ต้องไม่บกพร่อง ข้อ 45 ประหม่า ข้อ 47 ทำตามกฎเกณฑ์ ข้อ 50 กลัว/วิตกกังวล ข้อ 71 ระมัดระวัง ข้อ 81 ไม่สบายใจเมื่อถูกวิจารณ์ ข้อ 109 กลัวผิดพลาด ข้อ 113 กังวลใจ กลุ่ม ซึมเศร้า ดูจากคะแนนในข้อ 12 บ่นว่าเหงา ข้อ 14 ร้องไห้ ข้อ 33 ไม่มีใครรัก ข้อ 35 ไม่มีคุณค่า ข้อ 52 รู้สึกผิด ข้อ 103 เสียใจ เศร้า

2. กลุ่มที่มีการแสดงออก ขาดการควบคุม (Externalizing Problems Behavior)

- เด็กไม่อยู่ในระเบียบและกฎเกณฑ์
- เด็กมีพฤติกรรมเกเร โดยดูคะแนนแยกจากเด็กไม่อยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ระหว่างเด็กที่มีปัญหาเล็กน้อยและปานกลาง กับคะแนน ระดับผิดปกติ
- เด็กลักขโมย
- เด็กติดการพนัน
- เด็กก้าวร้าว

3. กลุ่มที่ไม่มีทั้งเก็บกดและแสดงออกรุนแรง (Neither high loading on internalizing nor externalizing)

- เด็กมีพฤติกรรมเด็กกว่าวัย
- เด็กมีปัญหาเรื่องความคิด
- เด็กสมาธิสั้น

4. กลุ่มปัญหาอื่น ๆ (Other problems)

- เด็กประพฤติดนเหมือนเพศตรงข้าม (ข้อ 5)
- เด็กกลัวการไปโรงเรียน (ข้อ 30, 108)
- เด็กมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ จนติดเป็นนิสัย (ข้อ 44, 58)
- กระดูกของกล้ามเนื้อ (ข้อ 46)
- เด็กมีความคิดหมกมุ่นเรื่องเพศ (ข้อ 96)
- เด็กติดสารเสพติด (ข้อ 106)
- เด็กปรับตัวยาก (ข้อ 118, 120)

นอกจากนี้ ยังมีแนวทางการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาถูกรังแกหรือถูกพัฒนาการช้า หรือภาวะสติปัญญาบกพร่องหรือปัญญาอ่อน และเด็กที่มีความบกพร่องในทักษะการเรียนรู้เฉพาะด้าน ซึ่งอาจต้องใช้แบบทดสอบด้านสติปัญญาร่วมกับประวัติพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กช่วยประกอบด้วย

4

แนวทางการดูแลสุขภาพจิต เด็กวัยเรียน

ผู้ดูแลเด็กวัยเรียนให้มีสุขภาพจิตดี จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างถ่องแท้ ตลอดจนบุคคล สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเด็ก เพื่อจะได้ช่วยให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความ ร่าเริง แจ่มใส และมีความสุข มีสุขภาพจิตที่มั่นคง และสามารถอยู่รอด ในสังคมได้อย่างเฉลียวฉลาด เพื่อให้การดูแลเด็กมีประสิทธิภาพ จึงจำแนกวิธีการ ดูแลเป็น 2 ลักษณะ คือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมที่พบได้ตามวัย และเด็กที่มี ปัญหาตามกลุ่มพฤติกรรม

ปัญหาพฤติกรรมที่พบได้ตามวัย

ในเด็กวัยเรียนมีลักษณะของพฤติกรรมที่อาจพบได้ตามลักษณะ พัฒนาการของเด็ก ซึ่งไม่ถือว่าเป็นปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรง แต่ต้องการ ความเข้าใจจากผู้ใหญ่ และการตอบสนองอย่างเหมาะสมขณะที่เด็กมีปัญหาก็ จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยได้อย่างปกติผ่านไปสู่พัฒนาการในขั้นต่อไป ของวัยได้

1. พุดสร้างเรื่องที่ไม่เป็นความจริง

เด็กในวัย ป. 1-2 มีจินตนาการสูง อาจมีการแต่งเรื่องราวขึ้นมาเอง ทำให้ ดูเหมือนเด็กกำลังพูดปด เพื่อให้ได้รับความสนใจจากผู้อื่น ซึ่งเรื่องที่เล่าอาจไม่ เป็นความจริง เป็นเพียงการแสดงออกตามจินตนาการของเด็ก ซึ่งพบได้ ตามวัย ครูสามารถเสริมจินตนาการของเด็ก โดยให้เด็กได้เล่าถึงจินตนาการของ เขาให้เพื่อนฟัง หรือให้เล่าเรื่องจากภาพเพื่อเป็นการเสริมสร้างให้เด็กพัฒนา ทางความคิดสร้างสรรค์ และในขณะเดียวกันก็ช่วยให้เด็ก ๆ เรียนรู้ที่จะแยกแยะ เรื่องจริง ดังนี้

- 1.1 ทำเป็นแบบอย่าง ผู้ใหญ่ไม่ควรพูดหรือไม่ทำตามที่พูด เพราะเด็กจะสับสน เมื่อครูสอนให้พูดความจริง ในขณะที่ครูไม่ทำในสิ่งที่ครูพูด
- 1.2 อย่าถามคำถามว่า “ใครเป็นคนทำ” เมื่อเด็กพูดผิด เพราะเด็กมักจะไม่กล้ารับผิด โดยเฉพาะถ้าเคยมีประสบการณ์ถูกทำโทษ เมื่อทำผิด ควรช่วยให้เด็กแก้ไขเมื่อเด็กพูดผิดดีกว่า ถ้าคุณอยากรู้ว่าใครเป็นคนทำ อาจถามลอย ๆ ว่า “แล้วทำอะไร ครั้งหน้าจะไม่เป็นอย่างนี้อีก” ถ้าเด็กไม่มีคำตอบ คุณอาจเสนอความคิดของคุณว่าเด็กควรทำอะไร เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดเหตุการณ์นี้อีก การเข้าจัดการในลักษณะนี้จะช่วยเสริมให้เด็กของเรากล้าที่จะรับผิด และยินดีที่จะแก้ไขเมื่อทำผิดพลาดไป
- 1.3 เมื่อเด็กทำผิดและกล้าหาญที่จะมาบอกคุณ ควรกล่าวคำชมในความกล้าหาญของเขา “ดีมากที่หนูมาบอก...เอาละมาดูกัน ชิวว่าจะแก้ไขอย่างไรต่อไป”
- 1.4 เมื่อมีโอกาสดูโทรทัศน์หรืออ่านหนังสือด้วยกันกับเด็ก ฉวยโอกาสนั้นอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และสิ่งที่เป็นจินตนาการที่เป็นไปไม่ได้
- 1.5 บางครั้งเด็กเล่าเรื่องที่เป็นจินตนาการของเขา อย่่ามองว่าไร้สาระ ผู้ใหญ่ควรรับฟังเรื่องที่เขาเล่าอย่างตั้งใจ แล้วสรุปให้เด็กเข้าใจว่านั่นเป็นจินตนาการ
- 1.6 อย่าหมายหัวว่าเด็กเป็นเด็กซ้โกหก การถูกมองว่าซ้โกหก จะทำให้เด็กเสียความภูมิใจในตนเองได้

2. การหยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

เด็กในวัยนี้ยังไม่เข้าใจเรื่องสิทธิของตนเองและผู้อื่น บางครั้งพบว่าเด็กหยิบของผู้อื่นโดยมิได้ขออนุญาต เช่น ดินสอ ไม้บรรทัดของเพื่อน โดยไม่ได้มีความตั้งใจที่จะขโมย ถ้าพบว่าเด็กหยิบของผู้อื่น ไม่ควรรับตำหนิเด็ก บอกให้เด็กเอาของไปคืนเจ้าของ แล้วสอนวิธีกล่าวคำพูดขออนุญาตเมื่อต้องการขอใช้ของผู้อื่น สอนให้เด็กรู้จักรักและดูแลของตนเองเช่นกัน

3. การพูดคำหยาบหรือคำสแลง

เด็กในวัยนี้มักจดจำหรือเลียนแบบสิ่งที่ได้ยิน โดยไม่เข้าใจความหมายของคำ แล้วนำมาพูด เพราะรู้สึกว่าเป็นคำใหม่ ถ้าพบว่าเด็กพูดคำหยาบหรือคำสแลงที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรตำหนิเด็ก ดูว่าเด็กอย่างเดียว ควรอธิบายให้เด็กทราบว่าความหมายของคำไม่สุภาพ แนะนำคำพูดอื่นที่เหมาะสมกว่า ออกเป็นข้อห้ามใช้คำพูดไม่สุภาพในโรงเรียน

4. ความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศ

เด็กวัยนี้เริ่มสนใจความแตกต่างระหว่างเพศ เรียนรู้จักเพศของตนเองและอยากรู้อยากเห็นความแตกต่างของเพศตรงข้าม ความอยากรู้อยากเห็นเช่นนี้ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้สึทางเพศ ถ้าพบเห็นความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติ ไม่ควรดูว่าให้ได้อับอาย ควรเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างเพศ ภายใต้คำแนะนำของครู เด็กต้องการคำตอบที่ไม่ลึกซึ้งมากนัก แต่ประเด็นที่สำคัญ คือ เด็กต้องการคำตอบที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ

5. การไม่เชื่อฟัง

เนื่องจากเด็กมีความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ประกอบกับมีความเคลือบแคลงว่องไวมากขึ้น อีกทั้งมีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้เด็กมีลักษณะไม่เชื่อฟัง หรือที่หลายท่านรู้สึกว่าเป็นเด็กดื้อ สิ่งหนึ่งที่สำคัญในพัฒนาการของเด็กวัยนี้ คือ ต้องการมีความสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง แม้ได้รับคำอธิบายแล้วก็ตาม ดูเหมือนว่าเด็กยังพยายามจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการของตนเอง การจัดชั้นเรียนที่เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กจะช่วยลดปัญหาดังกล่าว อีกทั้งไม่ขัดขวางความคิดสร้างสรรค์ของตัวเอง ในห้องเรียนหรือในช่วงเวลาว่างควรสนับสนุนให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง ทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีกิจกรรมที่เด็กได้เคลื่อนไหวสลับกับการนั่งทำงาน ขณะเดียวกันเริ่มฝึกให้เด็กยอมรับกติกา ยอมรับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ยืดหยุ่น ประนีประนอม ไม่เอาแต่ความคิดของตนเองเป็นใหญ่

แนวทางการปรับพฤติกรรมเด็ก

นอกจากข้อเสนอแนะดังกล่าว การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมเล็กน้อย สามารถใช้หลักการปรับพฤติกรรมได้ดังนี้

1. กฎของการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน

จากทฤษฎีและกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ พัลลอป และสกินเนอร์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ใหม่ เพื่อปรับพฤติกรรมให้แก่เด็กประถมศึกษาได้ดังนี้

- 1.1 การเรียนรู้ที่จะให้ผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความต้องการที่จะเรียน เมื่อได้เรียนแล้วจึงจะเกิดความพึงพอใจ
- 1.2 ผลแห่งพฤติกรรมใดที่เป็นที่พอใจ บุคคลย่อมมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก แต่ถ้าผลของพฤติกรรมใดไม่เป็นที่พึงพอใจ บุคคลจะหลีกเลี่ยงไม่ทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก นั่นคือ ถ้าหากเด็กทำกิจกรรมได้ผลงามดี ครูชมเชย เด็กก็จะมีกำลังใจและอยากทำกิจกรรมแบบนั้น ๆ อีก
- 1.3 มนุษย์จะเรียนรู้จากตัวอย่าง หรือตัวแบบ นั่นคือถ้าครูต้องการให้เด็กมีพฤติกรรมอย่างไร ครูต้องเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมนั้นด้วย
- 1.4 ปฏิกริยาตอบสนองอย่างหนึ่งมิได้เกิดจากสิ่งเร้าเพียงอย่างเดียว สิ่งเร้าสิ่งอื่นจะทำให้เกิดปฏิกริยาตอบสนองแบบเดิมได้ ถ้ามีการวางเงื่อนไขที่ถูกต้องหรือมีการให้รางวัล นั่นคือ ในการเลือกวิธีการสอนเด็กนั้นอาจต้องใช้การสอนหลายวิธี เพราะเด็กแต่ละคนอาจจะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการแตกต่างกัน การเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน และพัฒนาการของเด็กจะช่วย让孩子เรียนรู้ได้ดี

2. การให้แรงเสริมในการปรับพฤติกรรม

แรงเสริมจัดเป็นรางวัลที่ช่วยให้นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมที่ตนได้รับความพึงพอใจอีกโดยครูสามารถให้แรงเสริมดังนี้

- 2.1 การให้ความสนใจการยอมรับคำชมเชยจากครู เช่น การยิ้ม การทักทาย การสัมผัส กอดรัด การแตะหลังเบา ๆ จัดเป็นแรงเสริม

ที่มีประสิทธิภาพมากในการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน โดยครูสามารถให้ความสนใจแก่พฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ให้ความสนใจแก่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น เมื่อเด็กลุกออกจากที่นั่ง ครูควรให้เด็กนั่งลงโดยพูดว่า “ครูชอบคนที่นั่งมากกว่าคนที่ยืน”

2.2 การให้เด็กได้รับความสนใจ การยอมรับ คำชมเชยจากกลุ่มเพื่อนแรงเสริมที่เด็กได้รับจากกลุ่มเพื่อนจะมีประสิทธิภาพมากสำหรับเด็กวัยนี้ วิธีการง่าย ๆ เช่น ให้เพื่อนร่วมชั้นปรบมือให้เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือให้เขียนข้อความติดบนแผ่นป้ายหน้าชั้นเรียน เช่น “เราขอแสดงความยินดีที่สัปดาห์นี้วีชัยมาโรงเรียนทันเข้าห้องเรียนทุกเช้า” เมื่อนักเรียนรู้ว่าพฤติกรรมของตนเป็นที่ยอมรับ เขาก็ทำพฤติกรรมนั้น ๆ เพิ่มขึ้นอีก

2.3 การให้แรงเสริมแลกเปลี่ยน ในบางครั้งการให้แรงเสริมด้วยการให้ความสนใจและคำชมเชยอย่างเดียวอาจไม่เป็นการเพียงพอสำหรับการแก้ไขพฤติกรรมบางอย่าง เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว หรืออาละวาดทำลายข้าวของ การให้แรงเสริมแลกเปลี่ยนจะช่วยให้การแก้ไขพฤติกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งของใช้แลกเปลี่ยน ได้แก่สิ่งต่อไปนี้

2.3.1 สิทธิพิเศษ เป็นสิทธิพิเศษที่นักเรียนจะได้รับเมื่อทำพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น เมื่อนักเรียนไม่ลุกจากเก้าอี้ไปเหยียดเพื่อนตลอดเวลาที่นั่งทำเลข 10 ข้อเสร็จ เด็กอาจได้รับสิทธิให้ไปอ่านหนังสือในห้องสมุดได้ หรือสามารถลุกไปคุยกับเพื่อนที่ทำงานเสร็จแล้วในชั้นเรียนได้

2.3.2 กิจกรรมต่าง ๆ ที่เด็กชอบทำมากกว่าการนั่งเรียน เช่น การเล่นเกมฮอกกี้ การอนุญาตให้คุยหรือเล่นกันได้ เป็นต้น เมื่อดูเด็กกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม กิจกรรมที่เด็กชอบนั้นเป็นกิจกรรมทดแทนที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรมของเด็กวัยเรียน เนื่องจากธรรมชาติของเด็กวัยนี้มักจะซน ช่างคุยอยู่แล้ว ฉะนั้นถ้าครู

ต้องการให้เด็ก ๆ หยุดกระทำกิจกรรมบางอย่าง ครูก็ต้องให้เด็กได้ทำกิจกรรมอื่น ๆ แทน เพื่อให้เด็กได้ใช้ธรรมชาติของความอยุ่หนึ่งนานๆ ไม่ได้ในทางสร้างสรรค์ เช่น ถ้าครูไม่ยอมให้เด็กคุยกับเพื่อนขณะนั่งเรียนครูก็อาจให้เด็กไปคุย หรือ เล่าเรื่องให้เพื่อนฟังหน้าชั้น ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเนื้อหาในชั่วโมงเรียนนั้นๆ ก็ได้ เป็นต้น

- 2.3.3 สิ่งของที่เด็กชอบ เช่น ตุ๊กตา ขนมไอศกรีม เป็นต้น ในกรณีที่ครูไม่สามารถให้แรงเสริมแลกเปลี่ยนได้ทันที ครูอาจให้เป็นเบี้ยสะสม (token) เมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วสามารถนำไปแลกเปลี่ยนในสิ่งที่เด็กต้องการได้อีกครั้ง นอกห้องเรียน

หลักการให้แรงเสริม

1. ควรให้ทันทีเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. ควรเลือกแรงเสริมที่เด็กพึงพอใจ หรือเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก โดยการสำรวจ ว่าเด็กชอบกิจกรรมอะไร สิ่งใด โดยใช้แบบสอบถาม หรือ ให้เด็กเลือกว่าอยากได้อะไรในชั้นเรียนก็ได้
3. แรงเสริมที่เป็นคำชมเชยไม่ควรยกยอจนเกินจริง แต่ให้พูดให้ชัดเจนว่าทำไมครูจึงชมเชยเด็ก เช่น “ครูชอบคนที่ไม่ตะโกนถาม” “สุดาพูด ‘S’ ชัดเจนดีมาก”
4. แรงเสริมบางอย่างอาจมีผลสำหรับเด็กคนหนึ่ง แต่อาจไม่มีผลสำหรับเด็กอีกคนหนึ่ง ครูจึงควรเลือกแรงเสริมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนโดยอาจถามตัวเด็ก หรือผู้ปกครองก็ได้
3. การลงโทษ การลงโทษนั้นแม้จะช่วยให้เด็กหยุดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ทันทีเมื่ออยู่ต่อหน้าครู แต่การลงโทษในเด็กเล็กจะมีผลเสียต่อจิตใจและมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างมาก เช่น เด็กอาจรู้สึกไม่ดีและหมดความศรัทธาต่อครูที่ลงโทษเขา รวมถึงเด็กก็จะไม่สามารถปฏิบัติพฤติกรรมที่ครูต้องการให้เด็กทำได้อีกด้วย เช่น เมื่อเด็กลุกขึ้นบ่อย ๆ ขณะเรียน ครูก็บอกด้วยเสียงอันดังว่า “นั่งลงเดี๋ยวนี้” เด็กอาจนั่งลงทันที แต่จะลุกขึ้นอีกเมื่อครูหันหลังให้ การ

ลงโทษจึงไม่ก่อให้เกิดวินัยในตนเองได้ จึงขอเสนอให้ครูใช้วิธีการอื่น ๆ แทนการลงโทษด้วยการตู่ตี หรือ วิพากษ์วิจารณ์ ดังนี้

- 3.1 การเมินเฉย หรือทำเป็นไม่ใส่ใจกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ข้อควรระวังสำหรับวิธีการนี้ คือ พฤติกรรมไม่พึงประสงค์นั้น จะต้องไม่เป็นอันตรายต่อตัวเด็กเองหรือผู้อื่น
- 3.2 การเสนอพฤติกรรมที่เหมาะสมทดแทนกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยอาศัยหลักที่ว่า มนุษย์เองมีข้อจำกัดบางประการที่เกี่ยวกับบอวัยวะของร่างกาย คือมนุษย์ไม่สามารถยิ้มและผิวปากได้ในเวลาเดียวกัน ฉะนั้นครูก็จะหยุดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการของเด็กได้ถ้ามีพฤติกรรมคู่แข่งอื่น ๆ ที่มีอำนาจสูงใจสูงกว่าและเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนด้วย เช่น เด็กในห้อง ไม่ค่อยอยากเรียน อยู่ไม่ค่อยนิ่ง ครูอาจใช้วิธีจัดบทเรียนของนักเรียนออกเป็นตอน ๆ ให้นักเรียนศึกษาได้ง่าย ๆ ด้วยตนเอง และไปทดสอบกับครู เมื่อสอบผ่านแล้วนักเรียนต้องไปสอนเพื่อนอีก 1 คน จนเพื่อนผ่านการทดสอบในการเรียนแต่ละบทนักเรียนก็จะได้เหรียญห้อยคอ 1 เหรียญ ซึ่งสามารถนำไปแลกของเล่นที่นักเรียนชอบมากก็จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนขยันเรียนขึ้นได้
- 3.3 การจำกัดการเคลื่อนไหวบางอย่าง คือการกำหนดขอบเขตเพื่อไม่ให้เด็กมีโอกาสแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อีกต่อไป เช่น เมื่อเด็กชนมาก ครูอาจให้เด็กยืนขึ้นเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้เด็กไม่ไปรบกวนผู้อื่นอีก หรือเมื่อเด็กชอบรบกวนเพื่อนด้วยการแอบแซกหัวเพื่อน หรือสะกิด เพื่อให้ขาดสมาธิ ซึ่งทำให้เด็กได้รับแรงเสริมคือ เห็นเพื่อนแสดงอาการโกรธ ครูก็อาจให้เด็กยืนกอดอกไว้ เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหว เป็นต้น
- 3.4 การงดให้แรงเสริมที่นักเรียนควรจะได้ เช่น ถ้าคุ้ยเสียดัง ก็จะถูกงดเข้าห้องสมุดในครั้งต่อไป ถ้าเคี้ยวหมากฝรั่งในห้องเรียนก็จะอดดื่มนมตอนช่วงพัก

เทคนิคและวิธีการเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์

การฝึกนักเรียนตัวน้อย ๆ ให้อยู่ในระเบียบวินัยจะไม่ยากเกินไป ถ้าครูรู้จักตั้งกฎให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็ก และรู้จักประยุกต์ใช้เทคนิคในการปรับพฤติกรรมด้วยการเสริมสร้างให้เด็กได้ใช้ธรรมชาติของเขาในทางสร้างสรรค์ และอยู่ในขอบเขตและกฎเกณฑ์ที่กำหนดอย่างสมดุล ก็จะช่วยให้เสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนได้ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. เลือกพฤติกรรมที่ต้องการฝึกให้กับนักเรียน
2. วิเคราะห์พฤติกรรมที่ต้องการปรับ
3. ตั้งเป้าหมายในการปรับพฤติกรรม
4. เลือกตัวเสริมแรงที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม
5. เลือกเทคนิคต่าง ๆ ในการปรับพฤติกรรม
6. ปฏิบัติตามขั้นตอนในการปรับพฤติกรรม
7. ประเมินผลการปรับพฤติกรรม

1. เลือกพฤติกรรมที่ต้องการฝึกให้กับนักเรียน

การเลือกพฤติกรรมที่ต้องการฝึก ควรเป็นสิ่งที่โรงเรียนหรือครู เห็นว่าพฤติกรรมเหล่านั้นต้องมีขอบเขตเพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมโรงเรียนและสังคมภายนอกได้ โดยอาศัยหลักการและเกณฑ์จากการกำหนดกฎที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กวัยนี้ เช่น

พฤติกรรมที่ต้องการปรับ	พฤติกรรมที่ต้องการส่งเสริม
ลุกจากเก้าอี้บ่อย ๆ พูดจาหยาบคาย	นั่งอยู่กับที่ได้ พูดจาสุภาพ

ข้อสำคัญก็คือ ครูควรบอกให้เด็กทราบถึงกฎระเบียบของโรงเรียน หรือของห้องเรียน ให้เด็กทราบก่อนตั้งแต่เปิดภาคเรียน หรืออาจเขียนติดไว้ที่บอร์ดหน้าห้องเพื่อเป็นการเตือนใจ นอกจากนี้ครูอาจจะมีการกำหนดกฎอื่น ๆ ที่จำเป็นร่วมกับนักเรียนที่ถือเป็นข้อตกลงร่วมกันได้

2. วิเคราะห์พฤติกรรมที่ต้องปรับ

- 2.1 การแยกแยะพฤติกรรมออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ ที่บ่งบอกพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไข เป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ชัด และมีปริมาณ หรือจำนวนบ่งบอกไว้
- 2.2 ค้นหาสาเหตุแห่งพฤติกรรมนั้น ๆ ของเด็ก เพื่อหาทางแก้ไขได้อย่างเหมาะสมโดยพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.2.1 อะไรเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม
 - 2.2.2 อะไรเป็นตัวเสริมให้พฤติกรรมยังคงดำเนินอยู่
 - 2.2.3 ช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นช่วงเวลาไหน
 - 2.2.4 สถานที่เกิดพฤติกรรม
 - 2.2.5 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรม

3. ตั้งเป้าหมายในการปรับพฤติกรรม

เป้าหมายในการปรับพฤติกรรมนั้น ไม่ควรตั้งไว้สูงเกินความสามารถ และธรรมชาติของเด็กแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน ครูอาจจะแยกย่อยให้เด็กทำไปที่ละขั้น ด้วยการทบทวนความสามารถหรือสังเกตลักษณะของเด็กในช่วงเวลาที่ผ่านมามาว่าโดยเฉลี่ยเขาหยุดพฤติกรรมนั้น ๆ ได้นานเท่าไร เพื่อนำมาตั้งเป้าให้เด็กรู้สึกว่าจะสามารถทำได้ และมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น

4. เลือกตัวเสริมแรงที่จะใช้ในการปรับพฤติกรรม

ตัวเสริมแรงที่ใช้ควรเป็นสิ่งที่เด็กชอบ โดยครูอาจถามจากเด็ก หรือให้เด็กเขียนตอบแบบสอบถาม เช่น

<p>สิ่งที่นักเรียนชอบมากที่สุดคืออะไร</p> <p>จงเขียนเครื่องหมายใน ☐ หน้าสิ่งที่ท่านชอบมากที่สุด</p> <p>☐ ตู๊กตา</p> <p>☐ ขนมกรอบ ๆ</p> <p>☐ ไอศกรีม</p> <p>☐ ลูกอม</p> <p>☐ อื่น ๆ</p> <p>ลงชื่อ.....</p>

5. เลือกเทคนิคต่าง ๆ ในการปรับพฤติกรรม

เทคนิคและวิธีการปรับพฤติกรรมนั้น ต้องเลือกให้เหมาะสมกับพฤติกรรม และทิศทางที่ต้องการ และสอดคล้องกับความต้องการ และลักษณะของเด็กด้วย เทคนิคที่ใช้จึงจะมีประสิทธิภาพ

6. ปฏิบัติตามขั้นตอน ในการปรับพฤติกรรม ในข้อ 1-5

7. ประเมินผลการปรับพฤติกรรม

ครูควรบันทึกความถี่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก่อนและหลังให้แรงเสริมทุกชั่วโมงที่สอน เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมว่ามากขึ้นหรือลดลงเพียงใด

ตัวอย่างเทคนิคและวิธีการปรับพฤติกรรมให้กับนักเรียนระดับเด็กวัยเรียน

อันดับที่	พฤติกรรมที่ต้องการเสริมสร้างวินัย	วิเคราะห์พฤติกรรมที่ต้องการปรับ		เป้าหมายในการปรับพฤติกรรม	เทคนิคการปรับพฤติกรรม
		พฤติกรรมที่ต้องแก้ไข	สาเหตุของพฤติกรรม		
1	ไม่ค่อยตั้งใจเรียนเป็นตั้งใจเรียน	<p>*แยกแยะเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ ชัดเจนที่สามารถแก้ไขได้</p> <p>1.1 ขอบชวนเพื่อนเรียนในชั่วโมงเรียน</p> <p>1.2 ขอบลุกจากที่นั่งไปหาเพื่อน</p> <p>1.3 ขอบเอาหนังสือการดูหนังมาอ่านในห้องเรียน ให้ครูเลือก</p> <p>เลือกแก้ไขพฤติกรรมที่ละพฤติกรรมซึ่งเห็นว่าป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดความวุ่นวาย เด็ดขยั้งแก้วตัวนักเรียนเองหรือผู้อื่น</p>	<p>*การวิเคราะห์สาเหตุสามารถพิจารณาจาก</p> <p>1. อะไรเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวเด็กเองเป็นคนขี้สงสัย - เด็กทำงานเสร็จแล้วหรือทำไม่ได้ต้องถามเพื่อน - เด็กไม่อยากทำงาน/ไม่ชอบ - อุปสรรคไม่พร้อม - เรียกร้องความสนใจ <p>2. อะไรเป็นตัวเสริมให้พฤติกรรมยังคงดำเนินอยู่ต่อไป เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อนคุยด้วย - เด็กวาง - ครูไม่ดู 	<p>*การตั้งเป้าหมายให้พิจารณาจากความสามารถของเด็กแต่ละคนและควรตั้งเป้าหมายของเด็กเล็กน้อยให้สูงกว่าความสามารถแล้วค่อย ๆ เพิ่มไปที่ละขั้น</p> <p>ตัวอย่างที่ 1</p> <p>“ขอบลุกจากที่นั่ง”</p> <p>เป้าหมายขั้นแรกนักเรียนสามารถนั่งอยู่กับที่ในระยะเวลา 10 นาที</p>	<p>ตัวลือกเสริมแรง</p> <p>เทคนิคการปรับพฤติกรรม</p> <p>*ตัวเสริมแรงต้องเป็นสิ่งที่ดีกว่ามากที่สุด</p> <p>*เทคนิคที่ใช้ต้องเหมาะสมกับพฤติกรรมและทิศทางที่ต้องการ เช่น ต้องการให้เกิดพฤติกรรมที่ส่งเสริม คือ นักเรียนสามารถนั่งอยู่กับที่ได้ตามเวลาที่กำหนด เช่น</p> <p>ตัวอย่างที่ 1</p> <p>1. ครูอาจเลือกใช้เสริมแบบแลกเปลี่ยน โดยกำหนดว่า “จะให้รางวัลกับพฤติกรรมที่ดีกับอยู่ที่ได้ตามเวลาที่กำหนด” ซึ่งนักเรียนสามารถนำดาวไปแลกกับแรงเสริมที่เด็กต้องการ เช่น แลกกับการอ่านหนังสือการ์ตูน 1 ได้เมื่อนักเรียนทำงานเสร็จแล้ว</p>

ตัวอย่างเทคนิคและวิธีการปรับพฤติกรรมให้กับนักเรียนระดับเด็กวัยเรียน

อันดับที่	พฤติกรรมที่ต้องการเสริมสร้างวินัย	วิเคราะห์พฤติกรรมที่ต้องการปรับ		เป้าหมายในการปรับพฤติกรรม	ตัวเลือกการปรับพฤติกรรม
		พฤติกรรมที่ต้องแก้ไข	สาเหตุของพฤติกรรม		
		<p>วิเคราะห์พฤติกรรมที่ต้องแก้ไข</p> <p>พฤติกรรมที่ต้องแก้ไข</p>	<p>สาเหตุของพฤติกรรม</p> <p>3. เวลาที่เกิดพฤติกรรม (เด็กมักคุยหรือชอบลุกไปลุกมาเวลาใด)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชั่วโมงไหน/วิชาอะไร - ช่วงที่ครูไม่อยู่ในห้อง <p>4. สถานที่เกิดพฤติกรรม</p> <p>เด็กคุยหรือลุกไปมา</p> <p>เล่นอยู่หลังห้อง</p> <p>หรือนั่งห่างจากครู</p> <p>5. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมเด็ก</p> <p>มักจะคุยเฉพาะชั่วโมงของครูคนไหน หรือคุยเฉพาะกับเพื่อนบางคน</p>	<p>เป้าหมายในการปรับพฤติกรรม</p> <p>เป้าหมายที่สอง</p> <p>นักเรียนสามารถนั่งอยู่กับที่ในระยะเวลา 20 นาที</p> <p>ตัวอย่างที่ 2</p> <p>ในกรณีที่เด็กควบคุมตนเองได้ยาก ครูอาจต้องตั้งเป้าหมายให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็ก เช่น นักเรียนสามารถลุกจากที่นั่งได้ในเรื่องที่อยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอน</p>	<p>ตัวเลือกการปรับพฤติกรรม</p> <p>ตัวอย่างที่ 2</p> <p>ครูอาจเลือกใช้การให้นักเรียนทำพฤติกรรมทดแทนซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับเด็กวัยเรียนมาก เนื่องจากเด็กในระดับนี้ส่วนใหญ่มักยังไม่ค่อยอยู่นิ่งอยู่แล้ว โดยครูอาจปรับกิจกรรมการเรียนการสอนใหม่โดยยึดเป้าหมายการเรียนรู้นิวโรเดเวลอปเม้นต์ให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ โดยสามารถลุกจากที่นั่งได้ เช่น ให้นักเรียนออกไปวาดรูปบนกระดานดำหรือให้นักเรียนลุกขึ้นตอบคำถามหรือ ลูกซันท่าทางประกอบบทเรียน เมื่อเด็กรู้สึกว่าตนเองทำได้ ครูให้แรงเสริมที่นักเรียนหรือนักเรียนจะได้รับการปรับเมื่อจากเพื่อน นักเรียนก็จะรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง และตั้งใจเรียนในชั่วโมงหน้า ในที่สุด</p>

ปัญหาตามกลุ่มพฤติกรรม

จากการประเมินปัญหาพฤติกรรมในเด็กที่ได้จากแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก จะช่วยให้ครูพอจะจัดกลุ่มปัญหาพฤติกรรมของเด็กได้ ในเด็กที่มีคะแนนอยู่ในกลุ่มที่มีปัญหาปานกลางและผิดปกติ จะเสนอแนวทางการช่วยเหลือที่ครูสามารถทำได้บางกลุ่มอาการ เช่น สมาธิสั้น มีทั้งลักษณะสมาธิสั้น และโรคสมาธิสั้น เนื่องจากลักษณะสมาธิสั้นพบได้หลายสาเหตุ โรคสมาธิสั้นมีลักษณะเฉพาะ มีอาการมากกว่าการมีสมาธิสั้น อาจใช้คะแนนจากแบบสำรวจแยก ระหว่างเด็กที่มีปัญหาสมาธิสั้นกับคะแนนของเด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้นซึ่งมีระดับคะแนนสูงกว่าถึงขั้นผิดปกติ หรือลักษณะเกร่ ได้แยกเด็กที่ไม่อยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ กับเด็กที่มีพฤติกรรมเกร่ที่มีความรุนแรงของพฤติกรรมมากกว่า ในแนวทางการช่วยเหลือไม่ได้แยกกลุ่มเด็กที่มีปัญหาการเรียน เนื่องจากปัญหาการเรียนเป็นลักษณะที่พบได้ในเด็กทุกกลุ่มปัญหา ดังนั้นเด็กที่มีปัญหาการเรียนควรได้รับการประเมินเพื่อหาสาเหตุที่แน่ชัดเสียก่อนจึงให้การช่วยเหลือตามสาเหตุ บางกลุ่มอาการมีได้กล่าวไว้ในแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก แต่คิดว่ามีความสำคัญและครูสามารถใช้การประเมินอื่นที่กล่าวไว้ในบทเรื่องการประเมินสำหรับเด็กช่วยในการประเมิน ได้แก่ ปัญหาเด็กที่ถูกทารุณกรรม ปัญญาอ่อน และปัญหาทักษะทางการเรียนเฉพาะด้าน

หลักการทั่วไปในการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม

ครูสามารถให้ความช่วยเหลือเด็กที่เริ่มมีปัญหาพฤติกรรม โดยใช้หลักการปรับพฤติกรรมที่ได้กล่าวแล้ว ร่วมกับการพิจารณาการปรับจัดกิจกรรมที่เหมาะสม กับลักษณะปัญหาพฤติกรรมของเด็ก ดังนี้

กิจกรรมในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เหมาะกับการเรียนรู้ของเด็กโดยรวม ในขณะที่เดียวกันเอื้อให้เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมสามารถเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้ เช่น การลดสิ่งเร้าในห้องเรียนลงจะช่วยให้เด็กที่มีปัญหาเรื่องสมาธิสั้นทำงานได้ดีขึ้น นอกจากนี้การวางแผนการจัดการเรียนการสอนก็จะช่วยในการปรับพฤติกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดี เช่น ไม่กดดันให้เด็กที่มีลักษณะเก็บตัวมากต้องพูดหรือออกมาแสดงหน้าชั้น โดยไม่ได้เตรียมเด็กก่อน

กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมซ่อมเสริมทำได้ทั้งการซ่อมเสริมการเรียนในช่วงโมง ในเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมมักมีปัญหาเรื่องการติดตามบทเรียนด้วยการซ่อมเสริมช่วยให้เด็กปรับตัวกับการเรียนในชั้นเรียนได้ดีขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมซ่อมเสริมอาจเป็นการพูดคุยกับเด็ก เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี เข้าใจปัญหาของเด็กในมุมมองของตัวเด็ก ช่วยลดความกดดันในใจให้กับเด็ก

กิจกรรมนอกหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร ถ้าเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับปัญหาของเด็ก จะช่วยปรับลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลงได้ เช่น เด็กที่เก็บตัวมาก การทำกิจกรรมที่เด็กมีความถนัดกับกลุ่มเพื่อน จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจที่จะสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

เพื่อนคู่หู การจัดเพื่อนที่เหมาะสมให้กับเด็ก เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ครูจะช่วยให้เด็กได้ เช่น เด็กเก็บตัวมาก ควรหาเพื่อนที่มีความเป็นมิตร ไม่มีลักษณะคุกคามผู้อื่น ช่างพูดช่างคุยพอสมควรเป็นคู่หูกับเด็ก ค่อย ๆ สร้างความสัมพันธ์ทำกิจกรรมร่วมกันกับเด็ก

ครอบครัว การสร้างสัมพันธภาพกับครอบครัวเป็นการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเด็กในทิศทางเดียวกัน การทำงานกับครอบครัวมีได้หลายวิธี เช่น ขอความร่วมมือพ่อแม่ประเมินพฤติกรรมเด็กโดยใช้แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนชุดสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งกล่าวไว้ในภาคผนวก ช่วยให้การประเมินปัญหาพฤติกรรมเด็กสมบูรณ์ขึ้น อีกทั้งช่วยให้พ่อแม่ได้มองปัญหาพฤติกรรมเด็กอย่างถูกต้อง ในเด็กที่มีปัญหาไม่มาก อาจใช้วิธีจดหมายสื่อสารให้พ่อแม่เข้าใจลักษณะของเด็ก และให้แนวทางที่ครูต้องการให้พ่อแม่ช่วยขณะที่เด็กอยู่ที่บ้าน ในขั้นต่อมาอาจต้องเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อพูดคุยปัญหาของเด็กหาแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกัน การเยี่ยมบ้านเป็นวิธีที่ดีในการสร้างสัมพันธภาพกับครอบครัว อีกทั้งช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหาของเด็กในมิติของครอบครัว ในเด็กที่มีปัญหาค่อนข้างมาก ต้องการความร่วมมือเป็นอย่างมากจากครอบครัวควรเลือกวิธีเยี่ยมบ้าน

การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่มที่มีการเก็บกด (Internalizing Problems)

เด็กเก็บตัวหรือแยกตนเอง (Withdrawn)

ลักษณะ ไม่ชอบสูงส่งกับใคร ไม่ชอบเข้าสังคม มีเพื่อนน้อย ไม่กล้าแสดงออก
พูดน้อย เฉยเมย ไม่ยินดียินร้าย

สาเหตุ

1. พื้นอารมณ์ตั้งแต่เล็ก เป็นลักษณะไม่ค่อยตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ
เจียบ ๆ พ่อแม่อาจมองว่าเป็นเด็กเลี้ยงง่าย
2. ได้รับการเลี้ยงดูโดยได้รับความสนใจน้อย ได้รับความอบอุ่นจาก
ผู้ปกครองไม่เพียงพอและไม่สม่ำเสมอ
3. ขาดความเชื่อมั่นในตนเองโดยอาจเป็นผลจากการเลี้ยงดูและ
ขาดโอกาสในทักษะทางสังคม และการพัฒนาความสามารถตนเองในแง่มุมที่
หลากหลาย
4. เคยมีประสบการณ์กระทบกระเทือนทางจิตใจ
5. ภาวะผิดปกติทางสมองและระบบประสาทบางชนิด เช่น โรคจิต กลุ่ม
อาการออทิสซึม ซึ่งเด็กจะแสดงอาการของโรค และการดำเนินโรคในลักษณะ
เฉพาะให้เห็นด้วย

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ไม่ควรรีบผลักดันหรือบังคับให้เด็กกล้าโดยเรียก
รายงานหน้าชั้นบ่อย ๆ ตอบคำถามยาก ๆ กลางชั้นเรียน หรือทำในสิ่งที่เด็ก
ไม่ถนัดท่ามกลางกลุ่มเพื่อน เพราะจะยิ่งทำให้เด็กหวั่นไหวหรือไม่เชื่อมั่นมากขึ้น
แต่ควรให้เด็กได้แสดงในสิ่งที่เด็กถนัด ที่ละเล็กทีละน้อย และค่อยเป็น
ค่อยไป พร้อมทั้งชื่นชมอย่างเหมาะสม

กิจกรรมซ่อมเสริม แสดงความรัก ห่วงใย ใต้ถามทุกซุซุเมื่ออยู่สอง
ต่อสองกับเด็ก ตามโอกาสอันควร ในระยะแรกเด็กอาจไม่เคยชิน ถามคำตอบคำ
ครูไม่ควรใส่ใจมากนัก ไม่จำเป็นต้องยึดเยื้อยดให้เด็กตอบคำถามทุกครั้ง
หากครูแสดงออกถึงความเมตตาอย่างสม่ำเสมอ เด็กจะค่อยๆ รับรู้ว่าเขา

ที่พึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กที่มีปัญหาความรักจากครอบครัว ครูอาจเป็นตัวแทนความรักที่ขาดหายไป ซึ่งหากเด็กสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูได้ นั่นคือ เด็กสามารถผูกพัน และวางใจกับใคร่ใดคนหนึ่งในโลกนี้ได้ และจะพัฒนาความสัมพันธ์กับคนรอบข้างต่อไป

กิจกรรมนอกหลักสูตร เพิ่มความเชื่อมั่นในตัวเด็ก โดยครูสังเกตความสามารถพิเศษของเด็ก และหากิจกรรมพิเศษสนับสนุนความสามารถนั้น พร้อมทั้งชื่นชมหรือชมเชยเมื่อโอกาสเหมาะสม

เพื่อน หาเพื่อนสนิทให้เด็ก อาจเริ่มโดยขอความช่วยเหลือจากเด็กอื่นหรือมอบหมายงานที่เด็กสนใจคล้าย ๆ กัน พร้อมทั้งสร้างโอกาสให้เด็กได้สนิทสนมกัน เช่น ออกไปซื้อของด้วยกัน ทำรายงานด้วยกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยกัน เมื่อเด็กเริ่มมีเพื่อนสนิท 1-2 คนแล้ว ค่อย ๆ ให้เด็กปรับตัวเข้ากลุ่มใหญ่ต่อไป

ครอบครัว หากครูมองว่าปัญหาหลักอยู่ที่ครอบครัว อาจเชิญผู้ปกครองมาพบหรือเยี่ยมบ้าน และพูดคุยถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขร่วมกัน ข้อควรระวังคือ อย่าด่วนสรุปถึงสาเหตุและแสดงที่ท่าที่ผู้ปกครองอาจมองว่ากำลังถูกตำหนิอยู่ หากเห็นว่าการช่วยเหลือเบื้องต้นไม่เป็นผล หรือปัญหาอาจเป็นจากความผิดปกติทางสมอง ควรส่งต่อพบจิตแพทย์ กุมารแพทย์ หรือจิตแพทย์เด็ก และวัยรุ่นต่อไป

หมายเหตุ ลักษณะโรคจิตได้กล่าวไว้ในคู่มือ กลุ่มอาการออทิสติก เด็กจะมีประวัติมีปัญหาพัฒนาการด้านทางสังคมตั้งแต่เด็ก เช่น พูดช้า ไม่สามารถสื่อสารได้ตามปกติ แยกตัวเอง เล่นร่วมกับเพื่อนไม่ได้ มีปัญหาพฤติกรรมลักษณะทำหรือเล่นอะไรซ้ำ ๆ เปลี่ยนแปลงตนเองได้ยาก เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ

เด็กมีอาการทางร่างกาย (Somatic Complaints)

ในกลุ่มปัญหาพฤติกรรมที่มีอาการทางร่างกายนี้ แบ่งเป็นสองกลุ่มใหญ่ กลุ่มหนึ่งเป็นเด็กที่ไม่มีอาการผิดปกติทางร่างกาย หรือไม่มีโรคทางกาย แต่อาการทางร่างกายที่เกิดขึ้น เนื่องจากสภาวะความเครียดทางด้านจิตใจ หรือมีความกดดันปัญหาความขัดแย้งทางใจ ทำให้เกิดความแปรปรวนของ

การทำงานของร่างกายชั่วคราว เกิดเป็นอาการทางกายขึ้น อีกกลุ่มหนึ่งเป็นเด็กที่ได้รับการตรวจจากแพทย์แล้วพบว่ามิโรคทางกาย ภาวะของโรคทางกายนี้มีความสัมพันธ์กับสภาพจิตใจความเครียด ความกดดันทางใจกระตุ้นให้ภาวะของโรคทางกายนี้กำเริบ มีอาการรุนแรงได้ ครูสามารถให้ความช่วยเหลือเด็กทั้งสองกลุ่มอาการนี้ได้คล้ายคลึงกัน ยกเว้นเด็กที่มีภาวะโรคทางกาย ควรพบแพทย์เพื่อรักษาภาวะของโรคทางกายนั้น ๆ ด้วย

ความผิดปกติทางจิตใจที่แสดงออกโดยอาการทางร่างกาย

เนื่องจากเด็กยังไม่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ ที่จะสามารถเข้าใจถึงความรู้สึก อารมณ์ ความคับข้องใจของตนเองและสื่อออกมาให้คนรอบข้างเข้าใจได้ ดังนั้นภาวะความเครียด ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจิตใจของเด็กบางคน ก็จะแสดงออกโดยอาการทางร่างกาย โดยไม่มีโรคทางกาย เช่น ขาอ่อนแรง ปวดศีรษะ และเด็กจะได้ประโยชน์จากการเป็นคนป่วย เช่น ได้รับความเห็นใจจากคนรอบข้าง มีเหตุผลที่จะขาดเรียนจากการป่วย กังวลว่าจะสอบไม่ได้ บางครั้งก็จะกังวลว่าตนจะเจ็บป่วยร้ายแรง ผลที่ตามมาคือ เด็กอาจสบายใจชั่วคราว แต่ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขแล้ววิธีนี้เป็นวิธีการแก้ไขปัญหาต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง ทำให้คนรอบข้างไม่มั่นใจว่าเด็กป่วยจริง หรือแกล้งทำ ทำให้มีทัศนคติต่อเด็กในแง่ลบ

ลักษณะ

1. มีอาการทางกาย เช่น ปวดศีรษะ ชัก ปวดท้อง การเคลื่อนไหวผิดปกติ หรืออวัยวะแขนขาทำหน้าที่ไม่ได้ชั่วคราว เช่น แขนขาอ่อนแรง เป็นลม พูดไม่มีเสียง
2. มีอาการปวดที่ส่วนหนึ่งของร่างกายหรือหลายส่วน จนทำหน้าที่ประจำวันไม่ได้
3. มีความคิดหมกมุ่นกลัวว่าจะเกิดโรคร้ายแรง แม้จะได้รับการตรวจและให้ความมั่นใจจากแพทย์แล้วก็ตาม
4. หมกมุ่นคิดว่ามีจุดบกพร่องในร่างกาย ถึงแม้จะไม่มีจริง
5. มีอาการอ่อนเพลีย ไม่มีแรง เหนื่อยง่าย มึนงง ปวดศีรษะ หงุดหงิด อาหารไม่ย่อย

6. อาการมักจะเกิดหลังเหตุการณ์ที่ทำให้เครียด เช่น การทะเลาะรุนแรง การสูญเสียความสัมพันธ์กับบุคคลที่รัก ถูกขัดใจ กลัวเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น เช่น การสอบ

7. ลักษณะของเด็ก คือ เด็กเรียบร้อย เรียนดี มีความคาดหวังที่จะประสบความสำเร็จสูงจากครอบครัว ขาดการแสดงออกทางอารมณ์ มีความกังวลมากเกินไปเกี่ยวกับอาการทางกาย ครอบครัวไม่ค่อยได้มีการพูดถึงอารมณ์ความรู้สึกของกันและกัน

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน สนับสนุน ชูใจให้เด็กร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนตามปกติ ไม่หมกมุ่นอยู่กับการทางร่างกายจนรู้สึกกว่าตนเองป่วย ไม่สามารถทำอะไรได้อย่างเพื่อนคนอื่น

กิจกรรมซ่อมเสริม มีท่าที่เข้าใจ เห็นใจ ยอมรับในการเจ็บป่วยอย่างจริงจัง ไม่ตำหนิว่าเด็กแกล้งทำ ไม่ทำให้เด็กเสียหน้า โดยกล่าวหาว่าเด็กแกล้งทำ เพราะเด็กเองก็ไม่เข้าใจว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร

ให้เด็กได้มีโอกาสระบายถึงความรู้สึกไม่สบายใจที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่บ้าน, โรงเรียน, เพื่อน, ครู ทั้งในด้านดีหรือไม่ดี

ฝึกให้เด็กพูดถึงอารมณ์ความรู้สึกออกมาโดยตรง เช่น เมื่อหนูไม่พอใจใครก็บอกได้ด้วยคำพูดที่เหมาะสม เช่น เราไม่ชอบที่เธอหยิบของเราไปโดยไม่ขอก่อน ทำการบ้านไม่ได้ ให้ขอความช่วยเหลือได้ แทนที่จะแสดงอาการปวดศีรษะ

หากเกิดจากเรื่องภายในโรงเรียน เช่น ท่าทีของครู, เพื่อน ก็ควรช่วยเหลือกันโดยแก้ไขท่าทีและความเข้าใจกับเด็ก

กิจกรรมนอกหลักสูตร สนับสนุนเด็ก หรือหากิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลินให้เด็กมีโอกาสได้ทำ เป็นการช่วยผ่อนคลาย ระบายความตึงเครียด อีกทั้งเป็นการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์แทนการหมกมุ่นกับตนเอง

เพื่อนคู่หู การมีเพื่อนคู่หูที่มีความสนิทสนม ช่วยให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามวัย เล่นพูดคุยกับเพื่อนได้อย่างสนุกสนาน

ครอบครัว ต้องช่วยยืนยันให้ครอบครัวมีความมั่นใจว่า เด็กสามารถทำกิจกรรมกับเพื่อนได้ปกติ ให้คำแนะนำครอบครัวให้ดูแลเด็กตามปกติ

ไม่ควรซักถามเรื่องอาการของเด็กเสมอ มีท่าที่ต่อเด็กเช่นเดียวกับที่ครูปฏิบัติ คือ รับฟังการบอกเล่าอาการของเด็กด้วยท่าที่ไม่ตำหนิ ในขณะเดียวกัน ไม่ส่งเสริมเรื่องอาการที่เด็กเล่า

โรคทางกายที่ถูกกระตุ้นด้วยปัจจัยทางจิตใจ

เป็นกลุ่มอาการเกิดจากความผิดปกติในหน้าที่ของอวัยวะที่เลี้ยงด้วยระบบประสาทอัตโนมัติโดยมีอารมณ์หรือจิตใจเป็นเหตุกระตุ้นหรือเหตุเสริมทำให้เกิดความผิดปกติ โรคและอาการที่เป็นอยู่กำเริบมากขึ้น สภาพจิตใจเกิดจากความเครียด กังวล โกรธ กลัว ทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้นเกิดการบีบตัว หายใจเพิ่มขึ้นทำให้เกิดอาการปวด และไม่สามารถโยกความเกี่ยวพันระหว่างอาการกับการเกิดอารมณ์ผิดปกติ เด็กจะกังวลต่ออาการเจ็บป่วยของตนเอง

ลักษณะ

1. เด็กมีโรคทางกาย เช่น ลมพิษ หอบหืด แผลในกระเพาะอาหาร
2. อาการกำเริบมากขึ้นเมื่อมีปัญหา เช่น พ่อแม่ทะเลาะกัน ใกล้สอบ บางครั้งการป่วยของเด็กก็ทำให้ครอบครัวหันมาสามัคคีกันและเอาใจใส่เด็กมากขึ้น
3. มักเกิดในครอบครัวที่มีอารมณ์พัวพันใกล้ชิดกันแน่นแฟ้นปกป้องเด็กมากเกินไป หรือค่อนข้างเข้มงวด มีความขัดแย้งสูง

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ให้โอกาสเด็กได้เป็นตัวของตัวเอง โดยไม่ปกป้องหรือกังวลมากเกินไปจนจำกัดกิจกรรมในชั้นเรียน หรือเด็กไม่มีส่วนร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการทักษะด้านสังคม และเพื่อให้มีทัศนคติว่า แม้เจ็บป่วยก็สามารถดำเนินชีวิตเหมือนเด็กปกติทั่วไป ไม่ตำรบบทบาทของการเป็นคนป่วยตลอดเวลา

จัดบรรยากาศการเรียนและรักษาความปลอดภัยให้เพียงพอแก่เด็ก

กิจกรรมซ่อมเสริม ให้ความเข้าใจ เห็นใจ รับฟัง ได้มีโอกาสระบายความรู้สึกคับข้องใจในทางที่เหมาะสม เช่น พุดบอกความกังวล (ทำการบ้านไม่ได้) หากมีโอกาสให้โอกาสได้ถาม และคำแนะนำง่าย ๆ เพื่อเพิ่มประสบการณ์

กิจกรรมนอกหลักสูตร ให้เด็กมีโอกาสพัฒนาทั้งจิตใจ ร่างกาย มีโอกาสเรียนเล่นทำกิจกรรมนอกหลักสูตรอย่างเหมาะสม ปรับตัวเข้ากับสังคมและช่วยตนเองมีอิสระ รับผิดชอบตามวัยและความถนัดของเด็ก

เพื่อนและครอบครัว ใช้แนวทางเช่นเดียวกับเด็กกลุ่มที่มีความผิดปกติทางจิตใจแต่แสดงออกด้วยอาการทางร่างกาย

เด็กที่มีอาการทางอารมณ์

ในแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กในชุดสำหรับครู จากคะแนนในแบบสำรวจไม่สามารถแยกเด็กกลุ่มที่มีปัญหาวิตกกังวลออกจากเด็กที่มีปัญหาซึมเศร้าได้ แต่ในการช่วยเหลือเด็กมีความแตกต่างกัน ในการช่วยเหลือจึงต้องแยกออกเป็นสองกลุ่มโดยดูจากลักษณะของอาการวิตกกังวลและซึมเศร้า ช่วยในการแยกเด็กทั้งสองกลุ่มออกจากกัน

เด็กวิตกกังวล (Anxiety)

ความวิตกกังวลเป็นสภาวะทางอารมณ์ที่ไม่มีความสุข ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งเกิดจากความไม่สบายใจ หรือกังวลกลัวไปล่วงหน้าว่าจะต้องเจอกับสิ่งที่ทำให้เครียดหรือเกิดอันตราย ความกังวลนั้นมีมากจนทำให้เกิดความทุกข์ใจ กระทบต่อความสามารถด้านต่าง ๆ เช่น ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ยอมไปโรงเรียน มีปัญหาการนอน เข้ากับเพื่อนไม่ได้ การเรียนตกต่ำลง

ลักษณะ

1. อาการแสดงทางกาย เช่น ใจเต้นแรง ใจสั่น หายใจไม่อิ่ม เหงื่อออกมาก เจ็บหน้าอก คลื่นไส้ ปวดท้อง ปวดศีรษะ ตกใจง่าย ฝันร้าย นอนไม่หลับ เป็นลม
2. รู้สึกตึงเครียดอยู่ในใจ กระวนกระวาย หงุดหงิด ตื่นตระหนก
3. ติดและคลอเคลียผู้ใหญ่มากขึ้น
4. เรียกร้อง ต้องการที่พึ่งพิงยึดเหนี่ยวขอคำปรึกษา ยืนย่นตลอดเวลา เพื่อเสริมความมั่นใจ
5. อาย แยกตัว

6. ลังเลในการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีอันตราย เช่น ปีนต้นไม้หรือกระทำในสิ่งที่เสี่ยงอันตรายมาก

สาเหตุ

1. เป็นลักษณะเฉพาะตัวของเด็กเอง คือ แยกตัว เจ็บป ปรับตัวช้า
2. มีการเลี้ยงดูแบบทารก ปกป้องมากเกินไป ไม่ส่งเสริมให้ช่วยเหลือตนเอง ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอน ตำหนิมากเกินไปโดยไม่มีกรชมเชย ส่งเสริมให้เด็กแข่งขันชิงดีชิงเด่น ซึ่งก่อให้เกิดความกังวลได้ง่าย เพราะเด็กไม่สามารถปฏิบัติตามความคาดหวังของพ่อแม่ได้
3. ผู้เลี้ยงดูมีความวิตกกังวลสูง จะถ่ายทอดความกังวล กลัว โดยการเป็นแบบอย่างให้เด็ก
4. เด็กเคยประสบเหตุการณ์ที่อันตราย น่ำกลัว
5. สภาพครอบครัว เศรษฐฐานะ ไม่มีความมั่นคง

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน หากเด็กมีความกังวลมาก อาจไม่สามารถติดตามบทเรียนได้ดี สมาธิในการเรียนลดลง ควรให้ความสนใจ ดึงเด็กเข้าสู่บทเรียนด้วยท่าที่นุ่มนวล ถ้าเด็กยังทำงานได้ไม่ดี อย่ำรีบตำหนิหรือเปรียบเทียบกับความสามารถเดิม จะทำให้เด็กกังวลใจมากยิ่งขึ้นที่ไม่มีความสามารถเท่าเดิม ถ้าเด็กไม่กล้าเข้ากิจกรรมกลุ่มก็ให้เด็กสังเกตเงียบ ๆ ก่อน ไม่ต้องเร่งรัด โดยเฉพาะเรื่องผลการเรียน

กิจกรรมซ่อมเสริม พุดคุยซักถาม ให้เด็กมีโอกาสรบบายความไม่สบายใจ ความกังวลใจที่เกิดขึ้น เด็กอาจแสดงความกังวลไปทุกเรื่องค้อย ๆ สอบถามหาสาเหตุที่แท้จริง

ปลอบโยน ไม่คุกคาม ไม่กล่าวว่าเรื่องที่กังวลนั้นเป็นเรื่องเล็ก ไม่น่ากลัว ไม่ควรบังคับเด็กให้ต้องไปเผชิญปัญหาโดยไม่มีกรช่วยเหลือ

สอนวิธีการที่เหมาะสมในการเผชิญปัญหาและปรับตัวกับปัญหา ให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิด เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมก็ให้คำชมและกำลังใจเพื่อเสริมความมั่นใจในตนเองหากเมื่อมีความกังวลเกิดขึ้น ฝึกให้เด็กลดความตึงเครียด โดยสงบสติอารมณ์ก่อน โดยอาจแยกตัวจากสถานการณ์ตึงเครียด ผ่อนลมหายใจเข้าออกลึก ๆ

กิจกรรมนอกหลักสูตร หากิจกรรมที่ผ่อนคลายความตึงเครียด หรือกิจกรรมที่เด็กมีความถนัด มีความสนใจ

เพื่อนคู่หู หาเพื่อนที่มีลักษณะมีความมั่นคงทางอารมณ์ ชอบพูดคุยช่วยเหลือ ให้อภัยยามชวนเด็กเข้าร่วมกิจกรรมด้วย อธิบายให้เข้าใจว่าเด็กอาจแสดงความกังวล กลัว ไม่กล้า ทำให้เพื่อนรู้สึกเบื่อได้

ครอบครัว ควรมีโอกาสพูดคุยกับพ่อแม่ของเด็กเพื่อสอบถามสาเหตุที่ทำให้เด็กเกิดความกังวล วางแผนร่วมกันในการปรับพฤติกรรมเด็ก เช่น มีเวลาพูดคุยทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก

เด็กซึมเศร้า (Depressed)

ภาวะซึมเศร้าจะมีผลต่อการเรียนรู้ การทำความเข้าใจ การแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ ไม่มีสมาธิ การเรียนตก มีผลต่อสัมพันธ์ภาพการเข้าสังคมกับเพื่อนครู และสมาชิกในครอบครัว แม้จะหายจากภาวะซึมเศร้าแล้ว จะยังมีปัญหาเรื่องสมาธิอยู่ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนต่อไป

ลักษณะ

1. รู้สึกเศร้า หรือไม่สบายใจอย่างมากจนรู้สึกทนนไม่ไหว ลักษณะอารมณ์เศร้าไม่สนุกสนานจะช่วยแยกเด็กกลุ่มนี้ออกจากเด็กที่มีปัญหาวิตกกังวล (ในเด็กบางคนอาจไม่แสดงเป็นอารมณ์เศร้าชัดเจน แต่มีความผิดปกติของอารมณ์ เช่น เจ้าอารมณ์ ซึมโหม หงุดหงิด โกรธซึ่ง ก้าวร้าว)
2. ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม ไม่รู้สึกสนุกสนาน ไม่มีความสุข
3. แยกตัวไม่ยุ่งสิ่งกับเพื่อน
4. รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า, ไร้ที่พึ่ง, หมดหนทาง
5. ไม่มีความมั่นใจในตนเอง, รู้สึกว่าตัวเองแย่, ไม่มีความสามารถ
6. มองโลกในแง่ลบ, ไวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ คำตำหนิ
7. รู้สึกผิด, ละอายใจ ในเรื่องที่เคยทำผิดมาในอดีต
8. ไม่มีสมาธิ, ผลการเรียนตกลง, ไม่เอาใจใส่ในหน้าที่ของตน

9. มีความคิดอยากตาย, คิดเรื่องการฆ่าตัวตาย อาจมีการเขียนจดหมายลาไว้, บอกเป็นนัยโดยสิ่งลา, ผากข้าวของเขาไว้กับเพื่อนสนิท, หรือได้ลงมือทำแต่ไม่สำเร็จ

10. ท่าทางหน้าตาดูเศร้าหมอง ไม่มีความสุข การเคลื่อนไหวช้าหรืออาจดูลึกลับ ลึกลับ ยุกยิกอยู่ไม่นิ่ง

11. บ่นว่ามีอาการเจ็บป่วยทางกายบ่อย ๆ เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดกล้ามเนื้อ

12. ใช้สารเสพติดเพื่อลดความไม่สบายใจ

13. การกระทำในสิ่งที่เสี่ยงอันตราย, เกิดอุบัติเหตุ เพื่อจะให้เห็นเอง บาดเจ็บหรือเสียชีวิต

สาเหตุ

1. มีความผิดปกติของสารเคมีในสมอง

2. ถูกกระตุ้นด้วยการสูญเสีย เช่น มีการป่วยหนักหรือตายของคนใกล้ชิด มีความไม่สงบสุขในครอบครัว เช่น ทะเลาะตบตี ใช้กำลัง พ่อแม่หย่าร้างกัน การถูกทารุณกรรมทางเพศ คนใกล้ชิดฆ่าตัวตาย ขาดที่พึ่งพา

3. ได้รับการเลี้ยงดูแบบไม่มั่นคง ขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมซ่อมเสริม

ครูตระหนักถึงภาวะซึมเศร้าในเด็กที่มีอาการดังกล่าวข้างต้นไม่เร่งรัดให้เด็กทำกิจกรรมในช่วงที่เด็กมีอาการซึมเศร้า มีการพูดคุยกับเด็กถึงปัญหา อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น ด้วยท่าทีที่สงบ ต้องการช่วยเหลือด้วยความจริงใจ ไม่รุกราน ไม่ตำหนิหรือตัดสินว่าถูกหรือผิด ให้เด็กได้มีโอกาสระบายถึงความรู้สึก ไม่ต้องตื่นตระหนกถ้าหากเด็กพูดถึงการฆ่าตัวตาย ทำร้ายตัวเอง รักษาความลับของเด็ก ถ้าหากจะนำเรื่องบางอย่างของเด็กไปบอกผู้อื่นที่จะช่วยเด็กต่อ ต้องขออนุญาตเด็กก่อน เพื่อให้เด็กได้รู้จักไว้วางใจผู้อื่น

เอาใจใส่อย่างจริงจังในสิ่งที่เด็กพูด และความรู้สึกของเด็ก ไม่ต้องกังวลที่จะถามถึงเรื่องความคิดที่จะทำร้ายตัวเอง ตัวอย่างคำถาม เช่น มีเด็กหลายคนเมื่อรู้สึกเบื่อ หดที่พึ่ง หรือไม่สบายในอย่างมาก มักจะคิดว่าเรื่องอาจจะดีขึ้นถ้าตัวเองตาย หนูเคยมีความคิดนี้บ้างไหม

ถ้าหากเด็กมีความคิดที่จะฆ่าตัวตาย ต้องถามถึงว่าวางแผนไว้อย่างไร ด้วยวิธีใด เมื่อไรที่จะลงมือทำ และเคยทำบ้างหรือยัง หากมี อย่าตำหนิหรือดูว่าวิธีนี้เป็นวิธีของคนลึนคิด ลองชักนำให้คิดถึงว่ามีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอีกหรือไม่ที่เด็กยังไม่ได้นึกถึง และควรส่งพบแพทย์

ช่วยเหลือเด็กด้านการเรียน เช่น ดิวพิเศษเพื่อให้ทันเพื่อน ด้านการเงิน ก็ปรึกษาสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้เด็กรู้สึกว่ามีที่พึ่ง ไม่ไร้หนทางสู้

อย่าบอกเด็กว่าสถานการณ์นี้จะผ่านไปเอง หรือเป็นเรื่องเล็กน้อย ให้ล้มเสีย ทำให้เด็กรู้สึกว่าเราไม่เห็นความสำคัญและไม่เข้าใจความรู้สึกของเด็ก

กิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนยังมีคุณค่า ทั้งเป็นการเพิ่มการมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น แทนที่จะโดดเดี่ยวเหงามองตามลำพัง เริ่มจากกิจกรรมที่เด็กมีศักยภาพที่จะทำได้

เพื่อนคู่หู เช่นเดียวกับเด็กที่มีความวิตกกังวล ให้เพื่อนช่วยให้เด็กทำกิจวัตรในแต่ละวันได้เช่นเดียวกับเพื่อน ไม่อยู่ตามลำพัง มีโอกาสพูดคุยกับคนอื่น

ครอบครัว แนะนำให้นำเด็กไปปรึกษาแพทย์ พุดคุยหาสาเหตุ ให้พ่อแม่ดูแลการทำกิจกรรมที่บ้านได้ตามปกติ ไม่ตำหนิความล่าช้า ฉะเยอซาของเด็ก เข้าใจลักษณะอารมณ์ที่เปลี่ยนไป

กลุ่มที่มีการแสดงออก ขาดการควบคุม (Externalizing Problems)

เด็กไม่อยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์

ระเบียบ วินัย กฎเกณฑ์ กฎบังคับ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยทำให้สังคมสงบเรียบร้อยเจริญก้าวหน้า และเป็นที่ยึดเหนี่ยว ยกย่อง ศรัทธา โดยทั่วไปทุกคนในสังคมจึงควรปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกฎหมาย รักษาวินัย กฎเกณฑ์ของสังคม มีวินัยในตนเอง เป็นตัวอย่างอันดีงาม ให้ผู้อื่นเลื่อมใสศรัทธาและปฏิบัติตามด้วยความชื่นชม

ปัญหาเด็กไม่อยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ได้แบ่งระดับความรุนแรงเป็นสองระดับ ระดับแรกเด็กมีปัญหาพฤติกรรมเล็กน้อย หรือปานกลาง โดยมีปัญหาเพียงหนึ่งหรือสองพฤติกรรม ระดับที่สองเด็กมีปัญหาพฤติกรรมขั้นผิดปกติจัดเป็นพฤติกรรมเกเร มีความรุนแรงของพฤติกรรม มีปัญหาพฤติกรรมหลายอย่างจนรบกวนการปฏิบัติภารกิจปกติของเด็ก เช่น ไม่สามารถอยู่ในบ้าน นี้ออกจากบ้าน มีกลุ่มแก๊งค์ทำความผิดทางกฎหมาย ทำความผิดถึงขั้นถูกพักการเรียน ทำความรุนแรงต่อร่างกาย และทรัพย์สิน และยังได้แยกลักษณะพฤติกรรมอีกสองลักษณะที่อาจพบได้ในเด็กที่มีปัญหาเกเร คือ ลักขโมย และพนัน

ลักษณะ

การไม่อยู่ในกฎเกณฑ์ หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อบังคับ หรือระเบียบของโรงเรียนหรือสังคมที่ตนดำรงอยู่ได้ ซึ่งไม่ใช่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากความไม่รู้ ไม่เข้าใจในกฎเกณฑ์ หรือระเบียบนั้น ๆ มักมีอาการอื่นที่ ชวนเฉียว วุ่นวาย ก้าวร้าว เอาแต่ใจตนเอง ไม่ยอมคน ไม่ยอมทำตามคำสั่ง ชอบการแย่งชิงสิ่งของจากผู้อื่น แต่ในบางรายอาจจะมึลักษณะของการคล้อยตาม และถูกชักจูงง่าย ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ทำผิดตามผู้อื่น

สาเหตุ

1. พ่อแม่ เข้มงวดกวดขัน และเจ้าอารมณ์ ใช้อำนาจข่มขู่มากเกินไป ทำให้เด็กเก็บอารมณ์นั้น ๆ ไว้ แล้วมาแสดงออกนอกครอบครัว
2. ถูกผู้ใหญ่ตำหนิติเตียน และบังคับให้ทำโน่นทำนี่มากเกินไป
3. ครูชอบจับผิด ใช้อำนาจเกินกว่าเหตุและไม่ยุติธรรม
4. ผู้ใหญ่ชอบตำหนิและเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ทำอะไรได้ดีกว่าตน
5. เด็กมีปมด้อยจึงทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อสร้างปมเด่น
6. เด็กต้องปฏิบัติตามที่ผู้ใหญ่สั่งโดยไม่มีเหตุผลอยู่เสมอ ๆ
7. ชอบปฏิบัติตนในสิ่งที่ตรงข้ามกับกฎระเบียบต่าง ๆ เช่น ชอบหนีโรงเรียน เป็นต้น

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ในเด็กเล็กผู้ใหญ่ไม่ควรขัดขวางการกระทำต่าง ๆ ของเด็ก เพียงแต่คอยดูแลไม่ให้เกิดอันตราย ในเด็กที่โตขึ้นครูควรผ่อนผัน ยืดหยุ่นให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง และมีความรับผิดชอบไปด้วยกัน ครูมีขอบเขตที่พอเหมาะที่เด็กยอมรับได้ และครูเห็นว่าเหมาะสม ไม่ควรตำหนิหรือบังคับมากเกินไป ควรให้กำลังใจเด็กที่สามารถทำอะไรได้ด้วยตนเอง ผักกาดให้มีความรับผิดชอบทีละน้อย ๆ ครูทำตามในสิ่งที่ตนสอนหรือพูดด้วย เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก รวมทั้งในการอบรมสั่งสอนถ้าเสนอเงื่อนไขใด ๆ แก่เด็กแล้วต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น ๆ เช่น บอกว่าถ้าทำการบ้านแล้วจะให้วิ่งเล่น ก็ต้องให้เด็กไปวิ่งเล่นเมื่อทำการบ้านเสร็จแล้ว เป็นต้น

ไม่ควรใช้อำนาจในการปกครองชั้นเรียน ควรยึดถือความยุติธรรมและการมีเหตุผลเป็นหลัก และควรชี้แจงเหตุผลเมื่อนักเรียนกระทำความผิด

กิจกรรมซ่อมเสริม พูดคุยกับเด็ก ให้โอกาสแสดงความขัดแย้งต่อต้านในใจรับฟังด้วยท่าทีสงบ ครูควรให้เหตุผลแก่เด็กอย่างอ่อนโยน แต่เด็ดขาดเอาจริง ไม่ควรใช้คำว่า “อย่า” มากเกินไปจนไม่ได้ผล อีกทั้งไม่พูดจาเยาะเย้ย หรือหัวเราะเมื่อนักเรียนทำสิ่งใดไม่ถูกต้อง และหากเด็กสามารถกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ควรให้คำชมเชยทันที ความสนใจ การยอมรับ และได้ทำกิจกรรมที่ตนชอบหรือการเป็นผู้นำกลุ่ม รวมทั้งไม่ช่วยุ้ให้เด็กโกรธ ใช้ความมีอำนาจเหนือกว่าบีบบังคับเด็ก จะยิ่งทำให้เกิดปัญหาต่อต้านมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมนอกหลักสูตร จะช่วยเด็กกลุ่มนี้ได้มาก กิจกรรมที่เด็กมีความสามารถช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง สามารถแสดงออกในทางที่เหมาะสมได้รับการยอมรับจากหมู่คณะ ไม่ต้องต่อต้าน หรือแสดงออกในทางก้าวร้าว

เพื่อน ไม่ควรจัดกลุ่มเด็กที่มีปัญหาแบบนี้รวมกลุ่มกัน หรือปล่อยให้เด็กเข้ารวมกลุ่มกันเปลี่ยนกลุ่ม หากเพื่อนที่มีลักษณะวุฒิภาวะทางอารมณ์ดีกว่าให้เป็นคู่หู

ครอบครัว การสื่อสารกับครอบครัวเพื่อที่จะเข้าใจปัญหาของเด็กดีขึ้นพ่อแม่มีทิศทางการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในบ้านแบบเดียวกันกับทางโรงเรียน

เด็กมีพฤติกรรมSSM (Delinquency)

ลักษณะ

1. พบได้ในเด็กชายบ่อยกว่าเด็กหญิง
2. มักพบได้ว่าแสดงพฤติกรรมขณะเป็นกลุ่ม แต่ก็มีบางรายที่สามารถแสดงพฤติกรรมได้แม้อยู่คนเดียว
3. ประพฤติตนไม่เคารพสิทธิผู้อื่น พุดบด โกหก ลักขโมย
4. หนีโรงเรียน หนีออกจากบ้าน หนีเที่ยว มั่วสุม
5. ทำลายทรัพย์สิน ทำร้ายร่างกาย ทำร้ายสัตว์
6. รังแก ช่มชู้ผู้อื่น

สาเหตุ

1. มีประวัติทางครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง มีการใช้สุรา สารเสพติด ไม่ให้การอบรมสั่งสอนแก่เด็กตามควร เด็กเองมักมีปัญหาการเรียน และอารมณ์รุนแรง
2. อาจมีความผิดปกติทางระบบประสาท

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน การมีกรอบวินัยที่ชัดเจนตั้งแต่ต้นกับพฤติกรรมเกเรอันธพาล จะช่วยไม่ให้พฤติกรรมลุกลาม สนับสนุนให้มีการแบ่งกลุ่มนักเรียนคละกันไป แม้ว่าอาจรบกวนเด็กรายอื่นบ้าง ไม่ควรจัดเด็กเหล่านี้ไปอยู่กัน เพราะจะเหมือนส่งเสริมซึ่งกันและกัน

กิจกรรมซ่อมเสริม เด็กกลุ่มนี้มักขาดความไว้วางใจผู้ใหญ่ มีความคับข้องใจในปัญหาส่วนตัวของตนเอง แต่ไม่มีวิธีการระบายออกที่ดี การรับฟังโดยไม่ตัดสิน ตำหนิ จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่มีความเชื่อใจ อีกทั้งได้ระบายความกดดันในจิตใจ เมื่อสัมพันธ์ภาพดีขึ้น ช่วยให้เด็กมองปัญหาในมุมมองด้านอื่นหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ เด็กมักมีปัญหาเรื่องทักษะทางสังคมร่วมด้วย

ควรให้คำแนะนำฝึกฝนการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นด้วย จัดสอนเสริมให้กับเด็กกลุ่มที่มีปัญหาการเรียนอย่างใกล้ชิด

กิจกรรมนอกหลักสูตร เลือกกิจกรรมที่เด็กสนใจ นำไปสู่การได้รับความยอมรับจากผู้อื่น หรือระบายความกดดันออกในทางที่เหมาะสม จัดกิจกรรมที่เน้นความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จัดกิจกรรมสร้างค่านิยมความรับผิดชอบต่อสังคม

เพื่อน ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อบ่อย ๆ ควรไปไหนมาไหนกับกลุ่มเพื่อน การใช้มาตรการต่อต้านจากสังคมเพื่อนอาจเป็นสิ่งสะท้อนผลการกระทำให้ผู้ปฏิบัติ

ครอบครัว ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง และเด็กนักเรียน จะช่วยให้ปัญหาคลี่คลายลง ควรเลือกเยี่ยมบ้านในกรณีที่มีปัญหารุนแรงหาแนวทางแก้ไขที่มีความเป็นไปได้ อาจแนะนำผู้ปกครองให้นำเด็กไปรับการรักษาด้วย

เด็กลักษณะโมย

พบได้บ่อย ๆ ในเด็กเกือบทุกวัย แต่อาจมีลักษณะการกระทำ และความมุ่งหมายแตกต่างกันไปตามแต่อายุและแต่ละราย

ลักษณะ อาจมีหลายลักษณะ ได้แก่

1. เด็กที่วางแผนขโมยอย่างแยบยล กับเด็กที่กระทำอย่างไม่มีการวางแผน
2. เด็กที่นาน ๆ ขโมยสักครั้ง ด้วยเหตุผลต่าง ๆ กับเด็กที่กระทำเป็นประจำ
3. เด็กที่เลือกขโมยเฉพาะสิ่งที่ต้องการ กับเด็กที่ขโมยแบบไม่เลือกชนิดสิ่งของ
4. เด็กที่จะขโมยตามกลุ่มเพื่อน กับเด็กที่กระทำคนเดียว
5. เด็กที่อาจขโมยเฉพาะของที่ขโมยง่าย ๆ ไม่ต้องเผชิญหน้ากับเจ้าของ กับเด็กที่อาจเข้าข่มขู่โดยตรงแบบโจรปล้น

สาเหตุ

1. เด็กไม่ตระหนักถึงสิทธิการเป็นเจ้าของ ทั้งของตนเองและผู้อื่น ซึ่งอาจเกิดจากขาดการอบรมชี้แนะ บางครอบครัวถือว่าทุกอย่างในบ้านทุกคนถือสิทธิได้ หรือเด็กบางคนมาจากสภาพบ้านที่แออัด สาเหตุนี้มักพบตั้งแต่ในเด็กประถมต้น

2. เด็กมีความรู้สึกรอยอยากได้อยากมีสูง จากสภาพครอบครัวที่มีความขาดแคลนหรือการเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกขาด ต้องการสิ่งของมาทดแทน

3. เด็กบางคนทำเพื่อให้ตนคงสถานะได้ในหมู่เพื่อน ให้เป็นที่ยอมรับว่ามีหรือก็ทำเป็นเหมือนกัน มักพบในเด็กที่อาจมีมด้อย มีทักษะในการเข้าสังคมต่ำ

4. มีลักษณะเป็นอาชญากรรม ซึ่งมักทำเป็นกลุ่มแก๊ง ชโมยของมีค่าและไม่ค่อยยอมรับหรือรู้สึกว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิด

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ในเด็กเล็ก ควรจัดการแสดงปฏิกิริยาโกรธ รังเกียจ ลงโทษ หรือประณามให้ได้อย่างแก่เด็ก แต่ควรแสดงท่าทีให้เด็กเห็นชัดเจนว่าทำไมไม่ถูกต้อง ให้เคารพสมบัติของผู้อื่น และให้นำของนั้นไปคืนเจ้าของ สอนให้เด็กเข้าใจเรื่องสิทธิของผู้อื่น และการดูแลสิทธิของตน อาจจัดสถานที่พิเศษให้ผู้ที่ขโมยสามารถเอาของที่ขโมยไปนั้น มาวางคืนได้โดยไม่ต้องแสดงตนทำนอง “ของหายได้คืน” ควรเก็บสิ่งของมีค่าให้มิดชิด ไม่อนุญาตให้นักเรียนนำสิ่งของมีค่ามาโรงเรียน หากเด็กคนใดมีเจตนากระทำพฤติกรรมนี้ซ้ำๆ ควรกำหนดขั้นตอนการลงโทษอย่างชัดเจน

กิจกรรมซ่อมเสริม ได้ถามหาสาเหตุที่แท้จริง และอาจช่วยเด็กปรับแนวคิดในการอยากมีอยากได้ ปรับปรุงทักษะในการเข้าสังคม และพูดคุยปัญหาความคับข้องใจ เช่น รู้สึกว่าไม่เป็นที่รัก ต้องใช้การขโมย ชื้อของแจกเพื่อน เพื่อให้ตนเป็นที่ยอมรับ คุยในเรื่องผลที่จะติดตามมาหากไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

กิจกรรมนอกหลักสูตร เน้นกิจกรรมเสริมเรื่องค่านิยมที่เหมาะสม หรือเป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มรายได้ด้วย

เพื่อน ส่งเสริมให้เด็กมีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน รับรู้สิทธิของเพื่อน

ครอบครัว แจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ระมัดระวังท่าทีไม่ให้เป็นการกล่าวโทษผู้ปกครอง แนะนำการพูดคุยกับเด็กในทิศทางเดียว

กับครู ไม่ให้นำสิ่งของมีค่ามาโรงเรียน ป้องกันไม่ให้ลับสนว่าเด็กได้ของมีค่ามาจากที่บ้าน คุยเรื่องค่าใช้จ่ายประจำวันของเด็ก ความสามารถของผู้ปกครองที่จะจ่ายให้กับเด็กและแนะนำการเก็บรักษาสิ่งของมีค่าในบ้าน

เด็กติดการพนัน

มีได้ทั้งเพื่อหวังสิ่งของเงินทอง หรือหวังให้ผู้แพ้เสื่อมเสีย หรือต้องไปทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่ผู้ชนะจะสั่งหรือตกลงไว้

ลักษณะ อาจสังเกตได้โดย

1. เด็กมีการจับกลุ่มกันมากหรือขาดเรียนในช่วงเวลาต่างๆ หรือมีบุคคลภายนอกโรงเรียนมาร่วมด้วย
2. อาจมีกลุ่มนำที่คอยติดตามเดิมพัน ซึ่งทำให้นักเรียนกลุ่มอื่นหวาดกลัวหลบเลี่ยง
3. อาจมีเด็กบางรายที่เป็นเหยื่อมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปเนื่องจากถูกข่มขู่หลังแพ้พนัน

สาเหตุ

1. เด็กบางรายพนันเนื่องจากหวังเพียงความตื่นเต้น สนุก หรือมีส่วนร่วมไปกับกลุ่มเพื่อน
2. บางรายพนันเพราะถูกข่มขู่ ทำทนาย หรือต้องการแสดงว่าตนสามารถทำอย่างที่คนอื่นทำ
3. บางรายมีความหวังในทรัพย์หรือความได้เปรียบกับเพื่อนโดยตรง มักไม่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจฐานะของผู้พนัน

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน สร้างกฎที่ชัดเจนในการป้องกันปรามการพนันก่อน จะให้เกิดและลูกกลามภายในโรงเรียน เป็นตัวอย่างในการระงับการพนันเสี่ยงโชค

กิจกรรมซ่อมเสริม ช่วยให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามความเห็นของกลุ่ม ด้วยการช่วยมองหาส่วนดีในเด็กแต่ละคน หาสาเหตุความจำเป็นของการใช้เงิน ชี้ให้เห็นผลที่อาจติดตามมา หาทางออกวิธีอื่นที่เหมาะสม

กิจกรรมนอกหลักสูตร ปลุกฝังค่านิยมที่ไม่เป็นวัตถุนิยม การรู้จักแพ้ชนะ ให้อภัย ช่วยเหลือ ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน อยู่กันเป็นทีม ไม่แข่งขันกัน สร้างกิจกรรมที่ช่วยเบนความสนใจ ใช้เวลาที่เป็นประโยชน์แก่เด็ก

เพื่อน ไม่ให้เด็กที่ชอบการพนันจับกลุ่มกันเอง ให้เพื่อช่วยสอดส่อง ติดตามการเล่น

ครอบครัว ดูแลสุขภาพจิตในครอบครัวเรื่องการใช้จ่ายเงิน แนะนำไม่ให้เด็กพกเงินครั้งละมาก ๆ เกินความจำเป็น

เด็กก้าวร้าว (Aggression)

ลักษณะ เด็กวัยเรียน อาจแสดงออกโดยการพูดจាក้าวร้าว ส่งเสียงดัง หรือแสดงทางพฤติกรรมรุนแรงต่าง ๆ เช่น ชกต่อยกับเพื่อน ขว้างปาข้าวของ แสดงที่ท่าบอย ๆ ถือเป็นปัญหาเมื่อพฤติกรรมนั้นเป็นบ่อย นาน และเกิดในหลายสถานการณ์

สาเหตุ

1. พื้นอารมณ์เดิม มีความรุนแรง ขาดความยับยั้งชั่งใจอยู่แล้ว
2. ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กไม่ดี เด็กอาจหวั่นไหวง่าย นำไปสู่ลักษณะที่ขาดการควบคุมอารมณ์ตนเอง
3. มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ไม่ว่าจะป็นระหว่างพ่อกับแม่ หรือระหว่างพ่อแม่กับลูก เด็กอาจต่อต้าน ซึมซับความรุนแรง หรือรับทัศนคติว่าการใช้ความรุนแรงเป็นวิธีแก้ปัญหาก็ยอมรับได้
4. การเลี้ยงดูที่ขาดระเบียบวินัย
5. เคยมีประสบการณ์ถูกละเมิด ไม่ว่าจะจากคนในครอบครัว หรือนอกครอบครัว
6. ความเครียด หรือความไม่สบายใจต่าง ๆ เด็กอาจแสดงออกโดยพฤติกรรมก้าวร้าว
7. สังคมภายนอกที่ส่งเสริมความรุนแรง เช่น ละคร หรือการ์ตูนที่มีเนื้อหารุนแรง วีดีโอเกมส์ต่อสู้ที่รุนแรง การลงโทษที่รุนแรงจากโรงเรียน เป็นต้น

8. โรคหรือภาวะทางสมองบางอย่าง เช่น โรคสมาธิสั้น โรคทางอารมณ์ โรคจิต ภาวะปัญญาอ่อน หรือออทิสซึม โรคหรือภาวะดังกล่าว มักมีอาการก้าวร้าว ร่วมด้วย แต่ต้องมีอาการอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับภาวะนั้น ๆ ด้วย

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ทำตัวเป็นแบบอย่างโดยไม่ใช้อารมณ์หรือความรุนแรง มีกฎเกณฑ์ในชั้นเรียนที่เหมาะสม

กิจกรรมซ่อมเสริม รับอารมณ์ความรู้สึกของเด็ก แต่ไม่ยอมรับพฤติกรรม ครูควรพูดกับเด็กโดยถือหลักว่าทุกคนมีสิทธิ์ที่จะโกรธ ไม่พอใจ หรือเครียดแต่ไม่มีสิทธิ์ทำร้ายคนอื่น หรือทำลายข้าวของ รับฟังเด็กเล่าเหตุการณ์โดยไม่ด่วนสรุปว่าเด็กผิด มีท่าทีพร้อมจะรับฟังปัญหาในมุมมองของเด็ก เมื่อเด็กสงบควรชี้แจงให้เด็กเข้าใจถึงสาเหตุที่ไม่ควรทำ และคำอธิบายควรกะทัดรัด ชัดเจน ไม่ยกเรื่องที่ไกลตัว หรือเป็นนามธรรมเกินไปมาอบรม หาทงช่วยให้เด็กสามารถระบายความโกรธ หรือความก้าวร้าวทางอื่น โดยการพูดคุยถึงทางออกที่เป็นไปได้ เด็กแต่ละคนมีทางออกไม่เหมือนกัน ชมเด็กเมื่อเด็กรู้จักควบคุมตนเองและแสดงพฤติกรรมเหมาะสม

ครอบครัว หากปัญหาเกิดหลักที่ครอบครัว ครูอาจเชิญผู้ปกครอง มาพบหรือเยี่ยมบ้าน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญา โดยระวังอย่าให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าการกำลังถูกตำหนิ อาจนำไปสู่การต่อต้าน และทำให้ปัญหาซับซ้อนขึ้น หากครูพยายามแก้ไขแต่พฤติกรรมเด็กไม่ดีขึ้น หรือสงสัยว่าอาจมีสาเหตุจากความผิดปกติทางสมอง ควรปรึกษาจิตแพทย์ กุมารแพทย์ หรือจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นต่อไป

กลุ่มที่ไม่มีทั้งเก็บกดและแสดงออกรุนแรง

(Neither High Loading on Internalizing nor Externalizing)

เด็กมีพฤติกรรมเด็กกว่าวัย

ลักษณะ

เด็กออกด้อัน พูดยานคาง ลักษณะการพูดแบบเด็กเล็ก พูดไม่ชัด ไม่ช่วยเหลือตนเอง คอยแต่จะให้คนอื่นช่วย ทำตัวเด็กกว่าวัย หงุดหงิดง่าย โกรธ

เร็ว โกรธนาน รอคอยได้ไม่นาน ความอดทนต่ำ ใจร้อนวู่วาม นึกอยากจะทำอะไรก็ทำ เอาแต่ใจ ความยับยั้งตนเองต่ำดูคล้ายสมาธิสั้น กับสิ่งที่ไม่ชอบไม่ยอมอยู่ในกติกาหรือกฎเกณฑ์ ทำให้เพื่อนไม่ชอบพูดมาก ช่วยตนเองไม่ค่อยได้ ติดการพึ่งพาผู้ใหญ่สูง

สาเหตุ

1. พื้นอารมณ์ตั้งแต่เล็ก อาจเป็นลักษณะปรับตัวยาก เป็นเด็กที่ต้องใช้เวลาในการปรับตัว พ่อแม่ต้องคอยพะเน้าพะนอใกล้ชิด
2. ได้รับการเลี้ยงดูที่ตามใจ หรือทะนุถนอมเกินไป พ่อแม่รักและตามใจมาก ทำให้เด็กมากเกินไป ทำให้เด็กติดลักษณะเด็กเล็ก
3. อยู่ในครอบครัวที่มีความขัดแย้งในการดูแลเด็ก ทำให้การฝึกเด็กไม่สม่ำเสมอ
4. พ่อแม่หรือคนรอบข้างอาจมีทัศนคติที่สนับสนุน และชื่นชมต่อพฤติกรรมเด็กกว่าวัย
5. อาจเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางสมองที่ล่าช้า ซึ่งนอกจากเด็กมีพฤติกรรมเด็กกว่าวัยแล้ว ความสามารถด้านอื่น ๆ จะต่ำกว่าวัยด้วย

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ไม่ชื่นชมหรือสนับสนุนพฤติกรรมเด็กกว่าวัย แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ตำหนิหรือล้อเลียน ชื่นชมหากเด็กมีพฤติกรรมที่สมวัย ลดความสนใจพฤติกรรมที่เรียกร้องความสนใจลง สนใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่แสดงอารมณ์โกรธโต้ตอบ หรือต่อล้อต่อเถียงกับเด็ก หรือทำโทษเด็กรุนแรง จะพัฒนาไปสู่ปัญหาพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรงขึ้น

กิจกรรมซ่อมเสริม พูดคุยกับเด็กโดยให้เด็กเห็นข้อดีของพฤติกรรมสมวัย เช่น การเป็นเด็กโตควรมีพฤติกรรมเช่นไร และมีข้อดีกว่าการเป็นเด็กเล็กอย่างไร สนับสนุนให้ช่วยเหลือตนเองมากขึ้น

กิจกรรมนอกหลักสูตร สนับสนุนให้เด็กแสดงออกสมวัยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เด็กสนใจและถนัด พัฒนาทักษะการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน รู้จักยืดหยุ่นประนีประนอม เอาใจใส่ความรู้สึกผู้อื่น ยอมรับกติกาการเล่น รู้จักอดทนรอคอย

เพื่อน หาเพื่อนที่มีวุฒิภาวะสมวัยเป็นแบบอย่างให้กับเด็ก ขณะเดียวกัน แนะนำให้เพื่อนช่วยให้เด็กช่วยเหลือตนเองได้สมวัย

ครอบครัว หากครูเห็นว่า มีเหตุหลักจากครอบครัว อาจเชิญผู้ปกครอง เพื่อพูดคุยถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขร่วมกัน แนะนำผู้ปกครองไม่ให้ชื่นชม พฤติกรรมเด็กกว่าวัยทั้งตรงและทางอ้อม ฝึกเด็กให้ช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น เริ่มจากการช่วยเหลือตนเอง

เด็กที่มีความผิดปกติทางด้านความคิด

เด็กที่มีปัญหาเรื่องความคิดผิดปกติมาก เป็นเด็กกลุ่มที่มีอาการโรคจิต โรคจิตในเด็กพบได้น้อยมาก พบในช่วงเด็กวัยรุ่นมากกว่าเด็กเล็ก เป็นความผิดปกติทางความคิดที่มีความรุนแรงมาก ทำให้เสียความสามารถในการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน ทักษะทางสังคม มีการรับรู้ที่ผิดปกติ เช่น หูแว่ว ประสาทหลอน มีความคิดหลงผิด

ลักษณะ

1. มีความผิดปกติในด้านพัฒนาการและบุคลิกภาพมานานแบบ ค่อยเป็นค่อยไป แยกตัวเอง ชอบอยู่ตามลำพัง ไม่เข้าสังคม ไม่สนใจดูแลตัวเอง เช่น ไม่เรียบร้อย สกปรก ไม่สนใจการเรียน เหม่อลอย
2. มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ เช่น พลุ่พล่าน หงุดหงิด ก้าวร้าว โวยวาย ถ้าเป็นมาก อาจจู่หน้าจจนต้องใช้กำลังบังคับ หรืออาจนั่งเฉย ไม่พูด จ้องมองไปข้างหน้า
3. ลักษณะการพูดไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นเรื่องราว เข้าใจยาก บางครั้งพูด ภาษาแปลก ๆ
4. พฤติกรรมผิดปกติ เช่น ทำท่าค้างอยู่หนึ่งเฉยนาน ๆ ทำท่าทาง ซ้ำ ๆ ซึ่งมีความหมายสำหรับเด็กโดยเฉพาะ
5. ความคิดไม่ปะติดปะต่อกัน ไม่สมเหตุผล ไม่อยู่กับความเป็นจริง มีความคิดหลงผิด โดยมากมักเป็นแบบหวาดระแวง คิดว่ามีคนจะมาทำร้าย ตนเอง
6. มีอาการหูแว่วเสียงคนตำหนิต่ำว่า เสียงคนคุยกัน บางครั้งก็ได้ยิน เสียงแต่จับใจความไม่ได้

7. อาการอาจถูกกระตุ้นด้วยการใช้ยาเสพติด

สาเหตุ

มีความผิดปกติของสารเคมีในสมอง มีการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ได้

การแก้ไขช่วยเหลือ

1. หากเด็กมีความคิดหลงผิด หูแว่ว ไม่ควรโต้แย้ง ให้รับฟัง ขณะเดียวกันอย่าส่งเสริมให้หลงผิดมากขึ้น เช่น ถ้าเด็กคิดว่าคนจะมาทำร้าย ก็ให้เด็กได้พูดถึงสิ่งที่คิด ขณะเดียวกันก็ให้ความมั่นใจว่าเด็กจะปลอดภัยอย่างไร

2. ส่งพบแพทย์

เด็กสมาธิสั้น

ในที่นี้จะกล่าวเป็นสองลักษณะ กล่าวคือ ปัญหาสมาธิสั้นทั่วไปในเด็ก ซึ่งอาจมีได้จากหลายสาเหตุ คะแนนจากแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กจะอยู่ในระดับเล็กน้อยหรือปานกลาง ถ้าคะแนนสูงถึงระดับผิดปกติ ร่วมกับลักษณะอื่นของโรคสมาธิสั้นแสดงว่าเด็กมีภาวะของโรคสมาธิสั้น

ลักษณะ

1. สนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งในหลากหลายสถานการณ์ ทำงานหรือเล่นไม่ได้นาน ดูไม่ตั้งใจฟังเวลาพูดด้วย

2. ทำงานไม่เสร็จหรือเสร็จช้า เลิกเล่นกลางคันไม่มีผลงานที่สมบูรณ์ ทั้งการเรียนและการเล่น ทำงานไม่เรียบร้อย

3. ผลการเรียนตกต่ำ

4. วอกแวกง่าย ควบคุมตัวเองไม่ได้ดี อยู่ไม่นิ่ง พลุ่พลุ่

5. พูดมาก พูดโพล่ง ยังตัวเองไม่อยู่ ทำอะไรรวดเร็ว รอคอยไม่เป็น ชุ่มช้ำม ชุกชุน ไม่เรียบร้อย

6. การวางแผนการทำงานไม่ดี ซ้ำล้ม

7. ในเด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้น จะมีอาการสมาธิสั้น อยู่ไม่นิ่งอย่างมาก ร่วมกับลักษณะยังตัวเองไม่อยู่ เล่นรุนแรง อาการดังกล่าวเป็นทั้งที่บ้านที่โรงเรียน อาจพบร่วมกับความบกพร่องในทักษะการเรียนรู้

สาเหตุ

1. ขาดการฝึกฝน ฝึกสอนเรื่องระเบียบวินัยและการบังคับตนเองตามกติกาสมาคมจากบ้าน
2. ขาดความรับผิดชอบ มักมีวุฒิภาวะจิตใจเป็นเด็กต่ำกว่าอายุ
3. วิตกกังวล เครียด หรือ ซึมเศร้า
4. การเรียนยากเกินความสามารถ หรือติดตามแบบเรียนไม่ทัน ส่งผลทำให้เด็กไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่อง เบื่อหน่ายบทเรียน ขาดสมาธิในการเรียน
5. ถ้าเป็นโรคสมาธิสั้นจะมีสาเหตุจากการทำงานของสมอง ทำให้ระบบควบคุมความตั้งใจ การเคลื่อนไหวน้อยกว่าปกติ และบางส่วนมีสาเหตุจากพันธุกรรม

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน จัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้น่าสนใจ ความยาวของกิจกรรมเหมาะกับสมาธิของเด็กในห้อง ถ้าเด็กติดตามไม่ได้ แบ่งกิจกรรมให้สั้นสำหรับเด็ก สลับกับการเคลื่อนไหวที่เป็นประโยชน์ เช่น ช่วยครูลบกระดาน แจกสมุดดินสอเพื่อน ในระหว่างที่ทำงานอาจจะต้องกระตุ้นความสนใจเด็กให้มาอยู่กับงานเป็นระยะ บอกวิธีการทำงานที่ชัดเจน ลดสิ่งรบกวนในชั้นเรียน เลื่อนให้เด็กมานั่งติดกับครู หลีกเลี่ยงการลงโทษรุนแรง หรือช่วยผู้ใหญ่โกรธหรือประณามเด็กในทางไม่ดี เด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้นมักมีปัญหาพฤติกรรมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เด็กจะได้รับคำตำหนิ ต่อว่า ทั้งที่บ้านที่โรงเรียน จนเกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อตนเอง มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก

กิจกรรมซ่อมเสริม ค้นหาสาเหตุ แก้ที่สาเหตุ

ถ้าเกิดจากการขาดการฝึกฝนในเรื่องระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เริ่มฝึกฝนโดยค่อยๆ เพิ่มงานให้รับผิดชอบ ติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจ และให้โอกาสฝึกฝน ซื่นชมเมื่อเริ่มทำได้ดี ถ้ามีปัญหาทางอารมณ์ วิตกกังวล ซึมเศร้า พุดคุยปลอบโยน ระบายความตึงเครียดผ่านกิจกรรมการเล่น

ฝึกให้เด็กมีสมาธิยาวขึ้น ผ่านการทำกิจกรรม การเล่น และการทำงาน โดยค่อย ๆ แบ่งงานให้เหมาะกับระดับสมาธิของเด็ก เพิ่มงานที่ต้องใช้สมาธิจากงานง่าย ๆ ไปสู่งานที่ต้องใช้สมาธิมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มระยะเวลาในการทำงาน

ให้นานขึ้น อย่าลืมให้การเสริมกำลังใจให้เด็ก ปฏิบัติต่อเด็กด้วยท่าทีที่สงบ
เอาจริง พูดสั้น ๆ ด้วยน้ำเสียงปกติ ช่วยซ่อมเสริมวิชาที่เด็กทำไม่ทันในชั้นเรียน

กิจกรรมนอกหลักสูตร ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่เด็กสนใจ ใช้กิจกรรมที่
มีความสนใจมาช่วยในการฝึกให้เด็กมีสมาธิกับกิจกรรมที่ทำ อีกทั้งเป็นการเพิ่ม
ความรู้สึกที่ดีของเด็กต่อตนเอง ที่สามารถทำอะไรได้สำเร็จอย่างที่ตนเอง
ต้องการ

ทำกิจกรรมที่มีโอกาสระบายพลังที่มีอยู่ เช่น การเล่นกลางแจ้ง การเล่น
ที่รุนแรงแต่อยู่ในกติกา หลีกเลี่ยงการเล่นที่มีของเล่นหลายชนิดมารวมกัน

เพื่อน ไม่ควรสมาธิสั้น วอกแวกง่ายเหมือนกัน และไม่เจ้าอารมณ์
อดทนอะไรไม่ได้ ควรเลือกเพื่อนที่มีท่าทีสงบ และหรือชักชวนเวลาที่เด็กวอกแวก
ออกนอกบทเรียน

ครอบครัว ควรพบกับผู้ปกครอง ให้ช่วยซ่อมเสริมบทเรียนที่เด็กทำ
ไม่ทันโดยใช้หลักการแบ่งงานให้เหมาะกับสมาธิเด็ก ดูแล ให้กำลังใจในการฝึกฝน

ถ้าเป็นโรคสมาธิสั้น ให้คำแนะนำว่าควรปรึกษาแพทย์ ยอมรับความ
ผิดปกติของเด็ก ร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง แพทย์ผู้รักษา ถ้าการ
ฝึกเด็กไม่สำเร็จอาจต้องใช้ยาช่วย ครูและครอบครัวควรร่วมมือดูแลการใช้ยา
ของเด็ก เด็กบางรายอาจจำเป็นต้องรับประทานยามื้อเที่ยงด้วย

กลุ่มปัญหาอื่น ๆ (Other Problems Behavior)

เด็กประพฤติดนเหมือนเพศตรงข้าม

ลักษณะ

เด็กมักแสดงพฤติกรรมเหมือนเพศตรงข้ามตั้งแต่อายุก่อน 7 ปี โดยใน
เพศชายเด็กจะแสดงที่ท่ากระดุกกระดิง พูดเสียงสูง ยานคาง สนใจแต่งตัวแบบ
เพศหญิง พูดว่าอยากเป็นผู้หญิง ชอบเล่นของเล่นแบบผู้หญิง ชอบสวมชุดตนเอง
เป็นเพศหญิง เช่น พยาบาล, สโนไวท์, เซลาแมน ไม่ชอบเล่นแรง ๆ ไม่ชอบเล่น
กีฬาเพศชาย

ในเด็กวัยเรียนครูอาจสังเกตได้จากเด็กมีท่าที่เรียวร้อยคล้ายผู้หญิง ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อนหญิง สนใจกิจกรรมของผู้หญิง หลีกเลี่ยงการเล่นกีฬาแรงๆ มักถูกล้อเลียน หรือถูกเรียกว่าเป็นตุ๊ด, กะเทย

สำหรับในเด็กเพศหญิงจะตรงข้ามคือ ท่าทางเหมือนผู้ชายชอบเล่นแรงๆ กระฉับกระเฉงกว่าเด็กผู้หญิงทั่วไป

สาเหตุ

1. พันธุกรรมตั้งแต่เล็ก มักมีลักษณะทางประสาทสัมผัสไว ซื่อาย สงบเสงี่ยม สามารถเข้าใจและรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้มากกว่าเด็กปกติ ห้วนไหวง่าย เลียนแบบเก่ง

2. การเลี้ยงดู มารดามักมีลักษณะขี้กังวล จู้นจ้าน มีทัศนคติไม่ดีต่อเพศชายหรือห้วนไหวง่าย ส่วนบิดามีลักษณะห่างเหินหรือก้าวร้าวรุนแรง ดังนั้นเด็กจึงซึมซับหรือเกาะติดกับมารดามากเกินไปจนไม่สามารถเข้าหาหรือเลียนแบบเพศที่เหมาะสมจากบิดาได้ โดยทั่วไปเด็กจะพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศอย่างชัดเจนก่อน 6 ปี ดังนั้นหากความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างบิดามารดาไม่ดีในช่วง 2-6 ปี อาจเป็นส่วนผลักดันสำคัญในการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศได้

3. ได้รับแรงเสริมจากสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมผิดเพศ พ่อแม่ ครู ชื่นชมหรือมองว่าน่าเอ็นดู การล้อเลียนจากเพื่อนก็นับเป็นแรงเสริมรูปแบบหนึ่งที่พบบ่อย

4. ปัจจัยทางพันธุกรรม ความผิดปกติทางสมองและต่อมไร้ท่อ มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนมากขึ้นเรื่อยๆ ในระยะหลัง แต่ยังไม่สามารถยืนยันตำแหน่งผิดปกติ

โดยสรุปแล้ว สาเหตุการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ปัจจัยทางชีวภาพและพื้นฐานอารมณ์เป็นสิ่งที่เตรียมพร้อม โดยมีปัจจัยทางการเลี้ยงดูและแรงเสริมจากสิ่งแวดล้อมเป็นตัวสนับสนุน

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ไม่ส่งเสริมพฤติกรรมผิดเพศไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

กิจกรรมซ่อมเสริม ไม่ต่อว่าหรือล้อเลียนเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมผิดเพศ ควรพูดคุยกับเพื่อน ๆ ให้เข้าใจ และร่วมมือกันช่วยเหลือด้วย พูดคุยกับเด็กถึง ข้อดีของตนเอง โดยพยายามให้เด็กเป็นฝ่ายพูดมากกว่ารับฟัง เสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

กิจกรรมนอกหลักสูตร ส่งเสริมให้เล่นกิจกรรมเหมาะกับเพศตนเอง แต่ในระยะแรกเด็กอาจกลัวไม่กล้า ครูอาจเลือกกิจกรรมที่มีลักษณะกลาง ๆ ไม่รุนแรง เช่น ศิลปะ ดนตรี หรือกีฬาที่ไม่หนักเกินไป โดยให้คลุกคลีในกลุ่มเพศชายด้วยกัน

เพื่อน ควรเลือกเพื่อนที่ตรงกับเพศของเด็ก เพื่อนผู้ชายสำหรับเด็กชาย ต้องไม่มีลักษณะก้าวร้าว เล่นรุนแรง เด็กจะปรับตัวได้ยาก เพื่อนผู้หญิงสำหรับเด็กหญิง ต้องไม่นุ่ม นุ่มมากจนเด็กรำคาญ ขณะเดียวกันไม่ปล่อยให้เด็กที่มีปัญหา ประพฤติตนเหมือนเพศตรงข้ามจับกลุ่มเป็นพวกเดียวกัน

ครอบครัว เชิญผู้ปกครองมาพบโดยมีหลักการพูดคุยกับผู้ปกครอง ดังนี้ ไม่สรุปว่าสาเหตุหลักเป็นผลจากการเลี้ยงดูหรือพ่อแม่ทำเพราะพ่อแม่จะรู้สึก ผิด โกรธ ต่อต้าน และเป็นความเชื่อที่ไม่ถูกต้องด้วย

ควรเน้นที่การแก้ไขที่เป็นไปได้โดยปรับความสัมพันธ์ของพ่อแม่ให้ดีขึ้น ให้ พ่อใกล้ชิด มีกิจกรรมร่วมกับลูก และแม่ควรปรับอารมณ์ให้เข้มแข็ง ไม่อ่อนแอหรือ เอาลูกมาเป็นพวก ให้พ่อแม่ใช้หลักการข้างต้นด้วย ควรให้ความหวังอย่างเป็นจริง ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็ก โดยทั่วไปในเด็กวัยเรียนการเปลี่ยนแปลงมาสู่ เพศตนเอง หากช่วยเหลืออย่างถูกต้องมีประมาณ 30-50% (ถ้าแก้ไขก่อน 6 ปี พยากรณ์จะดีกว่า)

ดังนั้น พ่อแม่ควรเตรียมพร้อมที่จะยอมรับลูกและมองข้อดีด้านอื่น ตลอดจนพัฒนาเด็กให้รู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เพราะหากเด็กยังรู้สึกหรือแสดง พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจนเข้าถึงวัยรุ่น พ่อแม่ควรต้องปรับทัศนคติที่จะแก้ไขเป็น การยอมรับในที่สุด อาจพิจารณาพบจิตแพทย์หรือจิตแพทย์เด็กหากพบปัญหาใน ครอบครัวมากหรือครอบครัวแสดงความจำนงและต้องการแก้ไขอย่างจริงจัง

หมายเหตุ

หัวข้อนี้เน้นที่พฤติกรรมในเด็กชาย เพราะพบได้บ่อยและมีการศึกษามากกว่าเด็กในเพศหญิง สำหรับพฤติกรรมในเด็กหญิง อาจประยุกต์จากข้างต้นได้

เด็กกลัวการไปโรงเรียน

เด็กกลัวการไปโรงเรียนต้องพิจารณาแยกจากเด็กที่ต้องการหนีโรงเรียนเพื่อไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามชอบใจ เด็กกลัวการไปเรียนเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขหากปล่อยทิ้งไว้จะเป็นปัญหาเรื้อรัง และถ้าขาดเรียนมาก ๆ อาจไม่สามารถเรียนต่อไปได้ เพราะจำทำให้เบื่อหน่าย เรียนไม่ได้ สอบไม่ได้ เสียอนาคตไปในที่สุด

ลักษณะ

1. แสดงความไม่ยอมไปโรงเรียนตลอดเวลา
2. บางรายยังอยากไปโรงเรียน แต่ไม่ยอมจากบ้านหรือพ่อแม่ ซึ่งมักพบในเด็กเล็กที่มีปัญหาเฉพาะตอนเข้าเรียน 2 – 3 สัปดาห์แรก และในวันแรก ๆ ของสัปดาห์ แต่เมื่อเข้าห้องเรียนแล้ว ก็สามารถเรียนและสนุกกับเพื่อนได้ตามปกติ
3. อาจแสดงอาการทางร่างกายเป็นประจำ เช่น ปวดศีรษะ ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน ใจสั่น

สาเหตุ

1. ที่ตัวเด็กเอง
 - อาจเป็นวัยที่ยังกังวลห่วงใยคนอื่น มีอารมณ์เป็นเด็กติดแม่
 - มีปัญหาในเรื่องการเรียน
 - มีทักษะในการหาเพื่อนใหม่ไม่มาก ไม่คบเพื่อน มีเพื่อนน้อย
 - ถูกเลี้ยงดูมาแบบตามใจมาก เมื่อเพื่อนไม่ตามใจเหมือนกับครอบครัวก็ทำให้ไม่ชอบ ไม่อยากไปโรงเรียน
2. ที่ครอบครัว
 - ในครอบครัวอาจมีปัญหาขัดแย้งระหว่างพ่อแม่ อาจมีการทำร้ายกันหรือมีการพูดขู่ว่า จะหย่าแยก หรือหนีจากครอบครัวไป

เป็นผลให้เด็ก บางคนไม่ยอม “ทิ้ง” ครอบครัวยุไป เนื่องจากเกิดความไม่มั่นใจ

- ความคาดหวังในผลการเรียนการสอนสูง ทำให้เด็กกลัวการล้มเหลว กลัวการที่พ่อแม่จะผิดหวัง หรือเด็กไม่ได้มีโอกาสได้พักผ่อนตามวัย จนเบื่อหน่ายการเรียน

3. ที่โรงเรียน

- ครูบางคนอาจมีท่าทีรุนแรงกับเด็กมากเกินไป แสดงตัวเป็นศัตรูกับเด็กอย่างเปิดเผย หรือทำให้เด็กรู้สึกอับอาย
- มีกลุ่มนักเรียนชั้นเดียวกันหรือโตกว่า ที่มาข่มขู่ ทำร้าย เอาเปรียบ หรือแม่เพียงเข้าหาแต่เด็กรายนั้น

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ในระยะแรกที่เด็กเริ่มกลับเข้าสู่ชั้นเรียน กระตุ้นเด็กอย่างพอเหมาะให้เด็กรู้สึกว่าได้ได้รับความสนใจจากครูตามสมควร ไม่เร่งรัดคาดหวังเรื่องการเรียนมากเกินไป ให้เด็กค่อยๆ ลดความกังวลเกี่ยวกับการปรับตัว

กิจกรรมซ่อมเสริม ซึ่งให้เด็กเห็นข้อดีของการได้ไปโรงเรียน การได้มีเพื่อนให้กำลังใจเด็ก เมื่อเด็กไม่เข้าใจบทเรียน หรือเด็กรู้สึกว่าตนเรียนได้ไม่เพียงพอ จัดสอนซ่อมเสริมทางวิชาตามควร

กิจกรรมนอกหลักสูตร อาจจัดกิจกรรมที่ให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วม จะทำให้บรรยากาศความเป็นเพื่อนในชั้นดีขึ้น

เพื่อน จัดเพื่อนที่เด็กจะสามารถสนิทได้ง่ายเป็นคู่หูไว้ทั้งในด้านสังคมและการเรียน

ครอบครัว การเยี่ยมบ้านพบผู้ปกครอง ในรายที่เห็นว่าต้องช่วยเหลือทางครอบครัวด้วย สนับสนุนให้พ่อนำเด็กมาโรงเรียนทุกวัน อย่าขาดเรียนเพียงเพราะเด็กไม่ยอมมาเรียน หรือมีอาการทางร่างกายเล็กน้อย ครูช่วยดูแลเมื่อเด็กมาถึงโรงเรียน เด็กส่วนมากจะปรับตัวดีขึ้น เมื่อเริ่มเรียนไปประยะหนึ่ง อาจตั้งเป้าหมายเป็นขั้นเริ่มจากมาโรงเรียนได้ทุกวัน นั่งในห้องเรียนได้ แล้วจึงเข้าสู่บทเรียน

เด็กมีพฤติกรรมที่ทำซ้ำๆ จนติดเป็นนิสัย

ลักษณะ

พฤติกรรมบางอย่างที่ทำซ้ำ ๆ โดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มักทำเพื่อให้ตนเองเกิดความเพลิดเพลิน หรือกระตุ้นตนเอง เช่น ถอนผม กัดเล็บ ดูดนิ้ว เล่นมือ โยกตัว แคะแคะเกาตามร่างกาย ผลของพฤติกรรมทำให้เสียบุคลิกภาพ หรือทำให้เกิดปัญหาทางร่างกาย เช่น การติดเชื้อ

สาเหตุ

1. เด็กที่ขาดการกระตุ้น เช่น เด็กที่มีความพิการทางสายตา ทางการได้ยินหรือเด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ หรือในครอบครัวที่เด็กถูกทอดทิ้ง ละเลย รู้สึกเหงา
2. เด็กที่มีปัญหาด้านจิตใจมีความกังวล ความกดดันจากปัญหาในครอบครัว
3. เด็กมีเวลาว่าง ไม่มีกิจกรรมทำเพื่อให้ความเพลิดเพลินจนติดเป็นนิสัย

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ถ้าเป็นพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตราย เช่น การขโมยของ ต้องหยุดก่อนที่เด็กจะทำพฤติกรรม ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ไม่มีความรุนแรงควรเพิกเฉย ไม่จุกจิกกับตัวพฤติกรรมจนเด็กยิ่งกังวลใจ ไม่ควรทัก หรือล้อเลียนให้เด็กอาย อาจเรียกเด็กไปตักเตือนตามลำพังให้กำลังใจเด็กในอันที่จะพยายามควบคุมตนเอง ลดพฤติกรรมที่เคยชิน

กิจกรรมซ่อมเสริม พุดคุยเพื่อลดความกังวลใจ ให้กำลังใจเด็กในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง ตั้งรางวัลตามลำดับ เช่น ไม่ดูดนิ้วได้นาน 1 ชั่วโมง

กิจกรรมนอกหลักสูตร หากิจกรรมให้เด็กเพลิน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ต้องใช้มือทำ

เพื่อน ถ้าเด็กมีลักษณะเหงา เบื่อ ไม่มีกิจกรรม หากกลุ่มเพื่อนช่วยให้เด็กมีกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนได้ ในขณะที่เด็กมีอาการอาจใช้การเบนความสนใจไม่让孩子หมกมุ่นอยู่กับพฤติกรรมซ้ำ ๆ

ครอบครัว พุดคุยเรื่องพฤติกรรม ความถี่ ความรุนแรง ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ให้คำแนะนำพ่อแม่ ไม่ตำหนิลงโทษรุนแรง ใช้การพุดคุย บอก เตือน ให้รางวัลเมื่อหยุดพฤติกรรมได้

เด็กภาวะกล้ามเนื้อกระตุก (Tic disorders)

ลักษณะ

มักสังเกตได้ง่ายโดยการกระตุกของกล้ามเนื้อ หรือเปล่งเสียงออกมาทันที อาการจะเกิดขึ้นซ้ำ ๆ รวดเร็ว และไม่มีจุดหมายชัดเจน มักอยู่เหนืออำนาจจิตใจ แต่เด็กพอจะคุมให้อาการลดน้อยลงได้บ้าง โดยเด็กต้องตั้งใจ และมักควบคุมได้ในระยะเวลาอันสั้น

อาการแสดงมักพบบริเวณศีรษะ ลำคอ และแขน ที่พบบ่อย คือการกระพริบตา ทำหน้าแสบๆ ยักไหล่ ทำเสียงออกทางจมูก และกระแอม

อาการเริ่มต้นก่อนอายุ 18 ปี เด็กมีความทุกข์ และกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน พบโรคสมาธิสั้น ปัญหาทางอารมณ์ และปัญหาทางการเรียนได้บ่อยกว่าเด็กทั่วไป

สาเหตุ

1. ผิดปกติทางพันธุกรรม โดยถ่ายทอดแบบ autosoma Dominant trait โดยเพศชายมีโอกาสเกิดอาการมากกว่าเพศหญิง
2. ผิดปกติในการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว
3. ผิดปกติของสารสื่อประสาทบางตัว
4. ความเครียด และภาวะผิดปกติทางอารมณ์อื่น ๆ เป็นสาเหตุกระตุ้น ทำให้อาการมากขึ้น แต่ไม่ใช่สาเหตุหลัก

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ไม่ควรตำหนิ ล้อเลียน หรือให้ความสนใจมากเกินไป ครูควรชี้แจงให้เพื่อน ๆ เข้าใจด้วยว่าเด็กไม่ได้แกล้งทำ แต่เป็นเพราะความผิดปกติของสมอง ถ้าเด็กมีอาการมากทางในชั้นเรียนจนรบกวนการเรียน หามุมสงบให้เด็กนั่งผ่อนคลายตนเองซักพัก จึงกลับเข้าชั้นเรียน

กิจกรรมซ่อมเสริม หากเห็นว่าเด็กมีความเครียด วิตกกังวล ซึมเศร้าควร
แก้ไปตามภาวะนั้น ๆ เพราะอาจเป็นเหตุกระตุ้นให้เป็นมากขึ้น เสริม
ความมั่นใจในตัวของเด็ก แนะนำการปรับตัว การผ่อนคลายความตึงเครียด

กิจกรรมนอกหลักสูตร ควรให้เด็กร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
ตามปกติ ให้เล่นและผ่อนคลายกับกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

เพื่อน หาเพื่อนที่เข้าใจ ช่วยในการผ่อนคลายความเครียด

ครอบครัว ควรแนะนำให้พบกุมารแพทย์ จิตแพทย์ หรือจิตแพทย์เด็ก
และวัยรุ่น เพื่อรับการบำบัด โดยการเข้ายาเพราะจะสามารถรักษา และลด
ความรุนแรงของโรคได้ถึง 70% แนะนำพ่อแม่ไม่ใช้วิธีตี ดูว่าเด็กรุนแรง ทำให้
เด็กเครียด อាកการจะมากขึ้น

เด็กมีความคิดหมกมุ่นเรื่องเพศ

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนหนุ่มสาวในโรงเรียน ซึ่งอาจนำไป
สู่การมีเพศสัมพันธ์ ปัญหาการตั้งครรภ์ตามมา เห็นได้ว่าอาจพบได้ไม่มากนัก
กับนักเรียนวัยเรียน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันที่เด็กมีพัฒนาการทางสรีระ
ที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาวรวดเร็ว และการกระตุ้นความรู้สึกทางเพศจากสื่อต่าง ๆ
จึงจำเป็นที่จะต้องมีการป้องกันตั้งแต่ต้น ๆ

พึงระลึกว่า

1. การคบหาระหว่างเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งปกติ และควรส่งเสริมให้มี
การทำกิจกรรมด้วยกัน เพื่อเรียนรู้ลักษณะนิสัยการทำงานที่ต่าง ๆ กัน
2. นักเรียนที่มีปัญหาชู้สาว ไม่จำเป็นต้องมีปัญหาทางครอบครัว แต่เด็ก
ที่ต้องการความอบอุ่น ที่พึ่ง อาจทำให้ใกล้ชิดกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น
3. การช่วยเหลือเป็นหน้าที่โดยตรงของทั้งครูและผู้ปกครอง มิใช่เป็นแค่
ของครอบครัวหรือเป็นเรื่องส่วนตัวของเด็ก
4. การสอนการคุมกำเนิดมิใช่เป็นการ “ชี้โพรงให้กระรอก” ควรสอน
ให้เด็กตระหนักว่า การมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียว ก็อาจตั้งครรภ์ได้
5. สร้างค่านิยม ความภูมิใจในตัวเองในตัวเอง การที่เด็ก “มีแฟน”
ไม่อาจสร้างความเป็นที่ยอมรับในสังคมได้เสมอไป

6. มีใช้น้อยที่พบว่า ฝ่ายหญิงยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากกลัวฝ่ายชายจะ “โกรธ” และห่างออกไป คอยช่วยสร้างค่านิยมในการให้คุณค่าความสัมพันธ์ในแง่อื่นนอกเหนือไปจากทางเพศเท่านั้น

การแก้ไขช่วยเหลือ

ครูควรพูดคุย ซักถามกับเด็กด้วยท่าที่เป็นกลาง ไม่ตำหนิและไม่ส่งเสริมประเมินเด็กแบ่งเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 **เด็กมีความสนใจเพศตรงข้ามตามวัย** ไม่มีความเสี่ยงเรื่องเพศสัมพันธ์ เด็กกลุ่มนี้ควรได้รับการพูดคุยหรือจัดกิจกรรมให้เด็กเข้าใจความแตกต่างระหว่างหญิงชาย เหตุการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ การรู้จักคาดการณ์ผลที่จะติดตามมา

กลุ่มที่ 2 **เด็กกลุ่มเสี่ยงมีโอกาสมีเพศสัมพันธ์สูง** แนะนำเช่นเดียวกับกลุ่มหนึ่ง สอนการมีเพศสัมพันธ์ที่มีความรับผิดชอบ หากมีอารมณ์ทางเพศหาทางระบายออกในทางที่เหมาะสม รู้ว่าถ้ามีเพศสัมพันธ์จะเกิดอะไรตามมา

กลุ่มที่ 3 **เป็นเด็กกลุ่มที่ประสบการณ์ทางเพศมาแล้ว** สอนการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย รู้จักป้องกันการติดเชื้อ การคุมกำเนิดที่ถูกต้อง

เด็กติดสารเสพติด

สารเสพติด หมายถึง สารที่เสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะเป็นการกิน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใดก็ตาม แล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ

ลักษณะ

ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการอยากยาเมื่อขาด มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง และต่อเนื่อง สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง เหม่อลอย ไม่มีสมาธิในการเรียน การเรียนตกลง ขาดความรับผิดชอบ ขาดเรียน หนีเรียน ชอบมั่วสุมในกลุ่มเพื่อนหรือคนที่มั่วพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สารเสพติด ใช้เงินเปลืองกว่าปกติโดยที่ไม่ได้ของเพิ่ม และสิ่งของภายในบ้านหายบ่อย เป็นต้น

สาเหตุ การติดสารเสพติด อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจาก

1. **ขาดความรู้** ความเข้าใจในโทษภัยของสารเสพติด ดังนั้นเมื่อถูกชักชวนทำให้ไม่รู้เท่าทันเกิดความอยากรู้ อยากลอง ต้องการให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มคณะ และการไม่สามารถปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนเพราะเห็นว่าจะเป็นการขัดใจกลุ่มเพื่อน และเข้ากับเพื่อนไม่ได้

2. **ขาดความรัก** ความอบอุ่นในครอบครัว เช่น พ่อแม่หรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยทะเลาะกันบ่อย ๆ พ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่ไปทำงานไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดู ไม่เข้าใจลูก ไม่ได้ให้ความรักความอบอุ่นเพียงพอ ไม่ได้รับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของลูก เด็กอาจเสียใจ กลายเป็นคนเงี้ยวขริม ว้าเหว่ ติดเพื่อนมากเกินไป ในที่สุด ถูกนำไปสู่การใช้สารเสพติด เพราะเชื่อว่าอาจช่วยให้สบายใจหรือลืมความทุกข์ได้

3. **ปัญหาเศรษฐกิจ** เช่น ครอบครัวไม่มีงานทำ หรือมีรายได้ไม่พอใช้ หรือความจำเป็นในการประกอบอาชีพต้องทำงานหนักมาก เพื่อให้ได้เงินมาก จึงจำเป็นต้องใช้สารเสพติด โดยเข้าใจว่าเป็นยาทำให้ขยัน เพื่อให้สามารถทำงานได้มาก ๆ ให้ได้รายได้เพิ่มขึ้น

4. **สภาพแวดล้อมที่เสี่ยง** เช่น ท้องถิ่นที่อยู่อาศัยมีการค้าสารเสพติด หรือมีผู้ติดสารเสพติดในครอบครัวและชุมชน ทำให้มีโอกาสเสี่ยงที่จะถูกชักนำไปสู่การใช้สารเสพติด นอกจากนี้บางคนติดสารเสพติดและเข้ารักษาบำบัดจนสามารถเลิกยาได้แล้ว เมื่อกลับเข้าโรงเรียนตามเดิมปรากฏว่าสังคมไม่ให้การยอมรับ ถูกแสดงท่าทีดูถูกเหยียดหยามรังเกียจ ซึ่งจะทำให้เด็กกลับไปใช้สารเสพติดอีก

การช่วยเหลือและแก้ไข

ควรพิจารณาให้ตรงกับสาเหตุของนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรดำเนินการอย่างละเอียดอ่อน รอบคอบ โดยอาศัยการให้ความรัก ความอบอุ่น และเป็นที่ยอมรับของนักเรียนเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา

กิจกรรมในชั้นเรียน จัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับชนิดของโทษของสารเสพติดที่มีต่อตัวนักเรียนเอง เพื่อน ๆ ครอบครัวและชุมชนของนักเรียน

เพื่อให้นักเรียนรู้เท่าทัน มีทักษะในการปฏิเสธและป้องกันตัวเองออกจาก การใช้สารเสพติดทุกชนิดได้

กิจกรรมซ่อมเสริม การแนะนำ เพื่อให้คำปรึกษา ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านอาชีพ และด้านปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนด้วย โดยการมีผู้ให้คำปรึกษา และเป็นที่ยอมรับในโรงเรียน เพื่อให้เด็กเป็นที่พึ่งในการปรึกษาและแก้ปัญหาของตนเองและเพื่อน ๆ ให้พ้นจากสารเสพติด ทั้งนี้ บุคลากรทุกคนต้องรู้จัก สอดส่องดูแล สังเกตพฤติกรรมเด็กที่อาจนำไปสู่สารเสพติด เพื่อจะได้ป้องกัน แก้ไขได้ทันที่ทั้งนี้ นอกจากนี้ควรมีการสร้างเจตคติ ในการยอมรับผู้ที่เลิก สารเสพติดได้ และกลับเข้ามาเรียนในโรงเรียน เพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกายและ จิตใจไม่ให้เกิดกลับไปติดสารเสพติดอีก

กิจกรรมนอกหลักสูตร โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมต่าง ๆ เช่น กิจกรรม ส่งเสริมการใช้เวลาว่าง (เล่นกีฬา ดนตรี ศิลปะ งานอดิเรกต่าง ๆ ตามความ สนใจและความถนัด) กิจกรรมส่งเสริมอาชีพเพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียน

เพื่อน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน สอดส่องดูแล ชักจูงเพื่อนที่มีความเสี่ยง ให้เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ออกจากกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการใช้

ครอบครัว หาแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหา ร่วมมือในการนำเด็กเข้า รับการรักษา ฟื้นฟู

เด็กปรับตัวยาก

ลักษณะ

เด็กแสดงออกถึงความกังวลหรือมีอาการนอนหลับมากกว่าปกติ เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่ชอบเข้าสังคมที่ไม่คุ้นเคย แสดงท่าทางกังวลใจ

สาเหตุ

1. พื้นอารมณ์ตั้งแต่เล็ก เป็นลักษณะปรับตัวยาก คาดการณ์ยาก กับอารมณ์ตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เด็กบางคนพ่อแม่อาจมองว่าขี้อาย
2. ได้รับการเลี้ยงดูแบบทนุถนอมหรือปกป้องเกินไป
3. ขาดโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดจนการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ

4. อาจได้รับความรัก ความอบอุ่นไม่พอเพียงหรือขึ้น ๆ ลง ๆ ทำให้เด็กขาดการคุมอารมณ์ที่ดี

5. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งอาจเป็นผลจากการเลี้ยงดู และขาดโอกาสในกิจกรรมที่เด็กจะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

6. เคยมีประสบการณ์ไม่ดีกับการปรับตัวในบางระยะ เช่น การเข้าโรงเรียนใหม่ การแยกจากพ่อแม่เป็นเวลานาน

7. อาจเป็นอาการของภาวะปกติทางสมองบางด้าน ซึ่งจะพบอาการแสดงอื่น ๆ ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับภาวะนั้น ๆ ด้วย

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ให้งานทำร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ระยะแรก เลือกร่วมเพื่อนที่เด็กพอจะร่วมด้วยได้ อาจไม่เปลี่ยนกลุ่มจนเด็กคุ้นเคยปรับตัวได้ เริ่มเปลี่ยนไปทำงานกับเพื่อนกลุ่มอื่น

กิจกรรมซ่อมเสริม หากเด็กจำเป็นต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ครูควรซักซ้อมความเข้าใจกับเด็กก่อน ให้เด็กเข้าใจกับสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ ตระหนักถึงอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้น และการจัดการกับอารมณ์หรือปัญหาในขณะนั้น หากเด็กได้เตรียมพร้อมและตระหนักล่วงหน้าจะช่วยให้มั่นใจและปรับตัวกับสถานการณ์ได้ดีขึ้น

ไม่ตำหนิหรือลงโทษหากเด็กมีที่ทำไมพร้อม หรือไม่อยากร่วมกิจกรรมใด ๆ ครูควรถือเป็นโอกาสที่จะพูดคุยถึงความกังวล ความกลัวของเด็ก ให้เด็กแสดงความรู้สึกต่าง ๆ อย่างเต็มที่ และครูควรให้กำลังใจต่อไป

กิจกรรมนอกหลักสูตร เปิดโอกาสให้เด็กปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ โดยใช้ทักษะที่เด็กถนัด ดังนั้นครูควรรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ของเด็กก่อน เช่น เด็กถนัดทางดนตรี แต่เคยเล่นเฉพาะลำพัง ควรปรับให้เด็กเล่นเป็นวงกับเด็กอื่น และอาจสนับสนุนเข้าร่วมวงโยธวาทิตของโรงเรียนต่อไป เป็นต้น

การให้โอกาสกับกิจกรรมที่หลากหลาย และค่อยเป็นค่อยไปจะช่วยให้เด็กเคยชิน และมีการปรับตัวดีขึ้น ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก โดย

ครูสังเกตความสามารถพิเศษ และหากิจกรรมสนับสนุนพร้อมทั้งชมเชย หรือชื่นชมเมื่อโอกาสเหมาะสม

เพื่อน หากกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะเป็นมิตร มีความสนใจใกล้เคียงกัน

ครอบครัว หากครูเห็นปัญหาที่ครอบครัวอาจเชิญผู้ปกครองมาพบ และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่อไป ถ้าอาการรุนแรงโดยมีผลกระทบต่อ การเรียน และวิถีชีวิตของเด็ก หรือเห็นว่า อาจเป็นจากความผิดปกติทางสมอง ควรพิจารณาส่งเด็กพบจิตแพทย์ กุมารแพทย์ หรือจิตแพทย์เด็ก และวัยรุ่นต่อไป

เด็กถูกละเลย

การถูกละเลยในเด็กถือว่าเป็นปัญหาร้ายแรง หากพบต้องรีบหาทางช่วยเหลือแก้ไข หากมิได้รับการช่วยเหลือจะมีผลตามมาอีกมากมาย ทั้งพิการทางกาย พัฒนาการช้า อุบัติเหตุ การเจ็บป่วย มีปัญหาการศึกษาและขีดขวางการเรียนรู้และความเข้าใจของเด็ก มีปัญหาทางอารมณ์และบุคลิกภาพตามมา ซึ่งเป็นผลในระยะยาว และจะมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม

การกระทำทารุณกรรมในเด็ก จำแนกได้ 4 ประเภท คือ

1. การถูกทำทารุณทางอารมณ์ : เป็นการทำให้เด็กต้องทุกข์ทรมานใจ หวาดหวั่น ตกเป็นแพะรับบาป หรือระบายอารมณ์แบบตีหัวกระทบบัตรด เช่น การตำหนิโดยใช้ถ้อยคำรุนแรงโดยมิได้นึกถึงจิตใจเด็ก โดยคาดหวังต่อเด็กเกินความสามารถของเด็ก เด็กไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่น ความทะนุถนอมเท่าที่ควร

2. การทอดทิ้งไม่ดูแลเอาใจใส่ ทั้งการให้ความรัก การอบรมสั่งสอน การดูแลเรื่องความเป็นอยู่ การจัดหาอาหารที่เหมาะสมทั้ง ๆ ที่ผู้ปกครองอยู่ในฐานะที่จะทำได้

3. การถูกทำทารุณทางกาย พบบ่อยที่สุด มักเกิดจากผู้เลี้ยงดูอารมณ์ฉุนเฉียว โกรธจัด ควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองไม่ได้ ลงโทษเด็กอย่างรุนแรงและหนักเกินไป ทำให้เกิดการบาดเจ็บตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย แม้เด็กจะมีความผิดจริง แต่เป็นการกระทำที่เกินเหตุ ใช้เด็กเป็นที่ระบายอารมณ์ และไม่ใช้การสั่งสอนเพื่อให้เด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

4. การถูกทำทารุณทางเพศ เป็นการกระทำทางเพศต่อเด็กแม้เด็กจะยอมหรือไม่ยินยอมก็ตาม โดยเด็กอาจไม่เข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเอง มักเกิดจากคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิด การกระทำทางเพศนี้ได้ตั้งแต่ตั้งแต่วัยทารก วัยก่อนวัย หรือวัยกำลังวัยรุ่น ปัญหาที่ตามมาของเด็กคือ เป็นเด็กเก็บตัว สูญเสียความภูมิใจ ความมั่นใจในตนเอง หรืออาจจะมีพฤติกรรมล่อแหลมทางเพศมากขึ้นซึ่งจะไปในทางตรงข้าม

ลักษณะ

1. พบรอยบาดแผลหลายแบบตามแขน, ขา, ลำตัว เช่น แผลทาง, รอยไฟ้ และมีหลายระยะทั้งแผลเก่า, กลางเก่ากลางใหม่, แผลใหม่
2. ผู้ปกครองอธิบายอาการบาดเจ็บหรือสาเหตุการเกิดบาดแผลไม่สมเหตุสมผล อาจแสดงท่าทีรำคาญหรือโกรธเมื่อถูกซักถาม และดูไม่เต็มใจที่จะพาเด็กไปรับการรักษา
3. เด็กมีลักษณะว่าขาดการเอาใจใส่ดูแล เช่น ผอมโซ สกปรก เนื้อตัวไม่สะอาด
4. มีประวัติครอบครัวเต็มไปด้วยความลำบาก ดึงเครียด ทะเลาะเบาะแว้ง ตบตีกันเป็นประจำ มีการใช้กำลังภายในครอบครัว ผู้ปกครองดื่มสุราเป็นประจำ พ่อแม่แยกทางกัน พ่อแม่อายุน้อย มีปัญหาเรื่องเศรษฐกิจฐานะขาดทักษะการดูแลเด็กหรือไม่ต้องการเด็ก
5. เด็กอาจแสดงท่าทีหวาดกลัว วิตกกังวล เมื่อพูดถึงผู้ปกครอง หรือเมื่อผู้ปกครองเข้าใกล้
6. เฉยเมย แยกตัวเอง ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม การเรียนตกต่ำลง ไม่สดชื่น ดวงตาแห้งแล้ง ไม่รู้หนาวรรู้ร้อน
7. เด็กไม่ค่อยอยากกลับบ้าน จะทำกิจกรรมทุกอย่างที่โรงเรียน พยายามกลับเป็นคนสุดท้าย หรือมาช้ากว่าปกติ เพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ทางบ้าน หรืออยู่ตามบ้านเพื่อน
8. ตัวเด็กเองอาจจะเป็นเด็กเลี้ยงยาก, ชนมาก, สติปัญญาต่ำ, เป็นลูกบุญธรรมหรือลูกเลี้ยง มีลักษณะหน้าตาคล้ายคนที่พ่อแม่ไม่ชอบ

สาเหตุ

1. จากตัวพ่อแม่หรือผู้ปกครอง มักมีประวัติเคยถูกทอดทิ้ง, ทารุณกรรมในวัยเด็กมาก่อน พ่อแม่ที่อายุน้อยไม่บรรลุนิติภาวะ ขาดทักษะการเลี้ยงดู ความอดทนต่ำ มีปัญหาในครอบครัว เช่น การสมรสไม่ราบรื่น ชัดแย้งกันเองในผู้ใหญ่ เด็กเป็นที่ระบายนอารมณ์ พ่อแม่ขาดความเข้าใจ

2. ตัวเด็ก เป็นเด็กที่ซน ไม่ค่อยอยู่ในระเบียบ ดื้อ ไม่เชื่อฟัง ยั่วยุให้พ่อแม่โกรธและลงโทษ

3. อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ใช้ความรุนแรงเป็นการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน จนเด็กเห็นเป็นแบบอย่าง ภาวะยากจนไม่มีอันจะกิน

4. การจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสม มีการเร่งรัด ผลักดัน เด็กเกินเหตุ ให้เด็กเรียนไม่สมกับวัย โดยไม่คำนึงถึงพัฒนาการ และลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน มีโอกาสเกิดการกระทำทารุณทางอารมณ์ได้มาก เพราะครูเองก็ถูกบีบเช่นกัน

การแก้ไขช่วยเหลือ

1. ควรสงสยและเฝ้าระวังในเด็กที่มีบาดแผลหลาย ๆ แบบ ซึมเศร้า แยกตัว การเรียนตกลง ทำที่หวาดกลัว ขาดโรงเรียนบ่อย ๆ

2. ควรเรียกเด็กมาพูดคุยเป็นส่วนตัว ไม่คาดคั้น เพื่อให้เด็กผ่อนคลายและไว้วางใจ และวางตัวเป็นกลาง โดยบอกเด็กว่าช่วยตัวเด็กและไม่คิดจะตำหนิหรือเอาผิดพ่อแม่ของเด็ก แต่เพื่อผลประโยชน์ของเด็กเอง เมื่อเด็กยังไม่พร้อมจะบอกอย่าบีบบังคับ ติดตามสม่ำเสมอ คอยเวลาที่เด็กไว้วางใจแล้วจะมาปรึกษาเอง

3. หากกิจกรรมที่สร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองให้กับเด็ก

4. หากกลุ่มเพื่อนที่ให้การยอมรับเด็ก ช่วยให้เด็กไม่เหงา

5. การพูดคุยกับพ่อแม่เป็นไปในลักษณะเป็นการช่วยเหลือในปัญหาที่มีอยู่เพื่อให้เด็กได้เรียนหนังสือ ไม่คิดจะเข้าไปยุ่งยามเรื่องภายในครอบครัว หรือแยกเด็กจากพ่อแม่ เพื่อให้พ่อแม่ร่วมมือ

6. หากพบเห็นและคิดว่าเรื่องรุนแรงควรรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเด็กและพ่อแม่ โดยบอกว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จำเป็นต้องทำ

หน่วยงานและองค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กถูกทารุณกรรม

1. กรมประชาสงเคราะห์ กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก โทร. 0-2247-9482
2. กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน โทร. 0-2282-3892-3
3. ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็ก โทร. 0-2412-1196, 0-2412-0739
4. บ้านอุปถัมภ์เด็ก มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก โทร. 0-2574-3753
5. บ้านทานตะวัน มูลนิธิเด็ก โทร. 0-2438-0353-4, 0-2438-9331-2

เด็กพัฒนาการช้าหรือภาวะสติปัญญาบกพร่อง

(Mental Retardation : MR)

ลักษณะ

1. เรียนรู้ได้ช้า ไม่ค่อยเข้าใจ ต้องสอนซ้ำบ่อย ๆ ติดตามการเรียนไม่ทัน
2. สมาธิสั้น อยู่ไม่นิ่ง
3. ทำงานไม่เสร็จ หรือทำไม่ได้
4. ชอบเล่นกับเด็กที่อายุน้อยกว่า ติดตามการเล่นกับกลุ่มเพื่อนไม่ทัน

สาเหตุ

1. การขาดอาหาร การขาดการกระตุ้นพัฒนาการที่เหมาะสมอย่างยาวนาน
2. กรรมพันธุ์
3. ความผิดปกติในระบบประสาท จากหลายสาเหตุ เช่น การติดเชื้อ อุบัติเหตุ มะเร็ง การขาดเลือดไปเลี้ยงสมอง เป็นต้น

ผลกระทบในการเรียนรู้

1. เด็กกลุ่มเขาวัวปัญญาอ่อนเล็กน้อย (IQ 50-70) จะเรียนได้ในชั้นอนุบาล แต่ต้องการครูที่มีความชำนาญ สอนพิเศษ ใช้เวลาเรียนรู้นานกว่าเพื่อนที่อายุเท่ากัน ควรเข้าห้องเรียนสำหรับเด็กเรียนช้า ตั้งแต่ชั้นประถมต้น เพื่อจะได้ติดตามการเรียนได้ทัน
2. กลุ่มเขาวัวปัญญาอ่อนปานกลาง (IQ 35-49) จะมีปัญหาการเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล พอฝึกฝนช่วยตัวเองในชีวิตประจำวันได้ เล่นแบบเพื่อนได้ เล่นแบบเด็กเล็ก เรียนหนังสือไม่ได้

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ปรับระบบการสอน และสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับทักษะการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ให้เข้าไปเรียนในชั้นเรียนพิเศษ โดยครูการศึกษาพิเศษที่ถูกฝึกมาให้เข้าใจเด็กกลุ่มนี้โดยเฉพาะ เน้นการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือตนเอง การปรับให้อยู่ในสังคมมากกว่าความรู้ในเชิงวิชาการ

กิจกรรมซ่อมเสริม ช่วยเรื่องการติดตามบทเรียน

กิจกรรมนอกหลักสูตร เสริมการเรียนรู้ของเด็กผ่านจากประสบการณ์ตรงเพื่อน ให้ความยอมรับ ช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น

ครอบครัว ให้กำลังใจแก่พ่อแม่ และเด็กเป็นระยะ ๆ อธิบายให้พ่อแม่เข้าใจความบกพร่องของเด็ก และความสามารถทางการเรียนของเด็ก รวมทั้งแนะนำพ่อแม่ให้สามารถช่วยสอนซ่อมเสริมทางวิชาการให้เด็กได้

เด็กบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้

(Learning Disability : L.D. Academic Skills Disorders)

ลักษณะ

1. เรียนไม่เก่ง ผลการเรียนไม่ดี ทั้ง ๆ ที่การพูดคุยเล่น ดูฉลาด รู้เรื่องดี
2. ไม่ชอบอ่านหนังสือ
3. มีความสามารถในการอ่าน การเขียนหนังสือ หรือการคำนวณต่ำกว่าเด็กที่อยู่ในชั้นเดียวกัน อย่างน้อย 2 ชั้นเรียน โดยที่ไม่ได้เกิดภาวะปัญญาอ่อน หรือปัญหาอื่น ๆ ที่ทำให้เด็กไม่สนใจเรียนรู้
4. ไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน
5. ผลกระทบจากการที่ติดตามการเรียนไม่ทัน เนื่องจากขาดทักษะพื้นฐานที่สำคัญ คือ การอ่านเขียนหนังสือ ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ซึมเศร้า เรียนไม่รู้เรื่อง จึงดูเหมือนว่าสมาธิสั้น ไม่สนใจบทเรียน เมื่อถูกลงโทษ จากที่โรงเรียนและที่บ้าน กวดขันมาก ๆ จะพบพฤติกรรม แยกตัว ซึมเศร้า ก้าวร้าว โทกหก

สาเหตุ

มีความผิดปกติในการทำงานของสมอง

การแก้ไขช่วยเหลือ

กิจกรรมในชั้นเรียน ปรับเปลี่ยนเทคนิคการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ผ่านโสตประสาทหลายด้าน เน้นการเรียนรู้ผ่านการฟัง และการเห็นมากกว่าการเรียนรู้ผ่านการอ่าน เช่น เด็กมีปัญหาการอ่าน ครูอาจช่วยอ่านโจทย์คณิตศาสตร์ให้เด็กฟัง ยืดหยุ่นการทดสอบ ในกรณีที่อ่านโจทย์ไม่ได้ อาจเตรียมการสอบโดยใช้เทป ในกรณีที่เด็กมีความบกพร่องในด้าน การเขียนมาก ๆ อนุญาตให้ตอบปากเปล่า

กิจกรรมซ่อมเสริม ฝึกฝนทักษะที่บกพร่อง ช้า ๆ บ่อย ๆ แต่ผู้ฝึกต้องเข้าใจว่าทักษะที่บกพร่องนั้นมิได้เกิดจากการที่เด็กขาดการฝึกฝน แต่เกิดจากความบกพร่องในการทำงานของสมอง การฝึกฝนจึงมีข้อจำกัดอยู่มาก ควรตั้งเป้าหมายการฝึกเป็นขั้น เริ่มจากความสามารถที่เด็กพอทำได้ก่อน ให้เด็กลองหาวิธีเรียนรู้ของตนเอง เช่น เด็กมีปัญหาเรื่องการสะกดคำมาก เด็กอาจใช้การอ่านโดยจดจำทั้งคำ เชื่อมโยงกับความหมาย โดยไม่สามารถอ่านแบบสะกดทีละตัวได้

กิจกรรมนอกหลักสูตร เพิ่มการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ผ่านโสตประสาทหลายทาง

เพื่อน ช่วยเรื่องบทเรียน การใช้ชีวิต การปรับตัวในโรงเรียน เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้อาจมีปัญหาเรื่องการจัดการไม่ดี

ครอบครัว ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง ให้เข้าใจความบกพร่องในทักษะการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ยังอ่านไม่ออก สะกดคำไม่ได้ หรือบวกลบเลขไม่ได้ ช่วยให้พ่อแม่สอนซ่อมเสริมให้กับเด็กได้

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง

ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเบื้องต้นของเด็กและผู้ตอบแบบสำรวจ คือ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง หรือผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดเด็กมากที่สุดกับข้อมูลด้านกิจกรรมทางสังคมของเด็กในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การทำกิจกรรม การคบเพื่อน ความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเรื่อง การเรียน

ส่วนที่ 2 เป็นหัวข้อพฤติกรรมต่าง ๆ สำหรับผู้ตอบแบบสำรวจให้คะแนน 0, 1, 2 ตามความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เท่าที่สังเกตเห็นจากเด็กในปัจจุบันหรือในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

คะแนน 0 = ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าวเลย
คะแนน 1 = มีพฤติกรรมดังกล่าวเพียงเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง
คะแนน 2 = มีพฤติกรรมดังกล่าวอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก

แบบสำรวจชุดนี้มีหัวข้อพฤติกรรมให้ประเมินทั้งหมด 143 ข้อ

วิธีใช้แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง

1. วิธีการสัมภาษณ์

- 1.1 เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยให้ผู้ปกครองถือแบบสำรวจไว้ชุดหนึ่ง และผู้สัมภาษณ์ถือแบบสำรวจไว้อีกชุดหนึ่ง และปฏิบัติตามคำแนะนำในข้อ 1.2 โดยเริ่มในหน้าแรกดังต่อไปนี้
- 1.2 คำแนะนำในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
“ฉันทัน (หรือใช้สรรพนามแทนผู้สัมภาษณ์ตามความเหมาะสม) จะอ่านคำถามเกี่ยวกับเด็กและตัวท่าน และฉันทันจะเป็นผู้บันทึกคำตอบของท่าน” เมื่อผู้สัมภาษณ์ถามข้อมูลในหน้าแรกเสร็จแล้ว อ่านคำแนะนำในส่วนบนของหน้า 2 ต่อจากนั้นอ่านหัวข้อ

พฤติกรรมในแบบสำรวจฯ ที่ละข้อและบันทึกคำตอบตาม
คำบอกเล่าของผู้ปกครองว่าให้คะแนน 0,1 หรือ 2

- 1.3 ในข้อที่มีการให้อธิบายหรือยกตัวอย่าง ถามผู้ปกครองให้ตอบ
เพิ่มเติมเท่าที่จะทำได้ และบันทึกคำตอบไว้
- 1.4 ในกรณีที่ผู้ปกครองมีข้อสงสัยและต้องการให้ผู้สัมภาษณ์อธิบาย
เพิ่มเติม ผู้สัมภาษณ์ควรอ่านข้อคำถามซ้ำ หรืออธิบายสั้น ๆ
ให้ตรงตามความหมายของพฤติกรรมข้อนั้น ๆ โดยไม่ต้องขยาย
ความต่อออกไป และการอธิบายเน้นที่การช่วยให้ผู้ปกครองตอบ
เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กในข้อที่ถามเท่านั้นว่ามีหรือไม่ และ
บ่อยมากน้อยเพียงใด แต่ไม่ต้องให้เล่ารายละเอียดความเป็นมา
ของปัญหา

2. วิธีให้ผู้ปกครองตอบเอง

วิธีแนะนำให้ใช้กับผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และ
อุดมศึกษาขึ้นไป ซึ่งมีความร่วมมือในการตอบ และสามารถเข้าใจวิธีการประเมิน
พฤติกรรมในแบบสำรวจเป็นอย่างดี แต่ก่อนลงมือตอบให้ผู้ที่ใช้แบบสำรวจควร
อธิบาย หรือให้คำแนะนำในการตอบเช่นเดียวกับที่ได้ใช้โดยวิธีการสัมภาษณ์
แล้วจึงให้ผู้ปกครองให้คะแนนพฤติกรรมแต่ละข้อ โดยการเขียนคำตอบด้วย
ตนเอง

หมายเหตุ

1. สำหรับผู้ปกครองที่อ่านหนังสือไม่ได้ ผู้สัมภาษณ์ควรอ่านแบบ
สำรวจให้ฟังโดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองดูแบบสำรวจ และผู้สัมภาษณ์เป็นผู้บันทึก
การให้คะแนนตามคำบอกเล่าของผู้ปกครอง

2. ผู้ปกครองที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ อาจเป็นพ่อหรือแม่ของเด็กก็ได้
แต่ควรจะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและรู้จักเด็กดีที่สุด

3. ในกรณีที่เด็กไม่ได้อยู่ในความปกครองของพ่อหรือแม่ อาจทำ
การสัมภาษณ์จากบุคคลอื่น ๆ เช่น พ่อหรือแม่บุญธรรม ญาติ และผู้ปกครอง
คนใดคนหนึ่งที่รู้จักและใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เพื่อจะสามารถให้ข้อมูลได้อย่าง
ครบถ้วน

การคิดคะแนน

คะแนนรวมของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (Total Problem Scores) ได้จากการรวมคะแนนทุกข้อที่ผู้ตอบประเมินพฤติกรรม และให้คะแนนข้อเหล่านั้นเป็น 1 หรือ 2 คะแนนรวมสูงสุดของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครองคือ 286 คะแนน

การวิเคราะห์และแปลผลแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก

1. ระดับความมากน้อยของปัญหา พิจารณาจากคะแนนรวมเช่นเดียวกับชุดสำหรับครู แต่ในชุดสำหรับผู้ปกครองจะมีเกณฑ์มาตรฐานทั้งเด็กอายุ 6-11 ปี และ 12-17 ปี เพศชายและเพศหญิง
2. ความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคม ทำเช่นเดียวกับชุดสำหรับครู ในชุดสำหรับผู้ปกครองจะมีหัวข้อมากกว่า เป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ กิจกรรม การคบเพื่อน ความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการเรียน
3. พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการ วิธีคิดคะแนนใช้วิธีเดียวกับชุดสำหรับครู แต่เมื่อรวมคะแนนดิบในแต่ละกลุ่มปัญหาพฤติกรรมแล้ว นำคะแนนดิบไปเปรียบเทียบกับตาราง T-score ก็จะทราบว่าเด็กอยู่ในกลุ่มปัญหาใด และอยู่ในระดับปัญหาปกติหรือเสี่ยง

คำชี้แจงสำหรับการลงแบบบันทึกสรุปการสำรวจพฤติกรรมเด็กอายุ 6-11 ปี และ 12-17 ปี ชุดสำหรับผู้ปกครอง

1. กรอกข้อมูลเบื้องต้นของเด็ก และผู้ตอบแบบสำรวจตามหัวข้อในแบบบันทึกสรุปผล
2. รวมคะแนน 1 และ 2 ที่ได้จากหัวข้อพฤติกรรม กรอกข้อมูลลงในช่องคะแนนรวมทั้งหมด
3. เปรียบเทียบคะแนนรวมทั้งหมด กับเกณฑ์มาตรฐานตามตารางแต่ละเพศ และอายุในแบบบันทึกสรุปผล แล้วกรอกระดับความมากน้อยของปัญหาในช่อง จัดอยู่ในระดับ
4. กรอกข้อมูลความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคม ตามหัวข้อในแบบบันทึก (ได้ข้อมูลจากแบบสำรวจในส่วนที่ 1)

5. กรอกคะแนนรายชื่อที่ได้ 1 และ 2 คะแนน ตามตาราง โดยดูให้ถูกต้องตามเพศและอายุของเด็ก นำคะแนนรวมที่ได้ในแต่ละกลุ่มอาการมาลงจุดคะแนนตาราง T-score ลากเส้นโยงระหว่างกลุ่มปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ แล้วพิจารณาผลดังนี้ ถ้าจุดคะแนน

- อยู่ต่ำกว่าเส้น.....ถือว่าอยู่ในระดับปกติ
- อยู่ระหว่างเส้น.....และ***** มีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิต
- อยู่สูงกว่าเส้น ***** มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาขั้นรุนแรง

แบบบันทึกสรุปผลการสำรวจพฤติกรรมเด็กอายุ 6-17 ปี (สำหรับผู้ปกครอง)

ชื่อ - นามสกุล (ของเด็ก).....อายุ.....ปี
 ผู้ตอบแบบสำรวจ [] พ่อ [] แม่ [] อื่น ๆ (ระบุ)
 คะแนนรวมทั้งหมด.....
 จัดอยู่ในระดับ.....
 วันที่ประเมิน.....

		คะแนนรวมทั้งหมด	
		อายุ 6-11 ปี	
		เด็กชาย	เด็กหญิง
	ผิดปกติ (Clinical Range)	67 ขึ้นไป	66 ขึ้นไป
	มีปัญหาปานกลาง (Moderate Problem Range)	58-66	57-65
	มีปัญหาเล็กน้อย (Mild Problem Range)	49-57	48-56
	ปกติ (Normal Range)	48 และต่ำกว่า	47 และต่ำกว่า

		คะแนนรวมทั้งหมด	
		อายุ 12-16 ปี	
		เด็กชาย	เด็กหญิง
	ผิดปกติ (Clinical Range)	58ขึ้นไป	58 ขึ้นไป
	มีปัญหาปานกลาง (Moderate Problem Range)	50-57	50-57
	มีปัญหาเล็กน้อย (Mild Problem Range)	42-49	42-49
	ปกติ (Normal Range)	41 และต่ำกว่า	41 และต่ำกว่า

ความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคม

1. กิจกรรม

- 1.1 งานอดิเรก ไม่ชอบ ชอบ
จำนวน.....อย่าง ระบุ.....
- 1.2 งานที่ช่วยทำในบ้าน ไม่มี มี
จำนวน.....อย่าง ระบุ.....
- 1.3 ชยันทำงานบ้าน ดี ปานกลาง ไม่ดี

2. การคบเพื่อน

- 2.1 เพื่อนสนิท ไม่มี มี จำนวน.....คน
- 2.2 การพบปะสังสรรค์กับเพื่อนสนิทนอกเวลาเรียนครั้ง/สัปดาห์

3. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

	1	2	3
เปรียบเทียบกับเด็กอื่นวัยเดียวกัน	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี
3.1 เข้ากับพี่น้องได้	☐	☐	☐
3.2 เข้ากับเด็กอื่น ๆ ได้	☐	☐	☐
3.3 ปฏิบัติตนต่อพ่อแม่	☐	☐	☐
- คะแนนเฉลี่ย.....

4. การเรียน

	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี
4.1 ผลการเรียนที่โรงเรียน	☐	☐	☐
4.2 ชยันทำการบ้าน	☐	☐	☐
- คะแนนเฉลี่ย.....
- 4.3 ไม่เคยตกซ้ำชั้น เคยตกซ้ำชั้น
 เคยตกต้องซ่อมวิชา (ระบุ)

ตาราง T-score สำหรับเด็กหญิงอายุ 6-11 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)

คะแนนดิบ

T-SCORE	4	7	13	12	10	3
75-			12	9		17
	6	11				
70-+++++++3+++++	5	10	9	8	2	16
-----2-----	4	7	7	7	15	15
-----	9	8				14
65-	3	7	6			13
60-	1	2	6	4	1	10
						11
57.5-			6	3		10
			5			

ปัญหาแบบเก็บกด (Internalizing Problem)		ปัญหาแบบแสดงออก/ขาดการควบคุม (Externalizing Problem)		
การเจ็บป่วยที่ตรวจ ไม่พบความผิดปกติ ทางร่างกาย	ซึ่งเศร้า/ปัญหา ด้านความคิด	วิตกกังวล	ก้าวร้าวรุนแรง	อยู่ไม่สุข/หุนหัน พลั้งเล่น/ปัญหาทางสังคม
	แยกตนเอง จากสังคม		เกรง/ทำผิดกฎ ระเบียบ	

.....พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาด้านสุขภาพจิต (Borderline Clinical Range)

+++++พฤติกรรมที่เป็นปัญหารุนแรงสมควรได้รับการช่วยเหลือ (Clinical Range) จากครูแนะแนวหรือหน่วยบริการทางจิตเวชและสุขภาพจิต

ตาราง T-score สำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)

คะแนนดิบ

75-	15	5	11	8	6	11	16	3
70-	14	13	10	7	5	15	2	2
65-	11	3	9	6	4	9	14	1
	10	2	8	3	3	13	12	1
	9	2	8	5	8	11	10	
	8	7	7	7	7	10		
60-	7	1	6	4	2	9		
	6	5	5	6	8	8		
57.5-	5	5	5	6	7	7		

ปัญหาแบบเก็บกอด (Internalizing Problem)		ปัญหาแบบแสดงออก/ขาดการควบคุม (Externalizing Problem)			ปัญหาอื่น ๆ
วิตกกังวล	การเจ็บป่วยที่ตรวจไม่พบความผิดปกติทางร่างกาย	ซึมเศร้า	พฤติกรรมเด็กก้าวร้าว	อยู่ไม่สุข/หุนหันพลันแล่น/ปัญหาทางสังคม	ปัญหาทางเพศ

.....พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาดังกล่าว (Borderline Clinical Range)
 +++++พฤติกรรมที่เป็นปัญหารุนแรงสมควรได้รับการช่วยเหลือ (Clinical Range) จากครูแนะแนวหรือหน่วยบริการทางจิตเวชและสุขภาพจิต

ตาราง T-score สำหรับเด็กชายอายุ 12-16 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)

T-SCORE	คะแนนดิบ			
75-	4	18	9	2
		12	13	16
		11		
		17		
70-	3	15	9	15
		13	11	13
		11	10	12
		10	8	11
65	2	9	7	10
		6	9	9
		8	5	8
		7	7	7
60	1	6	4	6
		5	6	7
57.5-	5	3	5	

ปัญหาแบบเก็บกต (Internalizing Problem)	ปัญหาแบบแสดงออก/ขาดการควบคุม (Externalizing Problem)			ปัญหาอื่นๆ
	ซึมเศร้า/วิตกกังวล	แกล้งทำผิดกฎระเบียบ	ก้าวร้าว/รุนแรง	
การเจ็บป่วยที่ตรวจไม่พบความผิดปกติทางร่างกาย	แยกตนเองจากสังคม	ก้าวร้าว/รุนแรง	พฤติกรรมเด็กก้าวร้าว/การควบคุมตนเองไม่ได้	ปัญหาทางเพศ

.....พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาด้านจิตเวชและสุขภาพจิต (Borderline Clinical Range)
 +++++พฤติกรรมที่เป็นปัญหารุนแรงสมควรได้รับการช่วยเหลือ (Clinical Range) จากครูแนะแนวหรือหน่วยบริการทางจิตเวชและสุขภาพจิต

หัวข้อพฤติกรรมและรูปแบบของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการต่าง ๆ
ในเด็กชาย และหญิง อายุ 5-18 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับครู)

ปัญหาแบบเก็บกด (Internalizing Problem)		ปัญหาที่ไม่สามารถจัดอยู่ในแบบเด็กหรือแบบแสดงออก (Externalizing Problem)				
แยกตนเอง	สื่อการทางร่างกาย	วิตกกังวลซึมเศร้า	ปัญหาทางสังคม	ปัญหาด้านสมาธิ/ความตั้งใจ	เกรง/การทำผิด	ก้าวร้าวรุนแรง
42. ขอบขู่ล้าหลัง 65. ไม่ยอมพูด 69. หาย ๆ ซ่อน ๆ 75. ซ้ำซาก 80. ซ้ำใจ 88. เฉลียวฉลาด 102. ไม่พอใจ 103. เสียใจเศร้า 112. แยกตัวเอง รวมคะแนน.....	51. เรียบร้อย 54. เห็นอย่าง 56. ก. ปวดศีรษะ 56. ข. ปวดศีรษะ 56. ค. คลื่นไส้ 56. ง. ปัญหา 56. จ. เบื่อ 56. ฉ. ปวดท้อง 56. ช. อาเจียน รวมคะแนน.....	12. ขำขำ 14. ขำให้ 31. ล้อ/ตลก/ทำสิ่งไม่ดี 32. ดื้อไม่ฟัง 33. ไม่ฟังครู 34. ดื้อไม่ฟัง 35. ไม่ฟังคำ 45. ประหลาด 47. ทำตามกฎเกณฑ์ 50. กลัว/วิตกกังวล 52. วิตกกังวล 71. ระเบิดหัว 81. ไม่สบายใจเมื่อถูกวิจารณ์ 89. เบื่อ 103. เสียใจ เศร้า 107. ยาวใจ 109. กลัวผิดพลาด 113. กังวลใจ รวมคะแนน.....	9. ขมขื่น 18. ทำร้ายตนเอง 29. กลัวสัตว์ 40. ไม่ยินยอมที่จะฟัง 66. ทำสิ่งผิด ๆ 70. เห็นสิ่งที่ไม่จริง 84. พฤติกรรมแปลก ๆ 85. ความคิดแปลก ๆ รวมคะแนน.....	1. ประพฤติเด็กกว่าวัย 2. ส่งเสียงในชั้นเรียน 4. ทำงานไม่เสร็จ 8. ขาดสมาธิ 10. ไม่อยู่นิ่ง 13. ล้าสน 15. พยายาม 17. สลับงาน 22. ล้าสนในการทำตามคำแนะนำ 41. ทำอะไรไม่คิด 45. ประหลาด 49. ล้าสนในการเรียน 60. ไม่สนใจเรียน* 61. เรียนไม่ได้ 62. เงาะ 72. ทำงานไม่เรียบร้อย* 78. เปลี่ยนความสนใจง่าย* 80. จ้องมองโดยใจดูดหมาย 92. เรียนไม่เต็มความสามารถ 100. ทำงานไม่เสร็จ รวมคะแนน.....	26. ไม่รู้สึกผิด 39. หัวง 43. พุดต 63. อยู่คนเดียวมากกว่า 82. ล้าสน 90. สบ 98. ไปโรงเรียน/เข้าห้องเรียนหลาย* 101. หนีโรงเรียน 105. ดื้อเพลา รวมคะแนน.....	3. ดื้อ 6. เด่งคร 7. ขู่/โยน 16. โฉง รังแก 19. เรียกร้องความสนใจ 20. ระบายสิ่งของตนเอง 21. ทำเสียงของผู้อื่น 23. ไม่เชื่อฟังโรงเรียน 24. ข่มขู่หรือข่มขู่ 27. อิจฉา 37. มีเรื่องต่อ 53. พุดไม่เหมาะสม 57. ทำร้ายร่างกายผู้อื่น 67. ระบายอารมณ์ 68. ส่งเสียงกีดกัน 74. อาดตัว 76. ก่ออันตราย 77. ทำอะไรไม่ได้ 86. ดื้อ ข่มขู่ 87. อารมณ์เปลี่ยนแปลงกะทันหัน 93. พุดมากเกินไป 94. ล้อ 95. ทำพิธี 97. ซ้ำซาก 104. พุดเยอะ รวมคะแนน.....
Other Problems (CBCL) 5. ประพฤติเหมือนเพศตรงข้าม 28. กิ่ง/คิดสิ่งไม่ใช่ 30. กลัวไปโรงเรียน 44. กัดเล็บ 46. ล้าสน 55. หนีหลีก 56. เล่นเกมมากเกินไป 58. แฉ และ ถก 59. หนีไปโรงเรียน 73. หนีไปโรงเรียน 79. ปัญหาการพูด 83. สะสมของ	91. ขูดถูการทำลายชีวิตตนเอง 96. คิดเกี่ยวกับเพศ 99. พะวงตาม 108. ไม่ชอบโรงเรียน 110. อุดอึ้ง 111. เสียใจไม่สะอาด 133. ปัญหาอื่น ๆ รวมคะแนน.....	127. ไม่ผูกพันกับเด็กอื่น 128. ยาเปรียบ 129. ขำขื่น 130. อ่อนใจ 131. เก็บกด 132. แก่แคด รวมคะแนน.....	106. ไร้สิ่งเสถียร 114. ใจลอย ซ้ำ 115. ดื้อ 116. ไม่สนใจง่าย 117. ถูกเตือนแล้วไม่ฟัง 118. สร้างสิ่งพันชก 119. ใจแคบ 120. ไม่สนใจสิ่งรอบตัว รวมคะแนน.....	56. ข. หายใจไม่ 121. เห็นแก่ตัว 122. ไม่สนใจเรียน 123. ชอบเหินห่าง 124. ไม่ฟัง 125. ทำอะไรช้า 126. ไม่ผูกพันกับผู้อื่น รวมคะแนน.....		

หัวข้อพฤติกรรมและรูปแบบของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการต่าง ๆ
ในเด็กหญิง อายุ 6-11 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)

ปัญหาแบบเก็บกอด (Internalizing Problem)		ปัญหาแบบแสดงออก/ขาดการควบคุม (Externalizing Problem)			
อาการทางร่างกาย	ซีมีศรี/ปัญหาด้าน ความคิด	จิตกังวล	แยกตนเอง	ก้าวร้าว/รุนแรง	
56. ข. ปวดศีรษะ 56. ค. ปวดหลัง/ไหล่ไม่ สบาย 56. ก. ปวดบรูซหรือเจ็บที่ 51. รู้สึกเวียนศีรษะ 56. ฉ. ปวด/มีอาการเกร็ง ในท้อง 56. ฮ. อาเจียน	40. ได้ยินเสียงที่ไม่มี อยู่จริง 70. มองเห็นสิ่งที่ไม่มี ในความเป็นจริง 18. จมูกทำร้าย ตนเอง/ฆ่าตัวตาย 76. หอน/ได้น้อยกว่า เด็กอื่น 12. ปั่นผ้าขาว 91. ขูดสิ่งการทำลาย ชีวิตตนเอง 33. รู้สึก/พบว่าไม่มี ใครรัก 47. ผื่นร้าย 103. ไม่มีความสุข เสียใจ ซึ่งเศร้า 80. จ้องมองโดย ไร้จุดหมาย	113. กังวลใจ 50. กลัว/วิตกกังวล เกินไป 32. รู้สึกว่าต้องไม่มี อะไรทำเรื่อง 9. หงุดหงิดกับ ความคิดอย่างใด อย่างหนึ่งซ้ำ ๆ 31. กลัวจะคิด/ ทำสิ่งไม่ดี 13. มีอาการสับสน 89. ระแวงสงสัย 85. ความคิดแปลก ๆ 52. รู้สึกผิดจนเกินไป 19. เรียกร้อความ สนใจมาก 56. ง. บ่นว่าสี่ปัญหา เกี่ยวกับตา 27. อิดสาดน่าย 99. พะวังกับความเป็น ระเบียบ/สะอาด 87. อารมณ์/ความรู้สึก เปลี่ยนแปลง กะทันหัน 17. ผื่นกลางวัน	65. ไม่ยอมพูด 75. ซ้อาย/กระดาก 111. แยกตัว 102. ไม่พอใจ เคลื่อนไหวช้า 71. ระมัดระวังตน/ ประหม่าง่าย 62. ทำทางงอแง งุ่มง่าม 42. ชอบอยู่ตามลำพัง 88. เอยไม่พูดเวลา โกรธ/ไม่สบายใจ 25. เข้ากับเด็กอื่นไม่ได้ 80. จ้องมองโดย ไร้จุดหมาย 79. ปัญหาการพูด 61. เรียนไม่ได้ 45. ประหลาด/เครียด	16. ใจร้ายชอบรังแก 21. ทำกลาย สิ่งของผู้อื่น 57. ทำร้ายร่างกายผู้อื่น 37. มักมีเรื่องต่อผู้คนคนอื่น 48. ไม่เป็นที่ชอบพอบของเด็กอื่น 90. สบย/ใช้ทำพยา 25. ทำกลายสิ่งของของตนเอง 20. ทำกลายสิ่งของของตนเอง 5. ประพฤติตนเหมือนเพศ ตรงข้าม 34. รู้สึกว่าคนอื่นคอยปองร้าย 97. ซ้ำๆ ซ้ำๆ 110. ซ้ำๆ เป็นเพศตรงข้าม 68. ส่งเสียงร้องกรีดกราดบ่อย 22. ไม่เชื่อฟัง เมื่ออยู่บ้าน 104. พูดอะไรเสียงดังเกินควร	81. ซึมเยออยู่ที่บ้าน 101. หนีเรียน/ขาดเรียน โดยไม่มี เหตุผลสมควร 43. พูดดุด/ซีโก 55. น่าน้ำมากเกินไป 30. กลักรักไปโรงเรียน 82. ซึมเยออยู่นอกบ้าน 22. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่โรงเรียน 93. พูดมากเกินไป 10. ไม่ยอมฟัง ลูกผู้ดูแล อยู่ไม่สุข 74. ชอบอดดุด/ทำตลก 94. ชอบล้อเลียน 7. คนไม่โอ้อวด 3. ชอบโบ้ยเสียง 8. ขาดสมาธิสนใจสิ่งใดได้ไม่นาน 41. ทำอะไรโดยไม่ได้ 58. แคะจมูก/แกะเกาผิวหนัง 64. ชอบเล่นกับเด็กอายุน้อยกว่า 104. พูดอะไรเสียงดังเกินควร 63. ชอบเล่นกับเด็กอายุมากกว่า 86. ต้อย บังคับ จนเสียว 36. เจ็บตัว/เดี๋ยวก็ดูดีเหมือน 22. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่บ้าน 19. เรียกร้อความสนใจมาก
รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	

หัวข้อพฤติกรรมและรูปแบบของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการต่าง ๆ
ในเด็กชาย อายุ 6-11 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)

ปัญหาแบบปิดกั้น (Internalizing Problem)		ปัญหาแบบแสดงออก/ขาดการควบคุม (Externalizing Problem)				
วิตกกังวล Anxiety	มีอาการทางร่างกาย Somatic Complaints	ซึมเศร้า Depression	พฤติกรรมที่เด็กก้าวร้าว Immaturity	เกเร/ทำผิดกฎระเบียบ Delinquency	อยู่ไม่สุข/หันหลังหันหน้า/ปัญหาทางสังคม Hyperactivity-Impulsivity-Social Problems	ก้าวร้าวรุนแรง Aggression
17. ผู้ปกครองกังวล 35. รู้สึกไม่คุ้มค่า 9. หงุดหงิดกับความคิดอย่างใดอย่างหนึ่งซ้ำ ๆ 113. กังวลใจ 45. ประหม่าเครียด 89. ระวังสงสัย 33. รู้สึกอับอาย 50. กลัว/วิตกกังวล 12. ปวดเหงา 13. มีอาการขับถ่าย 54. เหนื่อยง่าย 110. อุดอั้นด้วยความคิดเมื่อคิดถึง 32. รู้สึกว่าต้องไม่มีอะไรไปทวง 31. กลัวจะคิด/ทำสิ่งผิด 91. พุดถึงการตัดสินใจ 103. ไม่มีความสุขเสียใจ คิดว่า 52. รู้สึกผิดมากเกินไป 96. พะงายกับความเป็นระเบียบมากเกินไป รวมคะแนน.....	56. ข. ปวดศีรษะ 51. รู้สึกเวียนศีรษะ 56. ค. ปวดหัวครั้งไม่บ่อย 56. ก. ปวดหัว/มีอาการเกร็งโพรง 56. ช. อาเจียน 54. เหนื่อยง่าย 56. ง. ปวดหัวมีปัญหาเกี่ยวกับตา รวมคะแนน.....	65. ไม่ยอมพูด 42. ชอบอยู่ตามลำพัง 75. ซ้ำซาก/กะตาค 112. แยกตัวเอง 88. แยกไม่พูดจาเวลาโกรธไม่สบายใจ 102. ไม่ไว้วางใจ 103. ไม่ไว้วางใจ 104. ไม่ไว้วางใจ 105. ไม่ไว้วางใจ 106. ไม่ไว้วางใจ 107. ไม่ไว้วางใจ 108. ไม่ไว้วางใจ 109. ไม่ไว้วางใจ 110. ไม่ไว้วางใจ 111. ไม่ไว้วางใจ 112. ไม่ไว้วางใจ 113. ไม่ไว้วางใจ 114. ไม่ไว้วางใจ 115. ไม่ไว้วางใจ 116. ไม่ไว้วางใจ 117. ไม่ไว้วางใจ 118. ไม่ไว้วางใจ 119. ไม่ไว้วางใจ 120. ไม่ไว้วางใจ 121. ไม่ไว้วางใจ 122. ไม่ไว้วางใจ 123. ไม่ไว้วางใจ 124. ไม่ไว้วางใจ 125. ไม่ไว้วางใจ 126. ไม่ไว้วางใจ 127. ไม่ไว้วางใจ 128. ไม่ไว้วางใจ 129. ไม่ไว้วางใจ 130. ไม่ไว้วางใจ 131. ไม่ไว้วางใจ 132. ไม่ไว้วางใจ 133. ไม่ไว้วางใจ 134. ไม่ไว้วางใจ 135. ไม่ไว้วางใจ 136. ไม่ไว้วางใจ 137. ไม่ไว้วางใจ 138. ไม่ไว้วางใจ 139. ไม่ไว้วางใจ 140. ไม่ไว้วางใจ 141. ไม่ไว้วางใจ 142. ไม่ไว้วางใจ 143. ไม่ไว้วางใจ 144. ไม่ไว้วางใจ 145. ไม่ไว้วางใจ 146. ไม่ไว้วางใจ 147. ไม่ไว้วางใจ 148. ไม่ไว้วางใจ 149. ไม่ไว้วางใจ 150. ไม่ไว้วางใจ 151. ไม่ไว้วางใจ 152. ไม่ไว้วางใจ 153. ไม่ไว้วางใจ 154. ไม่ไว้วางใจ 155. ไม่ไว้วางใจ 156. ไม่ไว้วางใจ 157. ไม่ไว้วางใจ 158. ไม่ไว้วางใจ 159. ไม่ไว้วางใจ 160. ไม่ไว้วางใจ 161. ไม่ไว้วางใจ 162. ไม่ไว้วางใจ 163. ไม่ไว้วางใจ 164. ไม่ไว้วางใจ 165. ไม่ไว้วางใจ 166. ไม่ไว้วางใจ 167. ไม่ไว้วางใจ 168. ไม่ไว้วางใจ 169. ไม่ไว้วางใจ 170. ไม่ไว้วางใจ 171. ไม่ไว้วางใจ 172. ไม่ไว้วางใจ 173. ไม่ไว้วางใจ 174. ไม่ไว้วางใจ 175. ไม่ไว้วางใจ 176. ไม่ไว้วางใจ 177. ไม่ไว้วางใจ 178. ไม่ไว้วางใจ 179. ไม่ไว้วางใจ 180. ไม่ไว้วางใจ 181. ไม่ไว้วางใจ 182. ไม่ไว้วางใจ 183. ไม่ไว้วางใจ 184. ไม่ไว้วางใจ 185. ไม่ไว้วางใจ 186. ไม่ไว้วางใจ 187. ไม่ไว้วางใจ 188. ไม่ไว้วางใจ 189. ไม่ไว้วางใจ 190. ไม่ไว้วางใจ 191. ไม่ไว้วางใจ 192. ไม่ไว้วางใจ 193. ไม่ไว้วางใจ 194. ไม่ไว้วางใจ 195. ไม่ไว้วางใจ 196. ไม่ไว้วางใจ 197. ไม่ไว้วางใจ 198. ไม่ไว้วางใจ 199. ไม่ไว้วางใจ 200. ไม่ไว้วางใจ รวมคะแนน.....	1. ประพฤติตนเด็กกว่าวัย 61. เรียนไม่ได้ 10. ไม่จริงจัง ลุกลุกเล่น 11. พึ่งพาผู้อื่นมากเกินไป 62. ทักษะและะรื่องไม่ 8. ขาดสมาธิ สนใจสิ่งใด 14. ไม่สนใจเรียน 23. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่ 6. ซ้ำซากไม่เป็นที่ 14. ร้องไห้เก่งพ่ายมาก รวมคะแนน.....	81. ไม่ยอมฟัง 82. สนใจของนอกบ้าน 43. พุดตลก/ตลก 39. มีกลุ่มกับผู้อื่นที่ก่อเรื่อง 69. ทำอะไรหลวม ๆ ซ่อน ๆ 106. ไซยา/สิ่งเสพติด 7. คุยไม่ไว้วางใจ รวมคะแนน.....	93. พุดมากเกินไป 74. ชอบอดอยาก/ทำตลก 63. ชอบหันหลังแต่อยากพูดมากกว่า 7. คุยไม่ไว้วางใจ 94. ชอบล้อเลียน 10. ไม่ยุติธรรม ลุกลุกเล่น อยู่ไม่สุข 41. ทำอะไรไม่ยุติ 49. มีอาการท้องผูก รวมคะแนน.....	57. ทำชั่วร้ายกาย 95. ทำคุณชั่ว สลัดใจแทน 86. ดื้อ บังคับ ซุนนียบ 16. เจ้าชู้/รังแก 87. อาการเปลี่ยนแปลงกะทันหัน 20. ทำลายสิ่งของของตนเอง 97. ซ้ำๆ ซู่ๆ 21. ทำลายสิ่งของ ของผู้อื่น 22. ไม่เชื่อฟัง เมื่ออยู่บ้าน 37. มักมีเรื่องต่อ 18. จึงใจทำร้ายตนเอง 25. เข้าใจเด็กอื่นไม่ได้ 3. ชอบโต้เถียง 67. หนีออกจากบ้าน 90. สนอง/ใช้คำหยาบ 48. ไม่เห็นโทษของพฤติกรรม 104. พุดและะเสียงดังเกินควร 91. พุดถึงการทำลายชีวิต 106. ใช้ยา/สิ่งเสพติด 68. ส่งเสียงร้องกรีดกราดบ่อย 60. เตะมวยะเพศตนเอง 101. หนีโรงเรียน 19. เรียกเรื่องความสนใจมาก 14. ระวังให้พ่ายมาก รวมคะแนน.....

หัวข้อพฤติกรรมและรูปแบบของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการต่างๆ
ในเด็กหญิง อายุ 12-16 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ป่วย) (ต่อ)

ปัญหาแบบเบี่ยงเบน (Internalizing Problem)		ปัญหาแบบแสดงออก/ขาดการควบคุม (Externalizing Problem)	
ชี้แจง/มีแนวโน้มการปรับตัว	ปัญหาด้านความคิด	ความยากลำบากใจด้าน/น้ำหนักมากเกินไป/พฤติกรรมเด็กก้าวร้าว	การแสดงความก้าวร้าวทางวาจา/พฤติกรรมเด็กก้าวร้าว
18. จ้องทำร้ายตนเอง/ฆ่าตัวตาย	70. มองไม่เห็นสิ่งที่ไม่เป็นความจริง	64. ขอบเข้มนับเด็ก	86. ดื้อ ขี้จริง ขุนเขี้ยว
91. ขุดถ้ำการทำลายชีวิตตนเอง	85. ความคิดลบตลอด	65. ขอบเข้มนับเด็ก	3. ขอบใจได้เกิน
35. รู้สึกไม่มีความสุข/มีอารมณ์	40. โต้แย้งสิ่งที่ไม่มีอยู่จริง	66. ขอบเข้มนับเด็ก	95. ทำหน้าที่สิ่งผิดเพี้ยน
33. รู้สึกไม่พอใจ/มีเดรัจฉาน	47. มีน้ำใจ	67. ขอบเข้มนับเด็ก	104. พูดแฉะเสียงดังเกินควร
	84. พฤติกรรมแปลก ๆ	68. ขอบเข้มนับเด็ก	22. ไม่เชื่อฟัง เมื่ออยู่บ้าน
	93. ขุดถ้ำ/ขุดถ้ำ	69. ขอบเข้มนับเด็ก	68. ส่งเสียงร้องกรีดกราด
	34. รู้สึกว่าคนอื่น	70. ขอบเข้มนับเด็ก	87. อารมณ์/ความรู้สึก เปลี่ยนแปลงกะทันหัน
	100. ไปทบทวน	71. ขอบเข้มนับเด็ก	90. สนทน/ใช้คำขยาบ
	89. ระวังสิ่งเล็กๆ	72. ขอบเข้มนับเด็ก	41. ทำอะไรโดยไม่คิด
	46. สิ้น/กระดกน้ำ	73. ขอบเข้มนับเด็ก	8. ขาดสมาธิ
	ประหม่า/หรือเตรียมใจ	74. ขอบเข้มนับเด็ก	43. ขุดถ้ำ/ขุดถ้ำ
	80. จ้องมองโดยไม่รู้จุดหมาย	75. ขอบเข้มนับเด็ก	23. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่โรงเรียน
	76. นอนนอกเตียง/เตียง	76. ขอบเข้มนับเด็ก	81. ไม่เชื่อฟังในบ้าน
	74. ออดต๋/ทำตลก	77. ขอบเข้มนับเด็ก	7. ขุดถ้ำ/ขุดถ้ำ
	104. พูดแฉะเสียงดังเกินควร	78. ขอบเข้มนับเด็ก	63. เล่นกับเด็กอายุมากกว่า
	29. กลักรีด/สถานการณ์อื่นนอกเหนือจากที่โรงเรียน	79. ขอบเข้มนับเด็ก	30. กลักรีด/ขุดถ้ำ
	66. ทำสิ่งผิดเพี้ยนซ้ำ ๆ	80. ขอบเข้มนับเด็ก	111. ออกเป็นเพศตรงข้าม
	92. นอนหลับ/ตื่นนอน	81. ขอบเข้มนับเด็ก	26. ไม่รู้จักผิดหลักการทำงานที่ไม่สมควรไปแล้ว
	97. ชนผู้/ชนผู้ผู้อื่น	82. ขอบเข้มนับเด็ก	
	113. กัดข้อ		
	90. สนทน/ใช้คำขยาบ		
รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....

หัวข้อพฤติกรรมและรูปแบบของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการต่าง ๆ
ในเด็กอายุ 12-16 ปี (แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง)

ปัญหาแบบเก็บตก (Internalizing Problem)		ปัญหาแบบแสดงออก/ขาดการควบคุม (Externalizing Problem)	
การจับป้ายที่ตรงไม่พบ ความผิดปกติทางร่างกาย	ซึมเศร้า/วิตกกังวล	แยกตนเองจากสังคม	เกรง/ที่ผิดปกติระบอบ
56. ค. ปาน้ำพืดเส้นไม่ใสบาย 56. ช. อาเซียน 56. ฉ. ปวด/มีอาการเกร็งในท้อง 51. รู้สึกเวียนศีรษะ 56. ก. ปมวงศีรษะ 56. ก. ปั่นกว่าปวดต้นเจ็บหัว 51. เหงื่ออ่าว	113. กังวลใจ 50. กลัว/วิตกกังวลมากเกินไป 103. ไม่มีความสุข/เสียใจซึ่งใคร่ 89. รวนลงเสีย 35. รู้สึกไม่มีความสุขกับไปโดย 91. พยายามทำหลายชีวิตตนเอง 13. มีอาการสั่น 34. รู้สึกว่าคิดอื่นบ่งร้าย 40. โดดเดี่ยวที่ไม่จริงจัง 9. หมกมุ่น/คิดซ้ำ ๆ 112. แยกตัวเอง 17. มีกลิ่นวัน 18. ใจที่ร้ายร้ายตัวเอง/ พยายามฆ่าตัวตาย 85. ความคิดแปลก ๆ 45. ประหลาด/เครียด 14. ร้องไห้ฟูมฟาย 33. รู้สึกไม่พอใจไม่ใคร่รัก 109. อุดอั้นความรู้สึก น้อยใจ/อึดใจ 52. รู้สึกผิดมากเกินไป 71. รู้สึกจะวิตกว่า/ประหลาด 25. เข้ากับเด็กอื่นไม่ได้ 42. ชอบอยู่ตามลำพัง 12. ป่วนบาง 70. มองเห็นสิ่งที่ไม่จริง 31. การจะคิด/ทำสิ่งไม่ได้ 80. จ้องมองใคร่ไร้จดหมาย 76. นานหนอยกว่าเด็กอื่น	63. ไม่ยอมพูด 102. ไม่พอใจ/เคลื่อนไหวท่า ขาดความสนใจ/กระปร่า 42. ชอบอยู่ตามลำพัง 88. แลไม่พูดลา/โกรธ/ ไม่สบายใจ 112. แยกตัวเอง 45. ประหลาด/เครียด 75. อีตาย/กระตาค รวมคะแนน..... ปัญหาอื่นๆ ปัญหาทางเพศ 111. อายกเป็นเพศตรงข้าม 73. ปัญหาทางเพศ 5. ประพฤติตนเหมือน เพศตรงข้าม 96. คิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ มากเกินไป รวมคะแนน.....	101. ทน/ยากเรียนโดย ไม่มีเหตุผล 43. พูดด/วิ่ง 39. มั่วสุมกับผู้อื่นที่เก่ง เรื่องอึดร้อน 69. ทำอะไรเลย ๆ ซอหน ๆ ไม่สนใจเรื่องดี 105. ดื้อ/เถล/หัวแข็ง ที่สแกลดอยยัส 67. หนีออกจากบ้าน 23. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่โรงเรียน 41. ทำอะไรโดยไม่คิด 81. ขโมยของในบ้าน 22. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่บ้าน 26. ไม่รู้สึกผิดกับการทำ สิ่งไม่สมควรไปแล้ว 28. กิน/ดื่มสิ่งที่ไม่ดีอาหาร 61. เรียนไม่ดี 82. ขโมยของจากบ้าน รวมคะแนน..... รวมคะแนน.....
รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....
รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....	รวมคะแนน.....

สำหรับผู้ปกครอง

แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก	วันที่ตอบแบบสำรวจ
-----------------------------	----------------------------

วันเดือนปีเกิด อายุ.....ปี	เพศของเด็ก ชาย หญิง	เชื้อชาติ	ศาสนา	ผู้ตอบแบบสำรวจ ☐ พ่อ ☐ แม่ อื่นๆ (ระบุ).....
จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาของพ่อแม่ในแต่ละระดับ	พ่อ	แม่	ลักษณะอาชีพของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง (เช่น ช่างซ่อมรถยนต์ ครู พลตำรวจ เสมียน ผู้จัดการบริษัท พนักงานขับรถ แม่บ้าน หรือ อื่นๆ โปรดระบุ)	
ประถมศึกษาปีปี	พ่อ.....	
มัธยมศึกษาปีปี	แม่.....	
อาชีวศึกษาปีปี	ผู้ปกครอง.....	
อุดมศึกษาปีปี		

1. บุตรของท่านชอบกีฬาหรืองานอดิเรก เช่น วายน้ำ เล่นฟุตบอล เล่นดนตรี สะสมแสตมป์ ฯลฯ หรือไม่?
 ไม่ชอบ ชอบ : ถ้าชอบโปรดระบุ : ก.....
 ข.....
 ค.....

2. โปรดระบุงานที่บุตรของท่านช่วยในบ้าน (เช่น ช่วยดูแลน้อง ช่วยรดน้ำต้นไม้ ฯลฯ)

3. ก. บุตรของท่านมีเพื่อนสนิทหรือไม่? ไม่มี มี : ถ้ามี.....คน
 ข. บุตรของท่านพบปะสังสรรค์กับเพื่อนสนิทอาทิตย์ละ.....ครั้ง

4. เปรียบเทียบกับเด็กวัยเดียวกัน บุตรของท่าน :

	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี
ก. เข้ากับพี่น้องได้.....	☐	☐	☐
ข. เข้ากับเด็กอื่นๆ ได้	☐	☐	☐
ค. ปฏิบัติตนต่อพ่อแม่	☐	☐	☐
ง. ชยันทำงานบ้าน	☐	☐	☐
จ. ชยันทำการบ้าน	☐	☐	☐
ฉ. มีผลการเรียนที่โรงเรียน	☐	☐	☐

5. บุตรของท่านเคยสอบตกซ้ำชั้นหรือไม่?
 ไม่เคย เคย : ถ้าเคย ซ้ำชั้นอะไร.....
 เคยสอบซ่อมวิชา.....เมื่ออยู่ชั้น.....

ศูนย์สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข : มิถุนายน 2540 (พิมพ์ครั้งที่ 7) (ผู้จัดทำ : สมทรง สุวรรณเลิศ, วันชัย ไชยสิทธิ์)

หัวข้อต่อไปนี้เป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมของเด็ก โปรดเขียนเครื่องหมายวงกลมตรงหมายเลขที่ท่านพิจารณาเห็นว่าหัวข้อนั้นอธิบายลักษณะพฤติกรรมของบุตรของท่านในขณะนี้หรือในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา โดยวงกลมหมายเลข 2 ถ้าเห็นว่าเป็นเช่นนั้นอย่างมากหรือบ่อยครั้ง ให้วงกลมหมายเลข 1 ถ้าเห็นว่า เป็นเช่นนั้นเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง และให้วงกลมหมายเลข 0 ถ้าเห็นว่าไม่เป็นเช่นนั้นเลย โปรดตอบทุกหัวข้อเท่าที่ท่านสามารถจะทำได้ ถึงแม้ว่าบางหัวข้อไม่อธิบายถึงพฤติกรรมของบุตรของท่านโดยตรงก็ตาม

	ไม่เป็นเลย	เป็นเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง	เป็นอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก
	0	1	2
0 1 2	1. ประพฤติตนเด็กกว่าวัย		0 1 2 30. กลัวการไปโรงเรียน
0 1 2	2. มีอาการแพ้(โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :		0 1 2 31. กลัวว่าจะคิดหรือจะทำสิ่งที่ผิด
0 1 2	3. ชอบโต้เถียง		0 1 2 32. รู้สึกว่าตนเองจะต้องไม่มีอะไรทำ
0 1 2	4. เป็นโรคหืด		0 1 2 33. รู้สึกหรือบ่นว่าไม่มีใครรัก
0 1 2	5. ประพฤติตนเหมือนเพศตรงข้าม		0 1 2 34. รู้สึกว่าคนอื่นคอยบงการ
0 1 2	6. ขับถ่ายไม่เป็นที่		0 1 2 35. รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่าหรือมีปมด้อย
0 1 2	7. ชอบคุยโม้โอ้อวด		0 1 2 36. เจ็บตัวบ่อยหรือได้รับอุบัติเหตุบ่อย
0 1 2	8. ขาดสมาธิ สนใจสิ่งใดได้ไม่นาน		0 1 2 37. มักมีเรื่องต้องสู้กับคนอื่น
0 1 2	9. หมกมุ่นอยู่กับความคิดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือคิดซ้ำ ๆ อยู่เรื่องเดียว(โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง)		0 1 2 38. ถูกล้อเลียนมาก
0 1 2	10. ไม่อยู่นิ่ง ลูกสั่นลูกลม หรืออยู่ไม่สุข		0 1 2 39. มั่วสุมกับผู้อื่นที่ก่อเรื่องเดือดร้อน
0 1 2	11. พังพวยใหญ่มากเกินไป		0 1 2 40. ได้ยินเสียงซึ่งไม่ได้มีอยู่จริง (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	12. บ่นว่าเหงา	
0 1 2	13. มีอาการสับสน		0 1 2 41. ทำอะไรโดยไม่ได้คิด
0 1 2	14. ร้องไห้ฟูมฟายมาก		0 1 2 42. ชอบบอญตามลำพัง
0 1 2	15. ใจร้ายต่อสัตว์		0 1 2 43. พูดปดหรือชี้โก่ง
0 1 2	16. ใจร้ายหรือชอบรังแกผู้อื่น		0 1 2 44. กัดเล็บ
0 1 2	17. ฝันกลางวันหรือหมกมุ่นกับความคิดของตนเอง		0 1 2 45. ประหลาดหรือเครียด
0 1 2	18. ใจทำร้ายตนเองหรือพยายามฆ่าตัวตาย		0 1 2 46. มีอาการสั่นระตุกตามร่างกายเมื่อประหลาดหรือตกใจกลัว (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	19. เรียกร้องความสนใจมาก	
0 1 2	20. ทำลายสิ่งของของตนเอง		0 1 2 47. ฝันร้าย
0 1 2	21. ทำลายสิ่งของของผู้อื่น		0 1 2 48. ไม่เป็นที่ชอบพอของเด็กอื่น ๆ
0 1 2	22. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่บ้าน		0 1 2 49. มีอาการท้องผูก
0 1 2	23. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่โรงเรียน		0 1 2 50. กลัวหรือวิตกกังวลเกินไป
0 1 2	24. กินอาหารได้น้อย		0 1 2 51. รู้สึกวิ่งเวียนศีรษะ
0 1 2	25. เข้ากับเด็กคนอื่นไม่ได้		0 1 2 52. รู้สึกผิดมากเกินไป
0 1 2	26. ไม่รู้สึกผิดหลังจากได้กระทำความผิดไปแล้ว		0 1 2 53. กินมากเกินไป
0 1 2	27. อัจฉคนง่าย		0 1 2 54. เทเหยียงง่าย
0 1 2	28. กินหรือดื่มสิ่งที่ไม่ใช่อาหาร (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :		0 1 2 55. น้าหนักมากเกินไป
0 1 2	29. กลัวสัตว์บางชนิดสถานการณ์บางอย่างหรือสถานที่อื่นนอกเหนือจากโรงเรียน(โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง):		0 1 2 56. บ่นว่าไม่สบายถึงแม้ว่าเท่าที่ท่านทราบเด็กคนนั้นไม่ได้เป็นอะไร
			0 1 2 ก. บ่นว่าปวดนั้นเจ็บนี้
			0 1 2 ข. บ่นปวดศีรษะ
			0 1 2 ค. บ่นว่าคลื่นไส้ ไม่สบาย

	ไม่เป็นเลย	เป็นเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง	เป็นอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก
	0	1	2
0 1 2	ง. บ่นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับตา (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :		0 1 2 80. จ้องมองโดยไร้จุดหมาย 0 1 2 81. ขโมยของในบ้าน 0 1 2 82. ขโมยของนอกบ้าน
0 1 2	จ. มีอาการเป็นผื่นหรือปัญหาเกี่ยวกับโรคผิวหนัง		0 1 2 83. สะสมสิ่งของที่คุณเองไม่ได้ต้องการใช้ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	ฉ. ปวดศีรษะมีอาการเกร็งในท้อง		
0 1 2	ช. อาเจียน		
0 1 2	ซ. หายใจไม่อิ่ม	0 1 2	84. พฤติกรรมแปลก ๆ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	ณ. บ่นว่ามีอาการเจ็บป่วยทางร่างกายอื่น ๆ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :		
0 1 2	57. ทำร้ายร่างกายผู้อื่น	0 1 2	85. ความคิดแปลก ๆ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	58. แคะจมูก แกะเกาผิวหนังหรือส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :	0 1 2	86. ตื้อ บังคับ หรือฉุนเฉียว 0 1 2 87. อารมณ์หรือความรู้สึกเปลี่ยนแปลงกะทันหัน 0 1 2 88. เฉย ไม่พูดจาเวลาโกรธหรือไม่สบายใจ 0 1 2 89. ระวังสงสัย 0 1 2 90. สบหรือใช้ค้ำยาบ
0 1 2	59. เล่นอวัยวะเพศของตนเองในที่สาธารณะ	0 1 2	91. พูดถึงการทำลายชีวิตตนเอง 0 1 2 92. ละเมอพูดหรือเดินเวลาหลับ 0 1 2 93. พูดมากเกินไป 0 1 2 94. ขอบล้อเล่น
0 1 2	60. ชอบเล่นอวัยวะเพศของตนเองมากเกินไป	0 1 2	95. ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อหาหรืออารมณ์ร้อน 0 1 2 96. คิดเกี่ยวกับเรื่องเพศมากเกินไป 0 1 2 97. ช่มชู้หรือชู้ชู้ผู้อื่น 0 1 2 98. ตูดหัวหัวแม่มือ 0 1 2 99. พะวากับความเป็นระเบียบหรือความสะอาดมากเกินไป
0 1 2	61. เรียนไม่ได้	0 1 2	100. ปัญหาการนอน (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	62. ทำทางเองจะง หรือมุ่งง่าม		
0 1 2	63. ชอบเล่นกับเด็กที่อายุมากกว่า		
0 1 2	64. ชอบเล่นกับเด็กที่อายุน้อยกว่า		
0 1 2	65. ไม่ยอมพูด		
0 1 2	66. ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซ้ำๆ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :		
0 1 2	67. หนีออกจากบ้าน		
0 1 2	68. ส่งเสียงเรียกร้องกรี๊ดกร๊าดบ่อย		
0 1 2	69. ชอบทำอะไรหลบ ๆ ซ่อน ๆ ไม่แสดงให้คนอื่นรู้		
0 1 2	70. มองเห็นสิ่งที่ไม่มีความเป็นจริง (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :		
0 1 2	71. ระมัดระวังตัวเองเกินไป หรือประหม่าง่าย		
0 1 2	72. ชอบจุดไฟเผาของที่ไม่ควรเผา	0 1 2	101. หนีโรงเรียนหรือขาดเรียนโดยไม่มีสาเหตุอันควร 0 1 2 102. ไม่ว่องไวเคลื่อนไหวเชิงช้าหรือขาดความกระปรี้กระเปร่า 0 1 2 103. ไม่มีความสุข เสียใจ เศร้าซึม 0 1 2 104. พูดอะอะ เสียงดังเกินควร 0 1 2 105. ต้มเหล้าหรือเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์โดยพ่อแม่ไม่อนุญาต 0 1 2 106. ใช้จ่ายหรือสิ่งเสียดัดโดยไม่มีเหตุผลเกี่ยวข้องกับเรื่องการเจ็บป่วย (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	74. ชอบอวดตัวหรือทาดลก		
0 1 2	75. ใช้อายหรือกระดาก (ซีดสี)		
0 1 2	76. นอนได้น้อยกว่าเด็กอื่นโดยทั่วไป		
0 1 2	77. นอนมากกว่าเด็กอื่นโดยทั่วไปในเวลากลางวัน และ/หรือกลางคืน (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :		
0 1 2	78. ละเลงหรือเล่นอุจจาระ		
0 1 2	79. ปัญหาการพูด (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :	0 1 2	107. จงใจทำลายสมบัติสาธารณะ

ไม่เป็นเลย		เป็นเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง	เป็นอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก
0		1	2
0 1 2	108. บัสสาวะรดเวลากลางวัน		0 1 2 126. ไม่สุภาพ หยาบคายหรือไม่เคารพผู้ใหญ่
0 1 2	109. บัสสาวะรดที่นอน		0 1 2 127. ไม่สุภาพ หยาบคายหรือไม่เคารพผู้ใหญ่
0 1 2	110. อุดอับด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจ สงสารตัวเอง		0 1 2 128. ไม่มีควมรับผิดชอบ (ไปรตอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	111. อยากรู้อยากเห็น	
0 1 2	112. แยกตัวเองไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น		0 1 2 129. ซุกซน (ไปรตอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	113. กังวลใจ	
0 1 2	114. ใจลอยหรือหึ่งหลังซั่ม	
0 1 2	115. ตื่นเต้น		0 1 2 130. ถอนใจ
0 1 2	116. รู้สึกไม่สบายใจได้ง่าย		0 1 2 131. เก็บกด ไม่แสดงความรู้สึก
0 1 2	117. ถูกเด็กอื่นแกล้ง		0 1 2 132. ทำตัวแก่เกินวัย (แก่แดด)
0 1 2	118. สร้างมิตรสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ยาก		0 1 2 133. ออกจากบ้านไปเรื่อยๆ โดยไร้จุดหมาย
0 1 2	119. ใจแคบหรือไม่ชอบแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น		0 1 2 134. ไปรตเขียนเพิ่มเติมถ้าบุตรของท่านมีปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้
0 1 2	120. ไม่ใครสนใจสิ่งรอบตัว		0 1 2 ก.....
0 1 2	121. เห็นแก่ตัวหรือเอาแต่ใจตนเอง		0 1 2 ข.....
0 1 2	122. ไม่สนใจการเรียน		0 1 2 ค.....
0 1 2	123. ช่วยเหลือตนเองไม่มีใครได้		
0 1 2	124. ชอบออกไปนอกบ้าน		
0 1 2	125. ทำอะไรเชื่องช้า		

สำหรับครู

แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก	วันที่ตอบแบบสำรวจ
-----------------------------	----------------------------

วันเดือนปีเกิด อายุ.....ปี	เพศของเด็ก ชาย หญิง	เชื้อชาติ	ศาสนา	ผู้ตอบแบบสำรวจ ☐ พ่อ ☐ แม่ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
ชั้นเรียน	ผู้ตอบแบบสำรวจ ☐ ครู ☐ ครูประจำชั้น ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสำรวจ (โปรดระบุ)		
ลักษณะอาชีพของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง (เช่น ช่างซ่อมรถยนต์ ครู อาจารย์ พลตำรวจ เสมียน ช่างวน ช่างสวน ผู้จัดการบริษัท พนักงานขับรถ แม่บ้านหรืออื่นๆ ระบุ) พ่อ..... แม่..... ผู้ปกครอง.....				

1. ท่านรู้จักนักเรียนคนนั้นมากี่เดือนแล้ว?.....เดือน
2. ท่านคุ้นเคยกับนักเรียนคนนั้นมากน้อยเพียงใด? คุ้นเคยดีมาก คุ้นเคยปานกลาง ไม่คุ้นเคย
3. นักเรียนคนนั้นเรียนในชั้นเรียนของท่านสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง?ชั่วโมง
4. นักเรียนคนนั้นเคยสอบตกซ้ำชั้นหรือไม่? ไม่ทราบ ไม่เคย เคย : ซ้ำชั้นอะไร.....
5. การเรียนของนักเรียนคนนี้เป็นอย่างไรในวิชาที่ท่านสอน

วิชาที่ท่านสอน	ดีกว่านักเรียน	ด้อยกว่านักเรียน	ปานกลาง	ดีกว่านักเรียน	ด้อยกว่านักเรียน
	ในชั้นอย่างมาก	ในชั้นพอสมควร		ในชั้นพอสมควร	ในชั้นอย่างมาก
1.	☐	☐		☐	☐
2.	☐	☐		☐	☐
3.	☐	☐		☐	☐

6. เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในชั้นอายุเท่าๆ กันแล้ว
	อย่างมาก	พอสมควร	ปานกลาง	พอสมควร	อย่างมาก
ก. นักเรียนคนนั้นตั้งใจเรียน	☐	☐		☐	☐
ข. นักเรียนคนนั้นเรียนรู้อะไรได้	☐	☐		☐	☐
ค. นักเรียนคนนั้นทำทางสำเร็จมีความสุข	☐	☐		☐	☐
7. โปรดเขียนความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการเรียน พฤติกรรม หรือความสามารถของนักเรียนคนนั้นเท่าที่ท่านทราบ

.....

.....

.....

ศูนย์สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข : มิถุนายน 2540 (พิมพ์ครั้งที่ 7) (ผู้จัดทำ : สมทรง สุวรรณเลิศ, วันชัย ไชยสิทธิ์)

หัวข้อต่อไปนี้เป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมของนักเรียน โปรดเขียนเครื่องหมายวงกลมตรงหมายเลขที่ท่านพิจารณาเห็นว่าหัวข้อนั้นอธิบายลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนของท่านในขณะนั้นหรือในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา โดยวงกลมหมายเลข 2 ถ้าเห็นว่าเป็นช่นน้อยอย่างมากหรือบ่อยครั้ง ให้วงกลมหมายเลข 1 ถ้าเห็นว่าเป็นช่นนั้นเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง และให้วงกลมหมายเลข 0 ถ้าเห็นว่าไม่เป็นช่นนั้นเลย โปรดตอบทุกหัวข้อเท่าที่ท่านสามารถจะทำได้ ถึงแม้ว่าบางหัวข้อไม่อธิบายถึงพฤติกรรมของนักเรียนของท่านโดยตรงก็ตาม

	ไม่เป็นเลย	เป็นเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง	เป็นอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก
	0	1	2
0 1 2	1. ประพฤติตนเด็กกว่าวัย		0 1 2 30. กลัวการไปโรงเรียน
0 1 2	2. ครวญเพลง (ทำเสียงโน้ลาคอ) หรือส่งเสียงแปลกๆ ในห้องเรียน		0 1 2 31. กลัวว่าจะคิดหรือกระทำสิ่งที่ไม่ดี
0 1 2	3. ขอบได้เตียง		0 1 2 32. รู้สึกว่าตนเองจะต้องไม่มีอะไรบร่รอง
0 1 2	4. ทำงานที่เริ่มต้นวันแล้วไม่เสร็จ		0 1 2 33. รู้สึกหรือบ่นว่าไม่มีใครรัก
0 1 2	5. ประพฤติตนเหมือนเพศตรงข้าม		0 1 2 34. รู้สึกว่าคนอื่นแอบบร่รองร้าย
0 1 2	6. ขอบได้เตียงครว		0 1 2 35. รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่าหรือมีปมด้อย
0 1 2	7. ขอบคุดไม้ ไอ้หวด		0 1 2 36. เจ็บตัวบ่อยหรือได้รับอุบัติเหตุบ่อย
0 1 2	8. ขาดสมาธิ สนใจสิ่งใดได้ไม่นาน		0 1 2 37. มักมีเรื่องตลกสู้กับคนอื่น
0 1 2	9. หมกมุ่นอยู่กับความคิดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือคิดซ้ำๆ อยู่เรื่องเดียว (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง)		0 1 2 38. ถูกล้อเลียนมาก
0 1 2	10. ไม่อยู่ห้อง ลูกลี้ลูลน หรืออยู่ไม่สุข		0 1 2 39. มั่วสุมกับผู้อื่นที่ก่อเรื่องเดือดร้อน
0 1 2	11. พังพายุใหญ่มากเกินไป		0 1 2 40. ได้ยินเสียงซึ่งไม่ได้มีอยู่จริง (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	12. บ่นว่าเหงา	
0 1 2	13. มีอาการสับสน		0 1 2 41. ทำอะไรโดยไม่ได้คิด
0 1 2	14. ร้องให้พุ่มพ่ายมาก		0 1 2 42. ขอบอยู่ตามลำพัง
0 1 2	15. หุกหยึกหรือขุกขยิก		0 1 2 43. พุดบดหรือขี้โกง
0 1 2	16. ใจร้ายหรือขบรังแกผู้อื่น		0 1 2 44. กัดเล็บ
0 1 2	17. ผันกลางวันหรือหมกมุ่นกับความคิดของตนเอง		0 1 2 45. ประหม่าหรือเครียด
0 1 2	18. ใจทำร้ายตนเองหรือพยายามฆ่าตัวตาย		0 1 2 46. มีอาการสิ้นพระศุดตามร่างกายเมื่อประหม่าหรือตกใจกลัว (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2	19. เรียกร้องความสนใจมาก	
0 1 2	20. ทำลายสิ่งของของตนเอง		0 1 2 47. ทำตามกฎอย่างเคร่งครัดถึงแม้ว่าจะไม่เหมาะ กับสถานการณ์
0 1 2	21. ทำลายสิ่งของของผู้อื่น		0 1 2 48. ไม่เป็นที่ชอบพอของนักเรียนคนอื่น ๆ
0 1 2	22. มีความลำบากในการทำตามคำแนะนำ		0 1 2 49. มีความยากลำบากในการเรียน
0 1 2	23. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่โรงเรียน		0 1 2 50. กลัวหรือวิตกกังวลเกินไป
0 1 2	24. ไม่เชื่อฟังเมื่ออยู่ที่บ้าน		0 1 2 51. รู้สึกวิงเวียนศีรษะ
0 1 2	25. เข้ากับนักเรียนคนอื่น ๆ ไม่ได้		0 1 2 52. รู้สึกผิดมากเกินไป
0 1 2	26. ไม่รู้สึกผิดหลังจากได้กระทำสิ่งไม่สมควรไปแล้ว		0 1 2 53. พุดไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ
0 1 2	27. อีจฉาดง่าย		0 1 2 54. เหนื่อยง่าย
0 1 2	28. กินหรือดื่มสิ่งที่ไม่ใช่อาหาร (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :		0 1 2 55. หน้าหมกมากเกินไป
		0 1 2 56. บ่นว่าไม่สบายถึงแม้ว่าเท่าที่ท่านทราบเด็กคนนั้นไม่ได้เป็นอะไร
0 1 2	29. กลัวสัตว์บางชนิด สถานการณ์บางอย่างหรือสถานที่อื่นนอกเหนือจากโรงเรียน(โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง):		0 1 2 ก. บ่นว่าปวดนั้นเจ็บนี้
		0 1 2 ข. บ่นปวดศีรษะ
			0 1 2 ค. บ่นว่าคลื่นไส้ ไม่สบาย
			0 1 2 ง. บ่นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับตา (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :

ไม่เป็นเลย

เป็นเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง

เป็นอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก

0

1

2

0 1 2 จ. มีอาการเป็นผื่นหรือมีปัญหากเกี่ยวกับโรคผิวหนัง 0 1 2 ฉ. ปวดหรือมีอาการเกร็งในท้อง 0 1 2 ช. คลื่นเหียน อาเจียน 0 1 2 ซ. หายใจลำบาก หายใจไม่เต็ม 0 1 2 ฉ. บ่นว่ามีอาการเจ็บป่วยร่างกายอื่น ๆ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 57. ทำร้ายร่างกายผู้อื่น 0 1 2 58. แคะจมูก แคะเกาผิวหนังหรือส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 59. หลับในชั้นเรียน 0 1 2 60. ไม่สนใจการเรียนหรือขาดแรงจูงใจ 0 1 2 61. เรียนไม่ดี 0 1 2 62. ทำทางเองจะ หรือมุ่งาม 0 1 2 63. ชอบอยู่กับเด็กที่อายุมากกว่า 0 1 2 64. ชอบอยู่กับเด็กที่อายุน้อยกว่า 0 1 2 65. ไม่ยอมพูด 0 1 2 66. ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซ้ำๆ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 67. ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายในห้องเรียน 0 1 2 68. ส่งเสียงร้องกรี๊ดกร๊าดบ่อย 0 1 2 69. ชอบทำอะไรหลบ ๆ ซ่อน ๆ ไม่แสดงให้คนอื่นรู้ 0 1 2 70. มองเห็นสิ่งที่ไม่มีความเป็นจริง (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 71. ระมัดระวังตัวเองเกินไป หรือประหม่าง่าย 0 1 2 72. ทำงานไม่เรียบร้อย 0 1 2 73. ไม่มีควมรับผิดชอบ(โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 74. ชอบอวดตัวหรือทำตลก 0 1 2 75. ซื่อายหรือกระดาก (ซีด้น) 0 1 2 76. รู้สึกโกรธและก้ออันตรายแก่ผู้อื่นด้วยสาเหตุเพียงเล็กน้อย 0 1 2 77. ต้องการอะไรต้องได้ทันที ที่นต่ออะไรไม่คอยได้ 0 1 2 78. เปลี่ยนความสนใจง่าย 0 1 2 79. ปัญหาการพูด (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 80. จ้องมองโดยไร้จุดหมาย 0 1 2 81. รู้สึกไม่สบายใจเมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์	0 1 2 82. กัดขโมย 0 1 2 83. สะสมสิ่งของของตนเองไม่ได้ต้องการใช้ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 84. พฤติกรรมแปลก ๆ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 85. ความคิดแปลก ๆ (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 86. ตื้อ บึ้งตึง หรือฉุนเฉียว 0 1 2 87. อารมณ์หรือความรู้สึกเปลี่ยนแปลงกะทันหัน 0 1 2 88. เฉย ไม่พูดจาเวลาโกรธ หรือไม่สบายใจ 0 1 2 89. ระวังสงสัย 0 1 2 90. สบต หรือใช้คำหยาบ 0 1 2 91. พูดถึงการทำลายชีวิตตนเอง 0 1 2 92. เรียนไม่เต็มความสามารถ 0 1 2 93. พูดมากเกินไป 0 1 2 94. ชอบล้อเล่น 0 1 2 95. ทำพฤติกรรมล่องหนหรืออารมณ์ร้อน 0 1 2 96. คิดเกี่ยวกับเรื่องเพศมากเกินไป 0 1 2 97. ช่มชู้หรือชู้ขวัญผู้อื่น 0 1 2 98. ไปโรงเรียนหรือเข้าห้องเรียนสาย 0 1 2 99. พะงวกับความเรียบร้อยหรือความสะอาดมากเกินไป 0 1 2 100. ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ 0 1 2 101. หนีโรงเรียนหรือขาดเรียนโดยไม่มีสาเหตุอันสมควร 0 1 2 102. ไม่พอใจ เคลื่อนไหวเชิงซ้า หรือขาดความกระปรี้กระเปร่า 0 1 2 103. ไม่มีความสุข เสียใจ เศร้าซึม 0 1 2 104. พูดเอะอะ เสียงดังเกินควร 0 1 2 105. ตีแม่หรือเครื่องตีที่ผสมแอลกอฮอล์โดยพ่อแม่ไม่อนุญาต 0 1 2 106. ซ้ำยาหรือสิ่งเสพติดโดยไม่มีเหตุผลเกี่ยวข้องกับเรื่องการเจ็บป่วย (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) : 0 1 2 107. คอยเอาใจผู้อื่นมากเกินไป 0 1 2 108. ไม่ชอบโรงเรียน 0 1 2 109. กลัวว่าจะทำอะไรผิดพลาด 0 1 2 110. ออดอ้อนด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจ สงสารตัวเอง 0 1 2 111. เลือ่นำร่างกายไม่สะอาด

ไม่เป็นเลย	เป็นเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง	เป็นอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก
0	1	2
0 1 2 112. แยกตัวเอง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น		0 1 2 127. ไม่สุภาพหรือหยาบคายต่อเด็กคนอื่น ๆ
0 1 2 113. กังวลใจ		0 1 2 128. เขาเปรียบเพื่อนนักเรียนคนอื่น (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง) :
0 1 2 114. ใจลอยหรือขี้หลงขี้ลืม	
0 1 2 115. ตื่นเต้น		0 1 2 129. ซุกซน (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง)
0 1 2 116. รู้สึกไม่สบายใจง่าย	
0 1 2 117. ถูกเด็กอื่นแกล้ง		0 1 2 130. ถอนใจ
0 1 2 118. สร้างมิตรสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ยาก		0 1 2 131. เก็บกด ไม่แสดงความรู้สึก
0 1 2 119. ใจแคบหรือไม่ชอบแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น		0 1 2 132. ทำตัวแก่เกินวัย (แก่แดด)
0 1 2 120. ไม่มีใครสนใจสิ่งรอบตัว		0 1 2 133. โปรดเขียนเพิ่มเติมถ้านักเรียนมีปัญหาอื่น ๆ
0 1 2 121. เห็นแก่ตัวหรือเอาแต่ใจตนเอง		นอกเหนือจากนี้
0 1 2 122. ไม่สนใจการเรียน		0 1 2 ก.....
0 1 2 123. ช่วยเหลือตนเองไม่ค่อยได้		0 1 2 ข.....
0 1 2 124. ขาดความมั่นใจในตนเอง		0 1 2 ค.....
0 1 2 125. ทำอะไรเชื่องช้า		
0 1 2 126. ไม่สุภาพ หยาบคายหรือไม่เคารพผู้ใหญ่		

แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน
Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ)

ทำเครื่องหมาย X ในช่อง ได้ข้อความ ไม่จริง จริงบ้าง จริงแน่นอน เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อคำถาม กรุณาตอบ
ทุกข้อให้ใกล้เคียงความเป็นจริงกับพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา หรือในช่วงปีการศึกษานี้
ชื่อเด็ก..... เพศของเด็ก ชาย
วันที่ เดือน ปีเกิดของเด็ก.....อายุของเด็ก.....ปี หญิง

	ไม่จริง	จริงบ้าง	จริงแน่นอน
1. ใส่ใจกับความรูสึกของผู้อื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่สุข เคลื่อนไหวมาก ไม่สามารถอยู่นิ่งได้นาน	☐	☐	☐
3. บ่นปวดศีรษะ ปวดท้องหรือคลื่นไส้บ่อย ๆ	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันกับเด็กอื่น (ขนม ของเล่น ดินสอ ฯลฯ)	☐	☐	☐
5. แผลงฤทธิ์บ่อย หรืออารมณ์ร้อน	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างอยู่โดดเดี่ยว มักเล่นตามลำพัง	☐	☐	☐
7. โดยปกติแล้ว เชื่อฟัง ทำตามที่ผู้ใหญ่บอก	☐	☐	☐
8. มีความกังวลหลายเรื่อง ดูเหมือนกังวลบ่อย	☐	☐	☐
9. ช่วยเหลือถ้ามีใครบาดเจ็บ ไม่สบายใจหรือเจ็บป่วย	☐	☐	☐
10. หลุกหลิก หรือตื่นไปตื่นมาตลอดเวลา	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิทอย่างน้อยหนึ่งคน	☐	☐	☐
12. มีเรื่องต่อสู้หรือรังแกเด็กอื่นบ่อย ๆ	☐	☐	☐
13. ไม่มีความสุข เศร้าหรือร้องไห้บ่อย ๆ	☐	☐	☐
14. โดยทั่วไปเป็นที่ชอบพอของเด็กอื่น	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย ไม่มีสมาธิ	☐	☐	☐
16. วิตกกังวลหรือติดแงเมื่ออยู่ในสถานการณ์ใหม่ เสียความมั่นใจง่าย	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่อายุน้อยกว่า	☐	☐	☐
18. พุดปดหรือขี้โกงบ่อย ๆ	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นแกล้งหรือรังแก	☐	☐	☐
20. มักอาสาช่วยเหลือผู้อื่น (พ่อแม่ ครู เด็กอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ขโมยของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเข้ากับเด็กอื่น	☐	☐	☐
24. มีความกลัวหลายเรื่อง หวาดกลัวง่าย	☐	☐	☐
25. มีสมาธิในการติดตามทำงานจนเสร็จ	☐	☐	☐

โปรดกรอกเพิ่มเติมถ้าคุณมีความเห็นอื่น.....

(โปรดพลิกหน้าถัดไป)

โดยรวมคุณคิดว่าเด็กมีปัญหาในด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้า กับผู้อื่นด้านใดด้านหนึ่งหรือไม่

ไม่มี	มีปัญหา	มีปัญหา	มีปัญหา
มีปัญหา	เล็กน้อย	ชัดเจน	อย่างรุนแรง
☐	☐	☐	☐

ถ้าคุณตอบ “มีปัญหา.....” โปรดตอบข้อ 1) – 4) ต่อไปนี้ด้วย

1) ปัญหาที่มี เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

น้อยกว่า 1 เดือน	1 – 5 เดือน	6- 12 เดือน	มากกว่า 1 ปี
☐	☐	☐	☐

2) เด็กรู้สึกหงุดหงิดหรือไม่สบายใจกับปัญหาที่มีหรือไม่

ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
☐	☐	☐	☐

3) ปัญหาที่มี รบกวนชีวิตประจำวันของเด็กในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐

4) ปัญหาที่มี ทำให้คุณหรือชั้นเรียนเกิดความยุ่งยากหรือไม่

	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
	☐	☐	☐	☐

ในแต่ละสัปดาห์เด็กคนนี้อยู่กับคุณโดยเฉลี่ยกี่ชั่วโมง (โปรดระบุ)..... ชั่วโมง

ลายเซ็น.....วันที่.....

โปรดระบุความสัมพันธ์กับเด็ก (ครูประจำชั้น/อื่น ๆ).....

**โปรดตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านตอบครบทุกข้อ
ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบประเมินนี้**

แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน
Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ)

ทำเครื่องหมาย X ในช่อง ได้ข้อความ ไม่จริง จริงบ้าง จริงแน่นอน เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อคำถาม กรุณาตอบทุกข้อให้ใกล้เคียงความเป็นจริงกับพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา หรือในช่วงปีการศึกษานี้

ชื่อเด็ก..... เพศของเด็ก ชาย

วันที่ เดือน ปีเกิดของเด็ก.....อายุของเด็ก.....ปี หญิง

	ไม่จริง	จริงบ้าง	จริงแน่นอน
1. ใส่ใจกับความรูสึกของผู้อื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่สุข เคลื่อนไหวมาก ไม่สามารถอยู่นิ่งได้นาน	☐	☐	☐
3. บ่นปวดศีรษะ ปวดท้องหรือคลื่นไส้บ่อย ๆ	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันกับเด็กอื่น (ขนม ของเล่น ดินสอ ฯลฯ)	☐	☐	☐
5. แผลงฤทธิ์บ่อย หรืออารมณ์ร้อน	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างอยู่โดดเดี่ยว มักเล่นตามลำพัง	☐	☐	☐
7. โดยปกติแล้ว เชื่อฟัง ทำตามที่ผู้ใหญ่บอก	☐	☐	☐
8. มีความกังวลหลายเรื่อง ดูเหมือนกังวลบ่อย	☐	☐	☐
9. ช่วยเหลือถ้ามีใครบาดเจ็บ ไม่สบายใจหรือเจ็บป่วย	☐	☐	☐
10. หยุกหยิก หรือตื่นไปตื่นมาตลอดเวลา	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิทอย่างน้อยหนึ่งคน	☐	☐	☐
12. มีเรื่องต่อสู้หรือรังแกเด็กอื่นบ่อย ๆ	☐	☐	☐
13. ไม่มีความสุข เศร้าหรือร้องไห้บ่อย ๆ	☐	☐	☐
14. โดยทั่วไปเป็นที่ชอบพอของเด็กอื่น	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย ไม่มีสมาธิ	☐	☐	☐
16. วิตกกังวลหรือติดแงเมื่ออยู่ในสถานการณ์ใหม่ เสียความมั่นใจง่าย	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่อายุน้อยกว่า	☐	☐	☐
18. พุดปดหรือซีโกงบ่อย ๆ	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นแกล้งหรือรังแก	☐	☐	☐
20. มักอาสาช่วยเหลือผู้อื่น (พ่อแม่ ครู เด็กอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ซโมยของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเข้ากับเด็กอื่น	☐	☐	☐
24. มีความกลัวหลายเรื่อง หวาดกลัวง่าย	☐	☐	☐
25. มีสมาธิในการติดตามทำงานจนเสร็จ	☐	☐	☐

โปรดกรอกเพิ่มเติมถ้าคุณมีความเห็นอื่น.....

(โปรดพลิกหน้าถัดไป)

โดยรวมคุณคิดว่าเด็กมีปัญหาในด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้า กับผู้อื่นด้านใดด้านหนึ่งหรือไม่

ไม่มี	มีปัญหา	มีปัญหา	มีปัญหา
มีปัญหา	เล็กน้อย	ชัดเจน	อย่างรุนแรง
☐	☐	☐	☐

ถ้าคุณตอบ “มีปัญหา.....” โปรดตอบข้อ 1) – 4) ต่อไปนี้ด้วย

1) ปัญหาที่มี เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

น้อยกว่า 1 เดือน	1 – 5 เดือน	6- 12 เดือน	มากกว่า 1 ปี
☐	☐	☐	☐

2) เด็กรู้สึกหงุดหงิดหรือไม่สบายใจกับปัญหาที่มีหรือไม่

ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
☐	☐	☐	☐

3) ปัญหาที่มี รบกวนชีวิตประจำวันของเด็กในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
ความเป็นอยู่ที่บ้าน	☐	☐	☐	☐
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐
กิจกรรมยามว่าง	☐	☐	☐	☐

4) ปัญหาที่มี ทำให้ครอบครัวเกิดความยุ่งยากหรือไม่ (ครอบครัว เพื่อน ครู ฯลฯ)

	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
	☐	☐	☐	☐

ลายเซ็น.....วันที่.....

โปรดระบุความสัมพันธ์กับเด็ก (พ่อ/แม่/อื่นๆ).....

โปรดตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านตอบครบทุกข้อ
ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบประเมินนี้

แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน
Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ)

ทำเครื่องหมาย X ในช่อง ได้ข้อความ ไม่จริง จริ่งบ้าง จริ่งแน่นอน เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อคำถาม
กรุณาตอบทุกข้อให้ใกล้เคียงความเป็นจริงกับพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

ชื่อเด็ก..... เพศ ชาย
วันที่ เดือน ปีเกิดของเด็ก.....อายุของเด็ก.....ปี หญิง

	ไม่จริง	จริ่งบ้าง	จริ่งแน่นอน
1. ฉันพยายามทำดีต่อผู้อื่น ฉันใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น	☐	☐	☐
2. ฉันอยู่ไม่สุข ฉันไม่สามารถอยู่หนึ่งได้นาน	☐	☐	☐
3. ฉันปวดศีรษะ ปวดท้องหรือคลื่นไส้บ่อย ๆ	☐	☐	☐
4. โดยปกติแล้ว ฉันแบ่งปันกับผู้อื่น (อาหาร เกมส์ ปากกา ฯลฯ)	☐	☐	☐
5. ฉันโกรธรุนแรงและมักควบคุมอารมณ์ไม่ได้	☐	☐	☐
6. ฉันมักอยู่กับตัวเอง ฉันมักเล่นคนเดียวหรืออยู่ตามลำพัง	☐	☐	☐
7. โดยปกติแล้ว ฉันทำตามที่คนอื่นบอก	☐	☐	☐
8. ฉันกังวลมาก	☐	☐	☐
9. ฉันช่วยเหลือถ้ามีใครบาดเจ็บ ไม่สบายใจหรือเจ็บป่วย	☐	☐	☐
10. ฉันหยุกหยิก หรือตื่นไปตื่นมาตลอดเวลา	☐	☐	☐
11. ฉันมีเพื่อนสนิทอย่างน้อยหนึ่งคน	☐	☐	☐
12. ฉันมีเรื่องต่อสู้บ่อย ๆ ฉันบังคับให้ผู้อื่นทำตามที่ฉันต้องการได้	☐	☐	☐
13. ฉันมักไม่มีความสุข เศร้าหรือร้องไห้บ่อย ๆ	☐	☐	☐
14. คนอื่นในวัยเดียวกับฉันมักชอบฉัน	☐	☐	☐
15. ฉันวอกแวกง่าย ฉันมีความลำบากที่จะใช้สมาธิ	☐	☐	☐
16. ฉันวิตกกังวลเมื่ออยู่ในสถานการณ์ใหม่ ฉันเสียความมั่นใจง่าย	☐	☐	☐
17. ฉันใจดีกับเด็กที่อายุน้อยกว่า	☐	☐	☐
18. ฉันถูกกล่าวหาว่า พุดบดหรือขี้โกงบ่อย ๆ	☐	☐	☐
19. เด็กคนอื่น ๆ แกล้งหรือรังแกฉัน	☐	☐	☐
20. ฉันมักอาสาช่วยเหลือผู้อื่น (พ่อแม่ ครู เด็ก)	☐	☐	☐
21. ฉันคิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ฉันเอาของที่ไม่ใช่ของฉันออกไปจากบ้าน โรงเรียนหรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. ฉันเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเข้ากับเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ฉันมีความกลัวหลายอย่าง ฉันหวาดกลัวง่าย	☐	☐	☐
25. ฉันทำงานที่ทำอยู่ได้เสร็จ ฉันมีสมาธิดี	☐	☐	☐

โปรดกรอกเพิ่มเติมถ้าคุณมีความเห็นอื่น.....

(โปรดพลิกหน้าถัดไป)

โดยรวมคุณคิดว่าคุณมีปัญหาในด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้า กับผู้อื่นด้านใดด้านหนึ่งหรือไม่

ไม่มี	มีปัญหา	มีปัญหา	มีปัญหา
ปัญหา	เล็กน้อย	ชัดเจน	อย่างรุนแรง
☐	☐	☐	☐

ถ้าคุณตอบ “มีปัญหา.....” โปรดตอบข้อ 1) – 4) ต่อไปนี้ด้วย

1) ปัญหาที่มี เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

น้อยกว่า 1 เดือน	1 – 5 เดือน	6- 12 เดือน	มากกว่า 1 ปี
☐	☐	☐	☐

2) คุณรู้สึกหงุดหงิดหรือไม่สบายใจกับปัญหาที่มีหรือไม่

ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
☐	☐	☐	☐

3) ปัญหาที่มี รบกวนชีวิตประจำวันของคุณในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
ความเป็นอยู่ที่บ้าน	☐	☐	☐	☐
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐
กิจกรรมยามว่าง	☐	☐	☐	☐

4) ปัญหาที่มี ทำให้คนรอบข้างเกิดความยุ่งยากหรือไม่ (ครอบครัว เพื่อน ครู ฯลฯ)

	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
	☐	☐	☐	☐

ลายเซ็น.....วันที่.....

โปรดตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านตอบครบทุกข้อ
ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบประเมินนี้

คำแนะนำการใช้แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน

คำชี้แจง

แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (Strength and Difficulties Questionnaire = SDQ) นี้ เป็นแบบประเมินที่สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พัฒนาจาก The Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ) เป็นเครื่องมือที่ผ่านการวิจัยแล้วว่า มีประสิทธิภาพในการคัดกรองปัญหาเด็กได้ดี สามารถช่วยเหลือครูในการคัดกรองปัญหาและให้การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็กในโรงเรียน แบบประเมินนี้เหมาะที่จะใช้กับเด็กอายุระหว่าง 4-16 ปี

แบบประเมินแต่ละชุดมี 2 หน้า หน้าแรกเป็นลักษณะพฤติกรรม จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยสามารถจัดเป็นกลุ่มพฤติกรรมได้ 5 ด้าน ได้แก่

1. พฤติกรรมด้านอารมณ์ (5 ข้อ)
2. พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น (5 ข้อ)
3. พฤติกรรม... ความประพฤติ (5 ข้อ)
4. พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน (5 ข้อ)
5. พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม (5 ข้อ)

คะแนนรวมของกลุ่มที่ 1-4 เป็นคะแนนที่แสดงถึงจุดอ่อนของเด็กในด้านนั้น ๆ (Total Difficulties score)

ส่วนคะแนนในด้านที่ 5 เป็นคะแนนที่แสดงถึงจุดแข็งของเด็ก (Strength score) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณานำจุดแข็งมาใช้เพื่อให้การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาลดลงในด้านอื่นๆ แก่เด็กต่อไป ในขณะเดียวกัน คะแนนด้านสัมพันธภาพทางสังคมก็เป็นตัวบ่งชี้ให้ครูได้ทราบถึงความยากง่ายในการแก้ไขปัญหาก่อน ถ้าเด็กมีจุดแข็ง (คะแนนด้านสัมพันธภาพทาง

สังคมสูง) การให้ความช่วยเหลือปัญหาพฤติกรรมจะง่ายกว่าเด็กที่ไม่มีจุดแข็ง (คะแนนด้านสัมพันธภาพทางสังคมต่ำ) เป็นต้น

หน้าที่ 2 ในด้านหลังของแบบประเมิน เป็นการประเมินผลกระทบของพฤติกรรมว่ามีความเรื้อรัง ส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้าง ต่อตัวเด็กเอง มีผลต่อสัมพันธภาพทางสังคม และชีวิตประจำวันของเด็กมากน้อยเพียงไร ซึ่งในส่วนนี้ใช้คำสั่งสรุปว่า “เป็นระดับความรุนแรงของปัญหา”

ข้อแนะนำในการใช้

1. แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน มี 3 ชุด คือ
 - 1.1 แบบประเมินที่นักเรียนประเมินตนเอง 1 ชุด
 - 1.2 แบบประเมินที่ครูประเมินนักเรียน 1 ชุด
 - 1.3 แบบประเมินที่ผู้ปกครองประเมินนักเรียน 1 ชุด

แบบประเมินทั้ง 3 ชุดนี้ มีลักษณะข้อคำถามคล้ายคลึงกับคำถามในแบบประเมินที่นักเรียนประเมินตนเองตลอดจนการตรวจให้คะแนน ยกเว้นเกณฑ์การแปลผลต่างกันเล็กน้อย

2. ครูที่ประเมินนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองที่จะประเมิน ควรรู้จักนักเรียนและมีความใกล้ชิดนักเรียนมาระยะหนึ่ง และประเมินทั้ง 25 ข้อในครั้งเดียว

3. ระยะเวลาที่นักเรียนประเมินตนเอง ครูประเมินนักเรียนหรือผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียนควรเป็นระยะเวลาที่ใกล้กัน

4. ครั้งแรกอาจให้นักเรียนประเมินตนเองก่อน แล้วครู ผู้ปกครองสามารถใช้แบบประเมินตนเองฉบับของครู ผู้ปกครอง ทำการประเมินนักเรียนซ้ำ เพื่อดูผลที่ได้ว่าสอดคล้องกันหรือไม่

5. อาจใช้การสัมภาษณ์ หรือเครื่องมืออื่นช่วยในการพิจารณาเพิ่มเติมกรณี que เห็นว่าผลที่ได้ขัดแย้งกับความเป็นจริง อย่าลืมน่า ไม่มีเครื่องมือ

ชนิดใดสมบูรณ์แบบ ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของผู้ตอบแบบประเมินเป็นสำคัญ แบบประเมินตนเองชุดนี้เป็นเพียงเครื่องมือเพื่อช่วยเหลือในการคัดกรองปัญหานักเรียนเท่านั้นไม่ใช่เป็นตัวชี้หน้าครู ในการตัดสินปัญหา นักเรียน

6. การประเมินพฤติกรรมนักเรียน เป็นการประเมินในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ยกเว้นการใช้เพื่อติดตามลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน

แบบฝึกหัดวัดคุณสมบัตินักเรียน
 การประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (Strengths and Difficulties Questionnaire)

ชื่อ-นามสกุล.....อายุ.....ปี ประถมศึกษาชั้น.....เดือน.....พ.ศ.....

ด้าน	ข้อที่	คนอ่อน		ผู้ปกครอง		ครู		
		ไม่จริง	จริง	ไม่จริง	จริง	ไม่จริง	จริง	
A. สัมพันธภาพทางสังคม	1	0	1	2	มีจุดแข็ง (6-10 คะแนน)	มีจุดแข็ง (6-10 คะแนน)	มีจุดแข็ง (6-10 คะแนน)	
	4	0	1	2	กลุ่มเสียง (5 คะแนน)	กลุ่มเสียง (5 คะแนน)	กลุ่มเสียง (5 คะแนน)	
	9	0	1	2	ไม่มีจุดแข็ง (0-4 คะแนน)	ไม่มีจุดแข็ง (0-4 คะแนน)	ไม่มีจุดแข็ง (0-4 คะแนน)	
	17	0	1	2				
	20	0	1	2				
	รวม							
	B. ปัญหาอารมณ์	1	0	1	2	ปกติ (0-5 คะแนน)	ปกติ (0-4 คะแนน)	ปกติ (0-4 คะแนน)
		8	0	1	2	กลุ่มเสียง (3 คะแนน)	กลุ่มเสียง (5 คะแนน)	กลุ่มเสียง (5 คะแนน)
		13	0	1	2	มีปัญหา (7-10 คะแนน)	มีปัญหา (6-10 คะแนน)	มีปัญหา (6-10 คะแนน)
		16	0	1	2			
24		0	1	2				
รวม								
C. ปัญหาพฤติกรรมแนว		5	0	1	2	ปกติ (0-3 คะแนน)	ปกติ (0-2 คะแนน)	ปกติ (0-2 คะแนน)
		7	2	1	0	กลุ่มเสียง (4 คะแนน)	กลุ่มเสียง (3 คะแนน)	กลุ่มเสียง (3 คะแนน)
	12	0	1	2	มีปัญหา (5-10 คะแนน)	มีปัญหา (4-10 คะแนน)	มีปัญหา (4-10 คะแนน)	
	18	0	1	2				
	22	0	1	2				
	รวม							
	D. ปัญหาพฤติกรรม อยู่ไม่เต็มสมาธิสั้น	10	0	1	2	ปกติ (0-5 คะแนน)	ปกติ (0-5 คะแนน)	ปกติ (0-5 คะแนน)
		15	0	1	2	กลุ่มเสียง (3 คะแนน)	กลุ่มเสียง (6 คะแนน)	กลุ่มเสียง (6 คะแนน)
		21	2	1	0	มีปัญหา (7-10 คะแนน)	มีปัญหา (7-10 คะแนน)	มีปัญหา (7-10 คะแนน)
		25	2	1	0			
รวม								
E. ปัญหาความสัมพันธ์ กับเพื่อน		6	0	1	2	ปกติ (0-3 คะแนน)	ปกติ (0-2 คะแนน)	ปกติ (0-3 คะแนน)
	11	2	1	0	กลุ่มเสียง (4-5 คะแนน)	กลุ่มเสียง (3 คะแนน)	กลุ่มเสียง (4 คะแนน)	
	14	2	1	0	มีปัญหา (6-10 คะแนน)	มีปัญหา (4-10 คะแนน)	มีปัญหา (5-10 คะแนน)	
	19	0	1	2				
	23	0	1	2				
	รวม							
คะแนนรวมปัญหา	คะแนนรวม				ปกติ (0-15 คะแนน)	ปกติ (0-13 คะแนน)	ปกติ (0-11 คะแนน)	
	ด้าน B.				กลุ่มเสียง (14-16 คะแนน)	กลุ่มเสียง (14-16 คะแนน)	กลุ่มเสียง (12-15 คะแนน)	
	ด้าน C.				มีปัญหา (20-40 คะแนน)	มีปัญหา (17-40 คะแนน)	มีปัญหา (16-40 คะแนน)	
	ด้าน D.							
	ด้าน E.							

รายนามคณะทำงาน

อินทิรา	พััสกุล	ศูนย์สุขภาพจิต
วีณา	อินทรียงค์	ศูนย์สุขภาพจิต
จำเนียร	สตาเซตร์	ศูนย์สุขภาพจิต
ปทุมทิพย์	สุภาหันท	ศูนย์สุขภาพจิต
เสาวนีย์	พัฒนอมร	ศูนย์สุขภาพจิต
สุวัฒนา	ศรีพินผล	ศูนย์สุขภาพจิต
ศศกร	วิชัย	ศูนย์สุขภาพจิต

ISBN 974-29-467-2

